

Stockholms folkskoledirektion

jämte i samband därmed stående institutioner.

Folkskoledirektionen.

*Fredsgatan 9, C.; t. N. 285 57; sessions-
tid: i regel varannan fredag under läse-
terminerna kl. 15,15.*

Under 1600-talet inrättades i samtliga huvudstadens församlingar s. k. barndoms- eller kyrkskolor. Dessa skolor underhölls i regel av församlingarna och stodo under kyrkoherdarnas och kyrkorådens uppsikt. Nämda skolor voro i regel ej att betrakta som primärskolor i egentlig mening. Det förutsattes nämligen i allmänhet, att eleverna erhållit en första undervisning i hemmen eller på annat sätt. Dessa skolor ombildades på 1820-talet till lärdoms- eller apologistkolor samt ställdes under direktionen för Stockholms stads undervisningsverk (se sid. 297).

I flera församlingar inrättades i slutet av 1700-talet och början av 1800-talet s. k. fri- eller fattigskolor, varest kostnadsfri undervisning meddelades åt fattiga barn. Någon enhetligt ordnad folkundervisning i huvudstaden åstadkoms emellertid ej förrän genom 1842 års allmänna folkskolestadga, som föreskrev obligatorisk folkundervisning och upprättandet av folkskolor i varje församling.

Ända till och med år 1861 skötte var och en av huvudstadens församlingar sitt folkskoleväsende oberoende av de övriga. Församlingen utgjorde ett skoldistrikt. Den 27 september 1861 erhöi emellertid Stockholms stad en särskild stadga angående folkundervisningen. Enligt denna stadga skulle folkskoleväsendet i det stora hela utgöra en stadens gemensamma angelägenhet, vars förvaltning handhades dels av en för samtliga folkskolor tillsatt överstyrelse, dels av de territoriella församlingarnas skolråd. Centralisationen har med bibehållande av detta förvaltningsätt blivt än fullständigare genomförd fr. o. m. 1904 genom lagarna angående ändrad lydelse av vissa delar av förordningen om kyrkostämman, kyrko- och skolråd i Stockholm och angående folkskoleväsendet därstädes den 15 maj 1903. Kostnaderna beslutas och utgöras numera på sätt som om kommunalutskylder är stadgat; dock blev från de samtidsigt lämnade bestämmelserna om övertagandet å angivna villkor av församlingarnas lokaler för folkskolan undantagen församling, som ej ville ingå på dessa villkor. Undantagsrätten

togs endast i anspråk av Klara församling; genom avtal mellan Stockholms stad och Klara församling år 1918 har emellertid även Klara folkskolas fastighet övergått i stadens ägo.

Efter inrättandet år 1914 av en statens folkskolöverstyrelse (numera skolöverstyrelsen), erhöi den kommunala överstyrelsen för folkskolorna i Stockholm till undvikande av namnförväxling benämningen »Stockholms folkskoledirektion».

På framställning av folkskoledirektionen har kungl. maj:t den 13 febr. 1920 medgivit, att Stockholms stad må jämlikt k. kung. den 9 okt. 1914 ang. inspektion av folkskoleväsendet i stad, som ej deltagar i landsting, tills vidare under tio år, räknat från och med den 1 januari 1920, på vissa villkor vara befriad från inspektion av sitt folkskoleväsende genom statens folkskolinspektör, dock att denna befrielse icke skall gälla granskningen och vitsordandet av folkskoledirektionens ansökningar om statsbidrag.

Enligt lagen den 14 februari 1920 om ändring av § 3 i lagen den 15 maj 1903 angående folkskoleväsendet i Stockholm skall folkskoledirektionen utgöras, efter stadsfullmäktiges beprövande, av minst nio, högst tjuguen ledamöter. I anledning härav beslöt stadsfullmäktige den 15 mars 1920, att direktionen efter den 1 april 1920 skall utgöras av femton ledamöter. Av dessa utses en av Stockholms stads konsistorium, en, tillika ordförande, av stadskollegiet bland borgar råden samt återstående tretton ledamöter av stadsfullmäktige. Ledamot i direktionen väljes för en tid av två år och kan återväljas. Konsistorium och stadsfullmäktige kunna ock utse suppleanter till det antal, som anses erforderligt. Direktionen utser årligen inom sig en vice ordförande. Enligt kungl. stadgan ang. folkundervisningen i Stockholm äger folkskollärarpersonalen i Stockholm utse två representanter att närvara vid direktionens sammanträden med rättighet att, utom beträffande vissa i stadgan angivna ärenden, deltaga i överläggningarna, men ej i besluten, och att få till protokollet antecknad avvikande mening. Dessa representanter jämte två suppleanter för dem väljas för två år av folkskollärarkårens ombudsförsamling (se sid. 188) bland inom staden anställda lärare, som ej äro ledamöter av direktionen. Enligt § 50 av kungl. stadgan för fortsättningsskolan den 16 sept. 1918 äga fortsättningsskolans lärare likaledes utse en repre-

sentant, jämte suppleant för denne, att närvara vid direktionens sammanträden med samma befogenhet vid behandling av ärenden rörande fortsättningsskolan som folkskollärarpersonalens representanter i fråga om folkskolärenden.

Folkskoledirektionen åligger, enligt den av kungl. maj:t den 19 mars 1920 fastställda instruktionen, att handhåva huvudstadens folkskoleväsen i överensstämmelse med gällande författningar ävensom övriga undervisningsväsendet rörande angelägenheter, vilkas vård av stadskollegiet åt direktionen överlämnas.

I överensstämmelse med fortsättningsskolestadgans föreskrifter och stadsfullmäktiges beslut den 1 mars 1920 fungerar folkskoledirektionen som styrelse för de obligatoriska fortsättnings- och ersättningsskolor, som inrättats i Stockholm fr. o. m. höstterminen 1920 (se sid. 191).

Folkskoledirektionen handhaver dessutom förvaltningen och ledningen av dels de högre folkskolor, som jämlikt stadsfullmäktiges beslut den 16 juni 1919 från och med höstterminen nämnda är inrättats i Stockholm, och för vilka kungl. maj:t den 6 febr. 1920 fastställt reglemente, dels — i ekonomiskt avseende — den genom kungl. majts beslut den 9 mars 1923 som kommunal mellanskola erkända förutvarande högre folkskolan för allmänt medborgerlig bildning, vilken skola sedermera uppdelats i tvenne kommunala mellanskolor (se vidare sid. 184 och 186).

Slutligen står även den fr. o. m. år 1925 inrättade skolan för bildbara sinnesslöa barn (se sid. 201) under folkskoledirektionens ledning och förvaltning.

För den årliga granskningen av direktionens räkenskaper och förvaltning utse stadsfullmäktige fem revisorer.

Direktionen äger (enligt lagen den 29 juni 1908 om ändring av § 4 i lagen ang. folkskoleväsendet i Stockholm) att åt särskilda inom densamma utsedda nämnder, envar bestående av minst fem personer, överlämna att å dess vägnar fatta beslut i vissa ärenden. På grund härav har direktionen med avseende å folkskoleärenden utsett dels en ekonominämnd, dels en skolhusnämnd. Ekonominämnden äger besluta ang. tillämpning av gällande lönereglementen i vissa fall, vissa tjänstledighetsfrågor, upplåtelse av skolkolor, upphandlingar samt vissa andra ärenden av ekonomisk natur. Fr. o. m. år 1921 har direktionen dessutom uppdragit åt ekonominämnden att handlägga de ärenden ang. barnbespisningen, som tidigare varit överlämnade åt särskilda delegerade. I övrigt förbereder nämnden ekonominärenden samt frågor ang. vissa tjänsteställningar, vilka skola prövas av folkskoledirektionen. Skolhusnämnden äger besluta om utförande av underhållsarbeten å skolhus och skolårdar samt om åtgärder för verkställande av beslutade byggnadsarbeten, varjämte nämnden förbereder sådana skolhusärenden, som skola prövas av folkskoledirektionen.

Vidare har direktionen inom sig utsett fem delegerade för undervisningsärenden med uppgift att förbereda vissa tjänstefrågor och frågor av pedagogisk natur samt utser årligen inom sig dels ombud att närvara vid lärarprov, dels tre betygskommittéer.

I varje territoriell kyrkoförsamling i Stockholm skall finnas ett skolråd. Församlingens kyrkoherde är ordförande i skolrådet. Övriga ledamöter i skolrådet väljas till lämpligt antal, dock icke understigande fyra, av församlingen å kyrkostämma för två år i sänder. Skolrådet väljer inom sig för varje år en vice ordförande samt inom eller utom sig en kassör. Beträffande de olika skolrådets sammansättning se nedan under församlingarnas folkskolor (sid. 192).

Församlingens skolråd har till uppgift att genom framställningar till direktionen m. m. söka främja folkskoleväsendets utveckling såväl inom staden i dess helhet som särskilt inom församlingen. Skolrådet avgiver utlåtande vid tillsättande av överläraryrkefattningar och ordinarie lärarbefattningar, utfärdar, i vissa fall, efter vederbörande överlärdes hörande, tjänstgöringsbetyg åt lärare samt skall av folkskoledirektionen höras i fråga om ny- eller ombyggnad av skolhus i församlingen m. m. Därjämte tager skolrådet, resp. skolrådets ordförande viss befattning med ingripande mot lärjungar, vilka försumma skolgången, ävensom med avgöranden rörande avgång från folkskolan jämlikt § 48 i stadgan ang. folkundervisningen i Stockholm.

Sedan stadsfullmäktige (första gången den 18 jan. 1926) ställt medel till folkskoledirektionens förfogande för beredande av studiestipendier åt i Stockholm mantalsskrivna, mindre bemedlade ynglingar och flickor, har direktionen — i enlighet med av stadsfullmäktige godkänt reglemente för Stockholms stads studiestipendier — tillsatt en särskild kommitté för uppgörande av förslag till tillsättande av ifrågakvarande stipendiat (se nedan). Stipendierna, som utdelas av folkskoledirektionen, äro avsedda att underlätta fortsatta studier för synnerligen begåvade ynglingar och flickor, som äro lärjungar vid offentlig läroanstalt eller hava för avsikt att vid sådan läroanstalt vinna inträde. Studiestipendierna kungöras till ansökan lediga i januari månad de år, för vilka auslag för ändamålet beviljats. Ansökning, åtföljd af erforderliga handlingar, skall därefter före mars månads utgång insändas till folkskoledirektionen. Stipendiets årsbelopp bestämmes särskilt för varje stipendiat.

Författningar m. m. K. förordningen om kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd i Stockholm den 20 nov. 1863, med senare ändringar (se under Kyrkliga institutioner, avd. 5). Lag angående folkskoleväsendet i Stockholm den 15 maj 1903, med ändringar den 16 sept. 1918, 14 febr. 1920, 13 juni 1924 och 29 maj 1925. K. stadgan ang. folkundervisningen i Stockholm den 22 juni 1923, med ändringar den 19 dec. 1924 och 18 juni 1926. K. stadgan för fortsättningsskolan den

FD. 16 sept. 1918, med ändringar den 8 april 1921, 13 okt. 1922, 17 maj 1923, 20 juli 1925, 18 juni 1926 och 24 sept. 1928. K. stadgan för kommunala mellanskolor den 19 nov. 1918, med ändringar den 30 juni och 31 dec. 1920, 13 april 1923, 28 maj och 18 juni 1926 samt 27 april 1928. K. stadgan för högre folkskolor den 16 sept. 1918, med ändringar den 30 juni 1920, 8 april 1921, 30 maj 1924 och 18 juni 1926. Instruktion för Stockholms folkskoledirektion den 19 mars 1920, med ändringar den 5 nov. 1920 och 29 maj 1925. Reglemente för Stockholms stads folkskolor, fastställt av skolöverstyrelsen den 22 aug. 1923. Reglemente för de kommunala mellanskolorna i Stockholm, fastställt av kungl. maj:t den 28 maj 1926. Reglemente för Stockholms högre folkskolor, fastställt av kungl. maj:t den 6 febr. 1920, med ändringar den 29 sept. 1922 och 6 april 1923. Reglemente för Stockholms fortsättningsskolor, fastställt av skolöverstyrelsen den 5 mars 1921. Reglemente för Stockholms stads studiestipendier, godkänt av stadsfullmäktige den 18 jan. 1926.

Stat-år 1929. Utgifter: 16,118,284 kr. (däruv att täckas med lånemedel 1,247,400 kr.; dessutom inom linjen förda, år 1928 beviljade lånemedelsanslag 560,000 kr.); inkomster: 4,332,230 kr. (däruv statsbidrag 4,082,800 kr.).

Folkskoledirektionens ledamöter.

Ordförande

(utsedd av stadskollegiet).

Larsson, Oscar E., borgarråd, stadsfullm.; t. »stadshuset»; träffas i stadshuset tisdagar 14—15 samt övriga vardagar 11—12.

Vice ordförande.

Carlsson, B. A., förste aktuarie.

Övriga ledamöter.

- Franzén, A. K.**, prakt. läkare, stadsfullm.
Gustafson, f. Pettersson, Ruth V. M., fru, stadsfullm.
Gyllander, K. G. G., fil. mag., lärare.
Johansson, E. G., ombudsman, stadsfullm.
Juhlin Dannfelt, f. Gentile, Brita E., fru, stadsfullm.
Lindhagen, Anna J. J., föreståndare.
Lindskog, H. J., kyrkoherde (utsedd av konsistorium).
Magnuson, P. K., förgyllare, stadsfullm.
Nordström, A., byggnadsingenjör.
Pettersson, K. G. A., föreståndare, stadsfullm.
Wallin, Ingeborg M., konsulent.
Wallin, H. E., kassör.
 *En vakant.

Suppleant

(utsedd av konsistorium).

***Edquist, C.**, komminister

Lärarpersonalens vid folkskolorna representanter.

Palmér, H. Ingegerd; **Wallerius, L.**

Suppleanter: **Utterman, Amelie M. L.**; **Vide, V.**

Lärarkårens vid fortsättningsskolorna representant.

Wennberg, E. B.

Suppleant: **Ljunggren, Emelie K.**

Sekreterare.

Österberg, B. A. E. (se nedan).

Folkskoledirektionens nämnder och delegerade m. m.

Ekonominämnden.

Carlsson, B. A., vice ordf.; **Johansson, E. G.**; **Juhlin Dannfelt, f. Gentile, Brita E.**; **Larsson, O. E.**, ordf.; **Magnuson, P. K.**; **Nordström, A.**

Skolhusnämnden.

Franzén, A. K.; **Larsson, O. E.**, ordf.; **Magnuson, P. K.**; **Nordström, A.**, vice ordf.; **Pettersson, K. G. A.**; **Wallin, H. E.**

Delegerade för undervisningsärenden.

Franzén, A. K.; **Larsson, O. E.**, ordf.; **Lindskog, H. J.**; **Magnuson, P. K.**; **Wallin, Ingeborg M.**

Ombud att närvara vid lärarprov.

Carlsson, B. A.; **Gyllander, K. G. G.**; **Lindskog, H. J.**; **Wallin, Ingeborg M.**

Betygskommittéer

(enl. folkskoledirektionens § 10 mom. 1).

Gyllander, K. G. G.; **Larsson, O. E.**; **Lindskog, H. J.**

Kommitté för beredning av frågor ang. utdelning av kommunala studiestipendier.

(Jfr sid. 179.)

Hedström, J. S., rektor, ordf.; **Gustafson, f. Pettersson, Ruth V. M.**, fru, stadsfullm.; **Nordlund, K.**, förste folkskolinspektör; **Nordström, A.**, byggnadsingenjör; **Pettersson, Anna C.**, skolföreståndarinna.

Sekreterare

(600 kr.).

Stafner, S., läroverksadjunkt.

Folkskoledirektionens revisorer

(utsedda av stadsfullmäktige för granskning av 1928 års räkenskaper och förvaltning).

Bohlin, f. Jonson, Brita, fru.
Edberg, F. O., spårvägsman.
Forsberg, E. V., direktör, stadsfullm.
Jansson, W. A. W., ingenjör.
Månsson, O. P., spårvägsman, stadsfullm.

Folkskoledirektionens expedition.

Fredsgatan 9, C.; t. N. 285 57, N. 240 61; expeditionstid: 10—12 samt 13—15 (lördagar 10—14).

Stat år 1929. Utgifter: 185,205 kr.; inkomster: 100 kr.

Ekonomidirektör (24)

(tillika föredragande i ekonomiärenden).

Robach, E. C.; t. N. 89 92; träffas 14—15 (lördagar 13—14), under juni—augusti 13—14.

Sekreterare

(4,000 kr.).

Österberg, B. A. E.; t. N. 240 61; träffas i regel 14,30—15,30 (lördagar 13,30—14,30).

Kamrerare (20).

Göransson, K. H.; t. N. 40 24.

Kontorsskrivare (11).

Magnusson, A. Torborg.

Kontorsskrivare och kassör (11).

Barklund, Astrid M. E.; t. N. 9 26; kassan hålles öppen 10—12 samt 13—15 (lördagar 10—14).

Kontorsskrivare och registrator (11).

Wallander, Karin J. M.; t. N. 240 61.

Statistiskt biträde (11).

Andersson, Agnes C.

En amanuens (4,200 kr.), två kontorsskrivare (9), en kontorsskrivare (7), tre kontorsbiträden (5), sex extra biträden (2,535—1,740 kr.).

Byggnadsinspektör

(5,000 kr.).

Ellner, E. A. V.; t. N. 150 69; träffas å folkskoledirektionens lokal i regel måndagar 15—17 samt onsdagar 13—15.

Förste vaktmästare (7).

Nilsson, J.

En vaktmästare (6), ett extra vaktmästarbiträde (1,350 kr.).

Inspektionen över folkskolorna.

Fredsgatan 9, C.; expeditionstider: se nedan.

Vid övervakandet av folkskolornas verksamhet biträdes direktionen av vissa tjänstemän.

Förste folkskolinspektören utövar närmast under direktionen den pedagogiska ledningen av och uppsikten över stadens folkskolor. Han skall vara närvarande vid direktionens sammanträden och äger att deltaga i överläggningarna, men icke i besluten. Vid sidan av förste folkskolinspektören finnas även en andre folkskolinspektör samt en fortsättnings-skolinspektör, vilka skola närvara vid direktionens sammanträden med uppgift för den förstnämnde att förbereda företrädesvis frågor av

pedagogiskt-administrativ natur angående folkskolorna och för den sistnämnde att förbereda frågor angående fortsättningsskolorna och högre folkskolorna, ävensom att handlägga frågor rörande anordningar för ungdomens yrkesval samt rörande enskilda skolor. Assistenten biträder med skolstatistiska samt pedagogiska arbeten och utredningar m. m. Slöjdinspektören och slöjdinspektisen åligger att utöva tillsyn över undervisningen i slöjd och övervaka, att denna bedrivs enligt de grunder, direktionen fastställt. Inspektion över undervisningen i hushållsgöromål tillkommer skolköksinspektisen, som också biträder med ordnande av barnbespisningen. Gymnastikinspektörerna åligger: att genom besök i skolorna taga noggrann kännedom om gymnastikundervisningens skötande i dessa samt lämna lärare och lärarinnor nödiga råd och upplysningar, att genom föredrag inför lärarpersonalen och undervisningskurser befordra de gymnastiska övningarnas ändamålsenliga bedrivande samt att med uppmärksamhet följa de ordnade lekövningar, som vid skolorna förekomma m. m.

Instruktioner m. m. K. brev ang. inspektionen av folkskoleväsendet i Stockholm den 13 febr. 1920. Instruktioner den 25 nov. 1910 för förste och andre folkskolinspektören samt den 14 dec. 1903 för slöjdinspektören, slöjdinspektisen och gymnastikinspektören. (Instruktionerna äro f. n. under omarbetning.) Reglemente ang. avlönning och pension för överlärare samt inspektörer och inspektriser i vissa undervisningsgrenar vid Stockholms folkskolor, antaget av stadsfullmäktige den 15 och 22 juni 1921.

Stat år 1929. Utgifter: 92,680 kr.

Förste folkskolinspektör (27).

Nordlund, K. (förordn. t. o. m. ^{31/7} 1933); t. 22 78; träffas måndagar och torsdagar 14,30—15,30 och onsdagar 10—11.

Andre folkskolinspektör (24).

Lidman, C., stadsfullm. (förordn. t. o. m. ^{30/6} 1929); t. N. 89 93; träffas måndagar och torsdagar 14,30—15,30 och onsdagar 10—11.

Fortsättningsskolinspektör (24).

Ramsjö, K. O. V., t. 39 69; träffas måndagar och torsdagar 14,30—15,30 samt onsdagar 10—11.

Assistent (19).

Söder, A.; t. N. 231 16; träffas å direktions lokal måndagar och torsdagar 14,30—15,30 samt onsdagar 10—11.

Slöjdinspektör

(7,800 kr. samt ett ålderstillägg å 600 kr. efter fem år).

Nilsson, G.; träffas å direktions lokal måndagar och torsdagar 14,30—15,30 samt onsdagar 10—11, t. 87 45; dessutom i slöjd-salen, Storkyrkoförss folkskola, Svartmangatan 22, St., fredagar 13,30—15.

FD.

Slöjdinspektis

(6,180 kr. samt ett ålderstillägg å 600 kr. efter fem år).

Valentin, f. Kempendahl, Elsa C.; träffas å direktionens lokal måndagar och torsdagar 14,30—15,30 samt onsdagar 10—11, t. 104 55; dessutom per telefon kl. 7—8, V. 34 50.

Skolköksinspektis

(6,180 kr. samt ett ålderstillägg å 600 kr. efter fem år).

Bergström, Gertrud K. A. (förordn. t. o. m. ^{30/6} 1929); träffas å direktionens lokal måndagar torsdagar 14,30—15,30; t. N. 86 65.

Gymnastikinspektis

(6,180 kr. samt ett ålderstillägg å 600 kr. efter fem år).

Falk, Elin; träffas i bostaden Narvavägen 30, Ö., tisdagar och fredagar 14—15; t. N. 161 10.

Gymnastikinspektör

(2,000 kr.).

Littorin, B. E., major; träffas i bostaden, Karlavägen 66, Ö.; onsdagar 18—18,30; t. 732 50; N. 150 07 (tjänsterummet, högre allmänna läroverket å Östermalm).

Folkskolans läkarvård.

För undersökning av barn vid Stockholms folkskolor antagas av direktionen medelst förordnande tills vidare läkare för allmänna undersökningar (skolläkare); och böra dessa läkare helst vara boende var och en inom den församling, för vars skola han är anställd. Dessutom antages nödigt antal specialister för undersökning av sjukdomar i öron, näsa, svalg och ögon, ävensom för underlivssjukdomar hos flickorna, varjämte särskilda läkare äro anställda för biträde med den psykiska och fysiska vården av de i hjälpklasserna intagna barnen ävensom för verkställande av nödiga undersökningar för intagning i hjälpklasser och i klasser för hörselsvaga.

Skolläkare åligger bl. a. att vara närvarande vid barnens inskrivning vid läsårets början, att undersöka nyinskrivna barn, varvid de klena barn, som anses under sin skoltid böra årligen undersökas, å matrikelbladen betecknas genom ordet »läkarekontroll», att varje läsår undersöka dessa barn samt i övrigt de barn, som till honom hänvisas av skolans överlärare, att undersöka barn, som äro föreslagna att sändas till skollovskoloni, att hålla mottagningar i skolan för att meddela föreskrifter rörande de barn, som av överläraren till honom hänvisas för lindrigare invärtes sjukdom, att vid inträffad smittosam sjukdom giva nödiga föreskrifter till hindrande av smittas spridande samt att ägna noggrann uppmärksamhet åt skolans hygieniska anordningar.

Varje av direktionen för undersökning av barn i stadens folkskolor antagen läkare är skyldig att till direktionen lämna skriftlig redogörelse för sin verksamhet under det sist förflutna läsåret samt därvid göra de framställningar och lämna de

anvisningar, vartill hans arbete kunnat giva anledning.

Nu mera äro dessutom för några överlärdistrikt anställda skolsköterskor dels för att biträda vid läkarnas skolundersökningar, dels för att genom besök i barnens hem etc. medverka till och övervaka, att läkarnas ordinationer följas.

Slutligen finnas vid folkskolorna inrättade en poliklinik för talrubbningsfel, en ortopedisk poliklinik samt sjutton polikliniker för tandsjukdomar (se nedan).

Instruktioner. Provisoriska bestämmelser ang. skolläkares ålliganden, antagna av folkskoledirektionen den 12 juni 1912. Instruktion för hjälpklassläkaren, antagen av folkskoledirektionen den 2 jan. 1920, med tillägg den 14 dec. 1923. Instruktion för skolsköterska, antagen av folkskoledirektionen den 14 febr. 1919.

Stat år 1929. Utgifter: 68,500 kr. (förutom rörligt tillägg). (Beträffande tandpolikliniker se nedan.)

Avlöningar m. m. Skolläkare m. m. inalles 57,400 kr. (förutom rörligt tillägg) (däraf för kommunala mellanskolorna och högre folkskolorna 6,400 kr.).

Läkare vid folkskolorna.

Ottander, C. O. C. (Storkyrkoförs.); t. S. 106 25.

Zander, E. W. (Klara förs.); t. 92 06.

Spangenberg, K. G. V. (Kungsholms och St Göraus förs.); t. K. 40 00.

Kjerrulf, H. (Adolf Fredriks förs.); t. 123 90.

Gyllencreutz, Sara A. H. (Gustav Vasa och Matteus förs.); t. N. 80 20.

Billqvist, O. G. (Jakobs och Johannes förs.); t. 729 08.

Nordgren, R. E. (Engelbrekts, Hedvig Eleonora och Oscars förs.); t. 759 84.

Lind, T. H. B. (Katarina och Sofia förs.); t. S. 317 00.

Nordenson, A. G. (Maria och Högalids förs.); t. S. 349 58.

Hulting, C. G. (Brännkyrka förs.: Liljeholmens och Blommensbergs distrikt); t. S. 147 88.

Ericsson, V. A. (Brännkyrka förs.: Enskede och Älvsjö distrikt); t. Enskede 13 44.

Peyron, J. A. (Bromma förs.); t. 60 77.

Lönberg, F. U. (för ögonsjukdomar); t. 763 88, Ö. 15 34.

Klingspor, S. W. (Storkyrko, Klara, Jakobs och Johannes, Engelbrekts, Hedvig Eleonora, Oscars samt Brännkyrka förs.); t. 730 83.

Hæggström, A. E. (Kungsholms, St Görans, Adolf Fredriks, Gustav Vasa, Matteus och Bromma förs.; dessutom för samtliga klasser för hörselsvaga); t. 745 29.

Hambraeus, C. M. (Katarina, Sofia, Maria och Högalids förs.); t. S. 5 94.)

Söderbaum, H. Gunhild (för underlivssjukdomar hos flickorna); t. N. 285 28.

Tamm, A. Alfhild (för hjälpklasserna); t. 86 04.

**Läkare vid kommunala mellansko-
lorna och högre folkskolorna.**

För manliga elever:

Zander, E. W. (se ovan); för norra kommunala mellanskolan samt norra avdelningarna av högre folkskolorna för handelsundervisning och för teknisk utbildning.**Nordenson, A. G.** (se ovan); för södra kommunala mellanskolan samt södra avdelningarna av högre folkskolorna för handelsundervisning och för teknisk utbildning.

För kvinnliga elever:

Bernhagen, Hanna L.; t. Ö. 61 00; för norra kommunala mellanskolan samt avdelningarna å norr av högre folkskolan för kvinnlig utbildning.**Hellström, Alice U. C.**; t. N. 50 53; för södra kommunala mellanskolan samt högre folkskolan för handelsundervisning och avdelningarna å söder av högre folkskolan för kvinnlig utbildning.

Två skolsköterskor (2,900 kr.).

**Poliklinik för talrubbningsfel vid
Stockholms folkskolor.**

För att söka lindra och bota talrubbningsfel hos barnen vid Stockholms folkskolor öppnades vårterminen 1914 på enskilt initiativ en poliklinik å Norrmalm, till vilken sedermera upplåtits lokal inom Klara folkskola. Höstterminen 1917 utvidgades polikliniken med en filial för södra stadsdelarna, vilken erhöill lokal i Katarina norra folkskola. Då polikliniken visat sig fylla ett stadigvarande behov, har densamma fr. o. m. år 1920 erhållit en fast organisation samt inordnats under folkskoledirektionen.

Behandlingen pågår under lästerminerna vid polikliniken å Norrmalm måndagar och fredagar kl. 14—15,30 samt vid polikliniken å Södermalm tisdagar och torsdagar kl. 14—15,30.

Föreståndare

(arvode 1,000 kr.).

Tamm, A. Alfild (se ovan).

Två biträden.

**Ortopedisk poliklinik vid Stockholms
folkskolor.**

Från och med år 1920 är försöksvis upprättad en ortopedisk poliklinik vid folkskolorna, dels för att omhändervä de undersökningar, vilka erfordras för hänvisning till hållningsgymnastik, dels för att i övrigt ombesörja undersökningar av sjukdomar eller missbildningar i rörelseorganen, vilka kunna föranleda hänvisning till särskild klinisk behandling.

Polikliniken hålles under lästerminerna öppen i Adolf Fredriks folkskola två gånger i månaden, i Sofia och Högalids folkskola en gång i månaden ävensom i ett antal andra folkskolor, företrädesvis i förstadssamhällena, tre gånger under läsåret.

Föreståndare

(arvode 2,610 kr.).

Asplund, E. G.

En assistent.

**Folkskolornas polikliniker för tand-
sjukdomar.**

I enlighet med stadsfullmäktiges beslut den 20 dec. 1906 anordnades år 1907 en försöks-tandklinik vid Stockholms folkskolor (i Engelbrekts folkskola). Sedermera hava medel anslagits för inrättande av nya polikliniker, fr. o. m. höstterminen 1911 i Katarina norra folkskola, fr. o. m. höstterminen 1913 i Adolf Fredriks folkskola, fr. o. m. vårterminen 1920 i Kungsholmens, Enskede och Örby folkskolor, fr. o. m. höstterminen 1921 i Högalids och Midsommarkransens folkskolor, fr. o. m. vårterminen 1923 i Klara, Maria och Blommensbergs folkskolor, fr. o. m. den 4 febr. 1925 i Hedvig Eleonora och Oscars folkskola, fr. o. m. den 16 maj 1925 i Alviks folkskola samt fr. o. m. vårterminen 1927 i Matteus, Johannes, Katarina södra och Sofia folkskolor.

Instruktion. Bestämmelser rörande Stockholms folkskolors tandkliniker, antagna av folkskoledirektionen den 14 juni 1918.

Stat år 1929. Utgifter: 256,100 kr. (förutom rörligt lönetillägg).

**Föreståndare för poliklinikerna för
tandsjukdomar**

(1,980 kr.).

Strandberg, S. O. (se nedan).**Klara tandpoliklinik.**

Klara folkskola, Klara södra kyrkogata 13—15, C.; t. N. 215 18; **kliniktid: 8—13,30.**

Tandläkare (17).**Dahlén, G. S.****Kungsholms tandpoliklinik.**

Kungsholms folkskola, Mariebergsgatan 34, C.; t. K. 52 60; **kliniktid: 8—16.**

Tandläkare (17)

(dessutom extra lönetillägg 2,100 kr.).

Steenhoff-Noreen, Fanny H. L.; **Mårtensson, Agnes.**

Adolf Fredriks tandpoliklinik.

Adolf Fredriks folkskola, Tegnérsgatan 44, Va.; t. N. 293 96; **kliniktid: 8—16.**

Tandläkare (17)

(dessutom extra lönetillägg 2,100 kr.).

Norén, A. Emelie H.**Tandläkare** (17).**Stene, N. A.****Matteus tandpoliklinik.**

Matteus folkskola, Norrtullsgatan 18, Va.; **kliniktid: 8—16.**

FD.

Tandläkare (17)

(dessutom extra lönetillägg 2,100 kr.).
Erikson, Märta.

Johannes tandpoliklinik.

*Johannes folkskola, Roslagsgatan 53, Va.;
kliniktid: 8—16.*

Extra tandläkare

(7,500 kr.).

Atler-Eskilson, Greta.

Engelbrekts tandpoliklinik.

*Engelbrekts folkskola, Valhallavägen 76,
Ö.; t. N. 293 95; kliniktid: 8—16.*

Tandläkare (17)

(dessutom extra lönetillägg 2,100 kr.).

Lind, Emy M.

**Hedvig Eleonora och Oscars tand-
poliklinik.**

*Hedvig Eleonora och Oscars folkskola,
Linnegatan 54, Ö.; t. 722 36; kliniktid:
8—16.*

Tandläkare (17)

(dessutom extra lönetillägg 2,100 kr.).
Huss, Ingrid.

Katarina norra tandpoliklinik.

*Katarina norra folkskola, Tjärhovsgatan
15, Sö.; t. S. 304 94; kliniktid: 8—13,30.*

Tandläkare (17).

Fischer, E. W.

Katarina södra tandpoliklinik.

*Katarina södra folkskola, Sofagatan 2,
Sö.; kliniktid: 8—16.*

Extra tandläkare

(7,500 kr.).

Lindström, f. Andersson, Astrid P.

Sofia tandpoliklinik.

*Sofia folkskola, Skånegatan 117, Sö.;
kliniktid: 8—16.*

Tandläkare (17)

(dessutom extra lönetillägg 2,100 kr.).

Stilow, Dagmar E.

Maria tandpoliklinik.

*Maria folkskola, Ringvägen 23, Sö.; t.
S. 32 06; kliniktid: 8—16.*

Tandläkare (17)

(dessutom extra lönetillägg 2,100 kr.).

Blomgren, f. Lagerberg, Willy.

Högalids tandpoliklinik.

*Högalids folkskola, Reimersholmsgatan
12—16, Sö.; t. S. 365 98; kliniktid: 8—16.*

Tandläkare (17)

(dessutom extra lönetillägg 2,100 kr.).

**Strandberg, S. O.; Westerståhl, f. Wadensten,
Gullborg L.**

Enskede tandpoliklinik.

*Enskede folkskola, Enskede; t. Enskede
9 02; kliniktid: 8—16.*

Extra tandläkare

(7,500 kr.).

Nordström, Gunhild S.

Älvsjö tandpoliklinik.

*Örby folkskola, Älvsjö; t. Örby 65; Lång-
brodals folkskola, Älvsjö; t. Älvsjö 118;
kliniktid: 8—16.*

Extra tandläkare

(7,500 kr.).

Lundh, Asta.

Liljeholmens tandpoliklinik.

*Midsommarkransens folkskola, Midsom-
markransen; t. Liljeholmen 95; klinik-
tid: 8—13,30.*

Tandläkare (17).

Flodberg, Fanny.

Blommensbergs tandpoliklinik.

*Blommensbergs folkskola, Liljeholmen;
t. Gröndal 95; kliniktid: 8—16.*

Extra tandläkare

(7,500 kr.).

Gejrot, f. Hellgren, Carola K.

Alviks tandpoliklinik.

*Alviks folkskola, Ulvsunda; t. Ulvsunda
1 69; kliniktid: 8—16.*

Extra tandläkare

(7,500 kr.).

Löfgren, H. A.

Dessutom vid samtliga kliniker inalles tjugu
biträden (2,880—1,620 kr.).

Stockholms kommunala mellanskolor.

Genom kungl. maj:ts beslut den 9 mars 1923 erkändes den fr. o. m. höstterminen 1919 upprättade högre folkskolan för allmänt medborgerlig bildning (se nedan sid. 186) såsom kommunal mellanskola, i vilken egenskap skolan åtnjuter statsbidrag fr. o. m. den 1 jan. 1923. Undervisningsplan för skolan fastställdes av skolöverstyrelsen den 26 mars 1923. Den 1 juli 1926 uppdelades skolan i tvänne: den norra och den södra skolan. Vardera skolan är företrädesvis avsedd för barn, tillhörande motsvarande lärjungedistrikt norr resp. söder om slussen.

Skolorna, i vilka både gossar och flickor undervisas, utgöra en självständigt organiserad överbyggnad på folkskolan, utgående från dennas sjuätte årsklass. Lärokursen är fyraårig och avslutas med realexamen.

Den pedagogiska ledningen av skolorna utövas av en särskild, för dem gemensam styrelse, bestående av ordföranden i folkskoledirektionen, skolornas tjänstgörande rektorer samt fyra leda-

möter, som jämte tre suppleanter utses av folkskoledirektionen för en tid av två år enligt i skolornas reglemente lämnade närmare bestämmelser. Den ekonomiska ledningen och förvaltningen handhaves av folkskoledirektionen. Skolorna övervakas därjämte av en inspektor, som förordnas av skolöverstyrelsen. För den närmaste ledningen av vardera skolan förordnas av skolöverstyrelsen en bland de tjänstgörande lärarna såsom rektor. Därjämte förordnas skolstyrelsen vid vardera skolan en lärarinna såsom biträdande föreståndarinna.

De kommunala mellanskolorna omfatta vårterminen 1929 inalles 35 avdelningar med tillsammans 989 lärjungar. Beträffande de olika avdelningarnas förläggning se nedan under norra och södra skolan.

Vid kommunala mellanskolorna finnas skolbibliotek, omfattande vid 1929 års ingång vid norra skolan 3,441 band och vid södra skolan 1,683 band.

Författningar. K. stadgan för kommunala mellanskolor den 19 nov. 1918, med ändringar den 30 juni och 31 dec. 1920, 13 april 1923, 28 maj och 18 juni 1926 samt 27 april 1928. K. kung. ang. avlöning åt lärare vid kommunal mellanskola samt statsbidrag till sådan skola den 19 nov. 1918, med ändringar den 8 juni 1923, 18 juni 1926 och 24 sept. 1928. K. kung. ang. tillfällig löneförbättring åt lärarpersonal vid kommunala mellanskolor den 26 juni 1925. K. kung. ang. statsbidrag för undervisning i manlig och kvinnlig slöjd samt handarbete vid kommunala mellanskolor den 31 dec. 1920. K. kung. ang. boställsordning för lärare vid högre folkskolor och kommunala mellanskolor den 19 nov. 1918, med ändringar den 26 sept. 1921. Reglemente för de kommunala mellanskolorna i Stockholm, fastställt av kungl. maj:t den 28 maj 1926. Reglemente ang. avlöning och pension för överlärare m. fl. vid Stockholms folkskolor, antaget av stadsfullmäktige den 15 och 22 juni 1921 (enl. stadsfullm:s beslut den 15 dec. 1924 i tillämpliga delar gällande jämväl för rektor vid kommunal mellanskola). Avlöningsreglemente för ämneslärare med full tjänstgöring vid Stockholms högre folkskolor, antaget av stadsfullmäktige den 15 och 22 juni 1921 (enl. stadsfullm:s beslut den 28 juni 1923 gällande jämväl för ämneslärare vid de kommunala mellanskolorna). Reglemente för statens pensionsanstalt den 31 dec. 1919 med senare ändringar. Reglemente ang. tilläggs pension för lärarpersonal vid Stockholms folkskolor, högre folkskolor och kommunala mellanskolor, antaget av stadsfullmäktige den 15 och 22 juni 1921, med ändringar den 15 jan. och 18 juni 1923.

Stat år 1929. Utgifter: 739,044 kr.; inkomster: 230,930 kr. (därav 229,000 kr. statsbidrag).

Avlöningar. Rektorer. Två rektorer, en vid vardera skolan: utöver avlöning som ord. ämneslärare tilläggsarvode 2,500 kr. jämte ett ålderstillägg å 600 kr.

Biträdande föreståndarinnor. Två biträdande föreståndarinnor, en vid vardera skolan: utöver avlöning som ord. lärarinna tilläggsarvode 600 kr.

Ordinarie ämneslärare. 23 ordinarie ämneslärare, därav 11 manliga och 12 kvinnliga¹⁾: 5,700 kr. för manlig och 4,500 kr. för kvinnlig lärare. Härtill komma tre ålderstillägg efter resp. fem, tio och femton års tjänstgöring, vart och ett å 600 kr. för manlig och 420 kr. för kvinnlig lärare.

Till ord. lärare utgå dessutom enligt stadsfullmäktiges beslut den 28 juni 1923 vissa fyllnadsersättningar.

E. o. lärare. 21 e. o. ämneslärare, därav 7 manliga och 14 kvinnliga: 4,500 kr. för manlig och 3,900 kr. för kvinnlig lärare. 4 e. o. övningslärare, därav 2 manliga och 2 kvinnliga: 3,300 kr. för såväl manlig som kvinnlig lärare.

Timlärare. 4 manliga och 2 kvinnliga timlärare i läsämnen, 35 timlärare i övningsämnen. Avlöningarna utgå i form av årsarvoden per veckotimme med 175 kr. för manlig och 140 kr. för kvinnlig lärare i läsämnen samt med 130 kr. för lärare i övningsämnen (förutom rörligt tillägg).

Vaktbetjäning m. m. En vaktmästare (7), en värmeledningsskötare (7) och en baderska (2), samtliga vid den norra skolans byggnad å Kungsholmen. I övrigt gemensam vaktpersonal m. m. med de folkskolor, till vilka de kommunala mellanskolorna hava avdelningar förlagda.

Styrelse.

Skolornas rektorer (se nedan), sekr.; Larsson, Oscar E., borgarråd, stadsfullm., ordf.; Lidman, C., andre folkskolinspektör, stadsfullm., vice ordf.; Lindhagen, Anna J. J., föreståndare; Lindvall, F. E., överlärare; Pettersson, Anna C., skolföreståndarinna.

Suppleanter: Stendahl, Greta, flickskollärarinna; Robach, E. C., ekonomidirektör; Hedström, J. S., rektor.

Inspektor.

Nordlund, K., förste folkskolinspektör.

Ang. av stadsfullmäktige utsedda vittnen vid den muntliga prövningen i realskolexamen se under avd. 4 (sid. 299).

Stockholms norra kommunala mellanskola.

Den norra kommunala mellanskolan omfattar vårterminen 1929 23 avdelningar (därav 17 blandade. 1 goss- och 5 flickavdelningar), av vilka 19 äro förlagda till den nyuppförda skolbyggnaden, Drottningholmsvägen 28, C., och 4 till Alviks folkskola. Antalet lärjungar utgör inalles 654.

¹⁾ Fr. o. m. den 1 juli 1929 tillkomma ytterligare 3 ord. ämneslärare, därav 2 manliga och 1 kvinnlig.

FD.

Rektor.

Ölje, E. J. V.; träffas å rektorsexpeditionen, Drottningholmsvägen 28, C., t. K. 40 79, under terminerna, tisdagar och fredagar 11,15—11,45, i regel även övriga helgfria dagar samma tid.

Biträdande föreståndarinna.

Carlsson, Elsa A.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare	5 ¹⁾
Ord. lärarinnor	8 ¹⁾
E. o. ämneslärare	6
E. o. ämneslärarinnor	10
E. o. övningslärare	4 ²⁾
Manliga timlärare i läsämnen	2
Kvinnlig timlärare i läsämnen	1
Timlärare i övningsämnen	13 ³⁾

Så lärare och lärarinnor 49

Vaktmästare (7).

Frisk, A. R.

En värmeledningsskötare (7), en baderska (2).

Stockholms södra kommunala mellanskola.

Den södra kommunala mellanskolan omfattar vårterminen 1929 12 avdelningar (alla blandade), av vilka 4 äro förlagda till Sofia, 4 till Höga-lids och 4 till Enskede folkskola. Antalet lärjungar utgör inalles 338.

Rektor.

Mogren, C. H. M., träffas å rektorsexpeditionen, Skånegatan 117, Sö. (rum D. IV: 21), t. S. 47 73, under terminerna, tisdagar 9,50—10,20 och torsdagar 11,20—11,50.

Biträdande föreståndarinna.

Bergstrand, Anna-Brita.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare	6 ¹⁾
Ord. lärarinnor	4
E. o. ämneslärare	1
E. o. ämneslärarinnor	4
Manlig timlärare i läsämnen	2
Kvinnlig timlärare i läsämnen	1
Timlärare i övningsämnen	24 ³⁾

Så lärare och lärarinnor 42

Stockholms högre folkskolor.

Som en självständigt organiserad överbyggnad på folkskolan inrättades fr. o. m. höstter-

¹⁾ Se noten å föreg. sida.

²⁾ Tre av dessa innehava utöver sin e. o. lärartjänst timlärartjänst vid norra skolan.

³⁾ Två av dessa tjänstgöra såväl vid norra som vid södra skolan.

minen 1919 högre folkskolor, för vilka reglemente fastställdes av kungl. maj:t den 6 febr. 1920 och undervisningsplaner godkändes av skolöverstyrelsen den 12 aug. 1920. Dessa högre folkskolor voro ursprungligen av följande typer, nämligen högre folkskola för allmänt medborgerlig bildning med 4 årsklasser och byggd på folkskolans sjätte klass, högre folkskola för kvinnlig utbildning, numera med 4 årsklasser och byggd på avslutad folkskola, högre folkskola för handelsundervisning, fördelad på två linjer, nämligen en tvåspråkig linje med 3 årsklasser och byggd på folkskolans sjätte klass samt en enspråkig linje med 2 årsklasser, byggd på avslutad folkskola, samt slutligen högre folkskola för teknisk utbildning med 3 årsklasser och byggd på folkskolans sjätte klass. Den högre folkskolan för allmänt medborgerlig bildning ombildades år 1923 till kommunal mellanskola (se ovan). De återstående tre skolorna äro samtliga av yrkesbestämd karaktär. Fr. o. m. höstterminen 1923 har vid högre folkskolan för kvinnlig utbildning upprättats en avslutningsklass med undervisning huvudsakligen i husligt arbete och barnavård, parallell med andra årsklassen. Vid högre folkskolan för teknisk utbildning finnas sedan höstterminen 1925, resp. höstterminen 1926 såsom frivilliga fjärde årsklasser anordnade dels en praktisk avslutningsklass, dels en handels-teknisk avslutningsklass. Fr. o. m. höstterminen 1927 anordnas vid högre folkskolan för handelsundervisning en fjärde årsklass med huvudsyfte att utbilda korrespondenter.

Antalet avdelningar inom de högre folkskolorna är vårterminen 1929 40. Beträffande de olika avdelningarnas förläggning se nedan under de särskilda skolorna. Lärjungantalet vårterminen 1929 utgör inalles 991.

Enligt reglementet för Stockholms högre folkskolor skola dessa skolor stå under förvaltning och ledning av folkskoledirektionen, som för den närmare värden och ledningen av skolorna utser särskilda skolstyrelser, en för varje skola. Sådan styrelse skall bestå av, förutom tjänstgörande rektor, fyra ledamöter, vilka jämte fyra suppleanter utses av folkskoledirektionen för en tid av två år.

Författningar. K. stadgan för högre folkskolor den 16 sept. 1918, med ändringar den 30 juni 1920, 8 april 1921, 30 maj 1924 och 18 juni 1926. K. kung. ang. avlöning åt lärare vid högre folkskola samt statsbidrag till sådan skola den 16 sept. 1918, med ändringar den 28 okt. 1921, 8 juni 1923 och 18 juni 1926. K. kung. ang. statsbidrag för undervisning i slöjd och hushållsgöromål vid statsunderstödda högre folkskolor den 30 juni 1920, med ändringar den 22 juni 1921 och 18 juni 1926. K. kung. ang. boställsordning för lärare vid högre folkskolor och kommunala mellanskolor den 19 nov. 1918, med ändringar den 26 sept. 1921. Reglemente för Stockholms högre folkskolor, fastställt

av kungl. maj:t den 6 febr. 1920, med ändringar den 29 sept. 1922 och 6 april 1923. Reglemente ang. avlöning och pension för överlärare m. fl. vid Stockholms folkskolor, antaget av stadsfullmäktige den 15 och 22 juni 1921 (enl. stadsfullm:s beslut den 15 dec. 1924 i tillämpliga delar gällande jämväl för rektorer vid högre folkskolorna). Avlöningsreglemente för ämneslärare med full tjänstgöring vid Stockholms högre folkskolor, antaget av stadsfullmäktige den 15 och 22 juni 1921. Reglemente för statens pensionsanstalt den 31 dec. 1919 med senare ändringar. Reglemente ang. tilläggs pension för lärarpersonal vid Stockholms folkskolor, högre folkskolor och kommunala mellanskolor, antaget av stadsfullmäktige den 15 och 22 juni 1921, med ändringar den 15 jan. och 18 juni 1923.

Stat år 1929. Utgifter: 650,010 kr.; inkomster: 232,500 kr. (statsbidrag).

Avlöningar. Rektorer. 3 rektorer, en vid vardera av de högre folkskolorna: förutom avlöning såsom ordinarie ämneslärare tilläggs lön 2,500 kr. jämte ett ålderstillägg å 600 kr.

Ordinarie ämneslärare. 30 ordinarie ämneslärare, därav 18 manliga och 12 kvinnliga: 5,700 kr. för manlig lärare (för 1 manlig lärare i fackritning 4,500 kr.) och 4,500 kr. för kvinnlig lärare. Härtill komma tre ålderstillägg efter resp. fem, tio och femton års tjänstgöring, vart och ett å 600 kr. för manlig och 420 kr. för kvinnlig lärare.

Till ord. lärare utgå dessutom enligt stadsfullmäktiges beslut den 19 dec. 1923 vissa fyllnadsrättningar.

E.o. lärare. 19 e.o. lärare, därav 13 manliga och 6 kvinnliga: 4,500 kr. för manlig lärare (för 3 lärare i verkstadsarbete 3,400 kr.) och 3,900 kr. för kvinnlig lärare.

Timlärare. 58 timlärare, därav 35 i läs- och skrivämnen samt yrkesämnen och 23 i övningsämnen. Avlöningarna utgå i form av årsarvoden per veckotimme med i regel 175 kr. för manlig och 140 kr. för kvinnlig lärare i läs- och skrivämnen samt med 130 kr. för lärare i övningsämnen (förutom rörligt tillägg).

Vaktbetjäning m. m. Gemensamt med de folkskolor, till vilka skolornas avdelningar äro förlagda.

Stockholms stads högre folkskola för handelsundervisning.

Högre folkskolan för handelsundervisning omfattar vårterminen 1929 inalles 15 avdelningar, av vilka 6 äro förlagda till Klara, 5 till Adolf Fredriks och 4 till Sofia folkskola. Sammanlagda antalet elever är 392.

Styrelse.

Skolans rektor (se nedan), sekr.; **Holmblad, D. G. A.**, grosshandlare, ordf.; **Nordström, A.**, byggnadsingenjör; **Nyberg, J.**, lektor vid Stockholms handelsgymnasium; **Wetterlind, J. A.**, grosshandlare, vice ordf.

Suppleanter: **Andrén, J. C.**, specerihandlare; **Gyllander, K. G. G.**, fil. mag., lärare; **Nyblom, A.**, folkskollärare; **Wallin, H. E.**, kassör.

Rektor.

Ehlin, E. E.; träffas å rektorsexpeditionen, Klara södra kyrkogata 15, C., t. N. 284 20, under terminerna säkrast måndagar 14,45—15,30 och torsdagar 8,30—9. Expeditionen hålles i regel öppen varje läsdag 14—15.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare	5
Ord. lärarinnor	6
E. o. lärare	1
E. o. lärarinnor	11
Timlärare i läs- och skrivämnen	6
Timlärare i övningsämnen	36

S:a lärare och lärarinnor 36

Stockholms stads högre folkskola för teknisk utbildning.

Högre folkskolan för teknisk utbildning omfattar vårterminen 1929 13 avdelningar, av vilka 10 äro förlagda till Engelbrekts och 3 till Maria folkskolas byggnader. Antalet elever utgör tillsammans 301.

Styrelse.

Skolans rektor (se nedan), sekr.; **Berthelius, F.**, civilingenjör; **Hultman, G. H.**, överingenjör, ordf.; **Högquist, B. H. F.**, fabrikör; **Nordström, A.**, byggnadsingenjör.

Suppleanter: **Björklund, C. G.**, borgarråd, stadsfullm.; **Carlsson, B. A.**, förste aktuarie; **Engström, W. S. L.**, ingenjör; **Myrtin, S. M.**, civilingenjör.

Rektor.

Pehrson, A. T.; träffas å rektorsexpeditionen, Valhallavägen 76, Ö., t. N. 284 14, under terminerna säkrast tisdagar 14,45—15,30, torsdagar 8,40—9,10 samt å överlärarexpeditionen i Maria folkskola, Ringvägen 23, Sö., efter föregående överenskommelse per telefon, N. 284 14.

Lärare.

Ord. lärare	11
E. o. lärare	7
Timlärare i läs- och skrivämnen samt yrkesämnen	16
Timlärare i övningsämnen	2

S:a lärare 36

Stockholms stads högre folkskola för kvinnlig utbildning.

Högre folkskolan för kvinnlig utbildning omfattar vårterminen 1929 12 avdelningar, av vilka 9 äro förlagda till Adolf Fredriks och 3 till Maria folkskola (vid Timmermansgatan). Antalet elever utgör inalles 298.

Styrelse.

Skolans rektor (se nedan), sekr.; **Ramstedt, Eva J. A.**, lektor, vice ordf.; **Schager, H.**

FD.

Ingeborg S., föreståndarinnan vid statens skolköksseminarium; **Walin**, Ingeborg M., konsulent; **Widerström**, Karolina O., med. lic., ordf. *Suppleanter:* **Bergstrand**, Anna-Brita, biträdande skolföreståndarinnan; **Carlsson**, f. Lindskog, Anna R., fru, stadsfullm.; **Juhlin Dannfelt**, f. Gentele, Brita E., fru, stadsfullm.; **Östlund**, f. Lundgren, Agda M., fru.

Rektor.

Aspman, Maria E. (t. o. m. ³⁰/₆ 1929); träffas å rektorsexpeditionen, Västmannagatan 19 (uppgång E), *Va.*, t. V. 32 67, under terminerna tisdagar 13—14 och torsdagar 8,30—9,15 samt i Maria folkskola, Timmermansgatan 28, 2 tr., *Sö.*, fredagar kl. 9,15.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärarinnor	7
E. o. lärarinnor	5
Timlärare i läs- och skrivämnen	8
Timlärare i övningsämnena	15

S:a lärare och lärarinnor 35

Församlingarnas folkskolor.

Hela staden utgör ett skoldistrikt. Varje territoriell församling utgör efter folkskoleledirektionens bestämmande ett eller flera skolområden. Där särskilda förhållanden sådant förändra, kunna två eller flera församlingar förenas till ett skolområde. Dessutom finnas av Stockholms stad helt eller delvis (genom anslag å barnavårdsnämndens stat) bekostade folkskolor vid tre av barnavårdsnämndens barnhem (Tempelbacken, Eolshäll och Sättra barnkoloni) samt vid Stockholms stadsmissions barnhem vid Boxtorp i Gryts och Hultings församlingar i Södermanlands län (jfr sid. 213).

Varje skolområde utgör ett överlärardistrikt. Överläraren har närmaste ansvaret för undervisningen vid folkskolan inom sitt distrikt. I de skolhus, där överläraren icke har sin huvudexpedition, äro för ordningens övervakande särskilda tillsyningslärare utsedda. Överläraren är alltid lärare vid folkskolorna och förordnas efter skolrådets hörande av direktionen för en tid av högst fem år. Till överlärare kan även kvinna förordnas. Ordinarie lärare antages av folkskoleledirektionen efter vederbörande skolråds hörande. Besvär över beslut om tillsättning av dylik befattning anföres hos kungl. maj:t i eklelesiastikdepartementet. E. o. lärare antages av direktionen på viss tid, som ej må överstiga ett läsår. Överläraren och de vid skolorna i hans distrikt tjänstgörande lärare och lärarinnor utgöra distriktets lärarkollegium, i vilket överläraren är ordförande. Varje lärarkollegium utser inom sig ett ombud för varje helt eller påbörjat tiotal av ledamöternas antal. Dessa ombud utgöra tillsammans lärarkårens ombuds församling, som minst en gång varje år på kallelse av direktionens ordförande

sammanträder med direktionens och skolrådets ledamöter samt folkskolinspektören, övriga inspektörer och överlärarna för överläggning om frågor angående folkskoleväsendet.

Alla barn i åldern 7—14 år, vilka icke på annat sätt erhålla motsvarande undervisning, äro pliktiga att deltaga i folkskolans undervisning, varjämte barn över 14 år, vilka icke erhållit avgångsbetyg från folkskolans sjunde klass och som icke på grund av fattigdom jämlikt § 48 i stadgan ang. folkundervisningen i Stockholm erhållit tillstånd att lämna skolan, fortfarande äro skolpliktiga. Barn, som redan i 13-årsåldern erhållit avgångsbetyg från folkskola, hava därmed fullgjort sin folkskoleplikt.

Folkskolan i Stockholm omfattar sju obligatoriska årsklasser, av vilka de två lägsta tillhöra småskolestadiet. Såsom överbyggnad på dem finnes en folkskolans högre avdelning, omfattande en årsklass. Denna senare skolkform är sedan år 1921 organiserad på tre elementärt yrkesbetonade linjer, en teknisk linje (för gossar), en handelslinje (för gossar och flickor) samt en huslig linje (för flickor), varjämte även i begränsad utsträckning förekomma klasser, i vilka undervisningen väsentligen är inriktad på allmänbildande ämnen.

Den årliga undervisningstiden i folkskolan utgör 39 veckor. Den dagliga undervisningstiden omfattar i regel 4—6 undervisningstimmar å 45 minuter. Lärjungarna i varje klass fördelas i parallellavdelningar, vilka undervisas var för sig av särskilda därtill utsedda klasslärare eller klasslärarinnor. Lärjungantalet i varje avdelning bör i klasserna 1—2 av folkskolan ej överstiga trettio, i folkskolans övriga klasser icke uppgå till mer än fyrtio samt i folkskolans högre avdelning icke uppgå till mer än trettiofem. I årsklasserna 1—3 och i allmänhet även i årsklassen 4 av folkskolan bildas blandade avdelningar av gossar och flickor. I övrigt bildas särskilda goss- och särskilda flickavdelningar; dock må undantagsvis blandade avdelningar anordnas även i folkskolans högre klasser och i dess högre avdelning. Vid indelningen iakttages i övrigt, att avdelningslärare (avdelningslärarinnor) i regel behåller samma avdelning klass efter klass. Antalet undervisningsavdelningar vid Stockholms folkskolor uppgår vårterminen 1929 till inalles 1,100 med tillsammans 30,900 skolbarn.

Beträffande de högre folkskolorna se ovan, sid. 186, och beträffande fortsättnings- och ersättningskolorna se nedan, sid. 191.

Hjälpklasser för psykiskt efterblivna barn inrättades år 1905. I dessa avdelningar undervisas företrädesvis barn, som varit i skolan minst två terminer utan att hava gjort några märkbara framsteg; undervisningen pågår fyra å fem timmar om dagen och till lärare och lärarinnor utses sådana, som själva önska komma i fråga och kunna anses lämpliga. Hjälpklasser äro förlagda till Kungsholms, Engelbrekts, Sofia, Höga-

lids, Enskede, Örby, Alviks och Bällstalunds folkskolor. För dessa hjälpklasser tillämpas särskild undervisningsplan, avpassad för sju årsklasser, motsvarande folkskolan, och en fortsättningsklass, motsvarande folkskolans högre avdelning. Antalet barn i hjälpklass bör ej överstiga femton.

Beträffande skolan för bildbara sinnesslöa barn se sid. 201.

För barn, som på grund av sjuklighet eller lyte icke lämpligen kunna tillgodogöra sig vanlig klassundervisning, anordnas genom direktionens försorg särskild undervisning, i regel omfattande en timme om dagen. Ett antal bröstklena skolbarn åtnjuta undervisning i för ändamålet särskilt upprättade friluftsavdelningar (f. n. vid Engelbrekts, Högalids och Midsommarkransens folkskolor). För hörselsvaga barn finnas sex klasser, fem förlagda till Klara folkskola och en till Katarina norra folkskola.

Undervisning i kvinnlig slöjd meddelas i de tre lägsta klasserna åt såväl gossar som flickor samt i de högre klasserna åt flickor. Gossarna erhålla fr. o. m. fjärde klassen undervisning i olika slags gosslöjd, företrädesvis i trä-, metall- och pappslöjd samt undantagsvis även i bokbinderi och skomakeri.

Undervisning i hushållsgöromål började meddelas första gången 1869, då ett försök gjordes i Storkyrkoförsamlingens folkskola i samband med tillagning av mat åt fattiga skolbarn. Följande år gjordes liknande försök i Hedvig Eleonora och Maria församlingar. Utgifterna bestredes av församlingarna och enskilda. Verksamheten utvecklades raskt och flera församlingar inrättade särskilda skolkök. Utgifterna för denna verksamhet bestridas numera av staden, varjämte staten lämnar bidrag till lärarinnornas avlönning. I undervisningen deltaga flickor ur sjunde och åttonde klasserna samt från hjälpklassernas femte, sjätte och sjunde årsklasser ävensom från hjälpklassernas fortsättningsklasser.

Under 1860-talet anlades tvenne skolträdgårdar för Maria och Katarina församlingars skolor; dessas verksamhet nedlades emellertid åter på 1870-talet. Numera finnas två större skolträdgårdar, av vilka den ena, södra trädgården, som tillkom 1907, är belägen vid Stora Blecktornet och den andra, som upprättades hösten 1925, vid Eolshäll. Trädgårdarna, som skötas av barnen under lärares ledning, leverera årligen tusentals exemplar av växter för undervisningen i skolorna. Vid sidan av det praktiska arbetet i trädgårdarna meddelas därstädes ungefär en timme i veckan teoretisk undervisning i trädgårdsskötsel. I trädgården vid Eolshäll finnas växthus, från vilka även under den kallare årstiden tillhandahållas blommande växter för teckningsundervisningen i folkskolorna. I växthusen odlas även krukväxter, som vid lämplig storlek kostnadsfritt eller mot ringa avgift utdelas till folkskolebarnen. Skolträdgårdar finnas även vid flera skolor såväl i den egentliga staden som i Brännkyrka och Bromma församlingar.

I de flesta skolhusen finnas rymliga och väl inredda gymnastiksal, i vilka barnen erhålla undervisning 2 à 3 gånger i veckan. Gymnastikskolor tillhandahållas genom direktionens försorg åt barn, som icke hava egna skor. Övningarna ledas i allmänhet av vederbörande lärare och lärarinnor. Till hjälp vid gymnastikundervisningen äro emellertid anställda ett antal fackutbildade gymnastiklärarinnor. Förutom vanlig friskgymnastik anordnas i vissa folkskolor s. k. hållningsgymnastik, avsedd för sådana barn, som äro behäftade med ryggradsdeformiteter. Dessutom är sörgt för anordnande av friluftss lekar och idrottsövningar; materiel för lekarna anskaffas genom direktionens försorg, och lekplatser hava anordnats i skilda delar av staden (jfr även under idrottsstyrelsen, sid. 228). Fr. o. m. år 1928 har därjämte särskilt anslag anvisats för anordnande sommartid av lekövningar för barn inom vissa av stadens koloniträdgårdsområden. I de flesta av skolhusen äro inrättade skolbad, och beredes därjämte ett stort antal barn tillfälle till sjöbad och simövningar i Stockholms stads bad- och siminrättning (se sid. 229). Dessutom är fr. o. m. år 1922 i ett stort antal skolor under läsa ret anordnad obligatorisk simundervisning för elever, företrädesvis i folkskolans femte klass. På vintern anordnas med bidrag av statsmedel kurser i skidlö pning, varjämte vid varje skola finnes en uppsättning skidor, avsedda för eleverna. Fr. o. m. år 1927 anordnas på stadens bekostnad skridskobanor vid vissa skolor, i vilkas närhet eljest ej finnes tillfälle till skridskoåkning för lärjungarna (jfr sid. 352). Under den varmare årstiden förekomma utflykter, dels i staden och dess omgivningar, dels, för vissa äldre årsklasser, till olika trakter av landet.

Med anslag av stadsfullmäktige anordnar folkskoledirektionen undervisning i instrumentalmusik vid skolor, till vilka blåsinstrument blivit på enskild väg anskaffade. Musikkårer finnas f. n. vid 20 skolor.

I anslutning till den ordinarie skolundervisningen har under senare år (fr. o. m. år 1923 med anslag av staden) genom svenska skolmuseet (se sid. 329) anordnats föreläsningar av skolfilm.

Under senare år hava vidtagits särskilda åtgärder i syfte att vägläda från folkskolan avgående elever vid val av fortsatt, mer yrkesbestäm d skolutbildning. Denna verksamhet har genom av stadsfullmäktige beviljat anslag kunnat utvidgas till att avse jämväl val av yrke. Verksamheten bedrivs i form av upplysningsföredrag och därtill anknuten enskild rådgivning, varjämte genom folkskoledirektionens försorg utarbetade broschyrer med råd och anvisningar rörande fortsatt skolutbildning och yrkesval utdelas till elever i avgångsklasserna samt i fortsättnings skolorna. Dessutom har anordnats samarbete med Stockholms stads arbetsförmedlings ungdomsförmedling (se sid. 164).

FD.

År 1907 grundlades lärarbibliotek vid de olika folkskolorna. Dessa bibliotek äro i allmänhet inrymda i de skolhus, där överlärarna hava sina expeditioner, och uppdelade i en referensavdelning med uppslagsböcker för studier på platsen och en låneavdelning för hemlån. Biblioteken omfattade den 31 dec. 1928 inalles 28,209 band (se vidare nedan under de olika skolorna). För lärarnas fortbildning anordnas årligen med stadsfullmäktiges understöd sammanhängande föreläsningkurser (jfr sid. 328) och utdelas kommunala resestipendier. Dessutom beredes varje år tillfälle för ett begränsat antal lärare att deltaga i de av centralförbundet för nykterhetsundervisning anordnade sociala och hygieniska sommarkurserna (jfr sid. 336).

Vid skolorna finnas lärungebibliotek, vilkas sammanlagda bokantal den 31 dec. 1928 uppgick till 82,090 band (se vidare nedan under de olika skolorna). Därjämte har under år 1928 försöksvis anordnats ett mindre antal klassbibliotek, i första hand bestående av referenslitteratur, uppslagsböcker samt läseböcker i anslutning till klassernas årskurser. Denna anordning är enligt stadsfullmäktiges medgivande avsedd att successivt utsträckas till samtliga skolklasser. Genom anordnande under den mörkare årstiden av s. k. »läsaftnar» i skolorna har man berett barnen tillfälle till mer ostörd läsläsning samt till läsning av lämplig ungdomslitteratur och annan bildande litteratur.

För elever i folkskolans högre avdelning och folkskolans påbyggnader anordnas regelbundet föreläs- och musikaftnar, till vilka jämväl lärare och föräldrar inbjudas. Fr. o. m. år 1928 äro särskilda medel beviljade för anordnande i skolorna av föräldraaftnar med föredrag över frågor, som röra lärjungarnas fostran.

Bespinning av fattiga skolbarn på församlingars, donationers och enskildas bekostnad har sedan länge förekommit i folkskolan. Den bekostas numera av staden och omfattar såväl frukost- som middagsbespinning. Enligt av stadsfullmäktige den 29 dec. 1915 fastställda bestämmelser tillkommer det folkskoleledningen att anordna bespinningen och utöva ledningen av densamma i dess helhet. Avgörandet rörande vilka barn, som äro i behov av skolbespinning, tillkommer lokala kommittéer, en för varje överlärardistrikt, bestående av ordförande utsedd av folkskoleledningen, en medlem utsedd av skolrådet, företrädesvis bland skolbarnens målsmän, en medlem utsedd av fattigvårdsstyrelsen i församlingen, en medlem utsedd av den eller de arbetsstugestyrelser, som hava sin verksamhet inom överlärardistriktet, folkskolans överlärare samt en lärare eller lärarinna utsedd av skolans lärarkollegium¹⁾. För lo-

kalkommittéerna har av direktionen fastställts instruktion den 30 maj 1916. Antalet i bespinningen deltagande skolbarn utgjorde höstterminen 1928: i middagsbespinningen 3,014, varav 159 betalande, och i frukostbespinningen 591, varav 90 betalande. Fr. o. m. år 1925 har bespinningen utvidgats till att i viss utsträckning omfatta även behövande barn i fortsättningsskolorna.

Författningar. Reglemente för Stockholms folkskolor, fastställt av skolöverstyrelsen den 22 aug. 1923. Instruktion för överlärare vid Stockholms stads folkskolor, utfärdad av [folkskoleöverstyrelsen] den 7 mars 1911. Bestämmelser angående handhavandet av barnbespinningen vid Stockholms folkskolor, antagna av stadsfullmäktige den 29 dec. 1915, med tillägg den 15 dec. 1926. K. kung. ang. avlöning åt lärare vid folk- och småskolor samt statsbidrag till sådan avlöning den 16 sept. 1918, med ändringar den 28 okt. 1921, 8 juni 1923, 12 juni 1925, 18 juni 1926, 20 maj 1927 och 7 dec. 1928. K. kung. ang. statsbidrag för undervisning i slöjd och hushållsgöröml vid folkskola m. m. den 30 juni 1920, med ändringar den 30 maj 1924 och 18 juni 1926. K. kung. ang. boställsordning för lärarpersonalen vid folk- och småskolor den 18 sept. 1918, med ändringar den 26 sept. 1921, 15 juni 1922 och 12 dec. 1924. Reglemente ang. avlöning och pension för överlärare samt inspektörer och inspektriser i vissa undervisningsgrenar vid Stockholms folkskolor, antaget av stadsfullmäktige den 15 och 22 juni 1921. Avlöningsreglemente för lärarpersonalen i läs- och skrivämnen vid Stockholms folkskolor, antaget av stadsfullmäktige den 15 och 22 juni 1921. Avlöningsreglemente för lärarpersonalen i övningsämnen vid Stockholms folkskolor, antaget av stadsfullmäktige den 15 och 22 juni 1921, med ändringar den 20 febr. och 7 juni 1922. Avlöningsbestämmelser för småskollärarinnor vid Stockholms folkskolor antagna av stadsfullmäktige den 15 juni 1921. Reglemente för statens pensionsanstalt den 31 dec. 1919 med senare ändringar. Reglemente ang. tilläggs pension för lärarpersonal vid Stockholms folkskolor, högre folkskolor och kommunala mellanskolor, antaget av stadsfullmäktige den 15 och 22 juni 1921, med ändringar den 15 jan. och 18 juni 1923.

Stat år 1929. För folkskolorna: utgifter 10,227,465 kr.¹⁾; inkomster 3,667,600 kr. (därav 3,606,000 kr. statsbidrag); för folkskolelokalerna: utgifter 4,167,580 kr. (därav att täckas med länemedel 1,247,400 kr.; dessutom inom linjen förda, år 1928 beviljade länemedelsanslag 560,000 kr.); inkomster 185,800 kr.

Avlöningar m. m. Överlärare. 20 överlärare: förutom avlöning såsom ordinarie folkskollärare tilläggslön 3,000 kr. samt ett ålders-tillägg å 600 kr.

Ordinarie lärare och lärarinnor i läs-

¹⁾ Förteckning å ledamöter och suppleanter i lokalkommittéerna för barnbespinningen återfinnes i en av folkskoleledningen årligen av trycket utgiven matrikel.

¹⁾ I denna summa äro medräknade utgifterna för läkarvården och tandpoliklinikerna (se ovan.)

och skrivämnen. Tillsammans 211 folkskollärare och 783 folkskollärarinnor samt 26 småskollärarinnor¹⁾. Storkyrkoförsamlingen²⁾: 2 lärare, 10 lärarinnor. Klara församling: 5 lärare, 13 lärarinnor. Kungsholms församling: 9 lärare, 41 lärarinnor. S:t Görans församling: 13 lärare, 41 lärarinnor. Adolf Fredriks församling: 13 lärare, 48 lärarinnor och 1 småskollärarinna. Gustav Vasa församling: 6 lärare, 23 lärarinnor. Matteus församling: 15 lärare, 49 lärarinnor. Jakobs församling: 4 lärare, 9 lärarinnor. Johannes församling: 8 lärare, 26 lärarinnor. Engelbrekts församling: 10 lärare, 41 lärarinnor. Hedvig Eleonora församling: 3 lärare, 14 lärarinnor. Oscars församling: 6 lärare, 21 lärarinnor. Katarina församling: 23 lärare, 83 lärarinnor och 1 småskollärarinna. Sofia församling: 13 lärare, 47 lärarinnor. Maria församling: 16 lärare, 62 lärarinnor. Högalids församling: 11 lärare, 45 lärarinnor. Brännkyrka församling: 42 lärare, 151 lärarinnor och 17 småskollärarinnor. Bromma församling: 12 lärare, 59 lärarinnor och 7 småskollärarinnor. — Varje lärare 4,500 kr., varje lärarinna 3,600 kr.; dessutom tre ålderstillägg efter resp. fem, tio och femton års tjänstgöring, vart och ett å 600 kr. för ordinarie lärare och å 360 kr. för ordinarie lärarinnor. Varje småskollärarinna 2,700 kr. samt tre ålderstillägg, efter resp. fem, tio och femton års tjänstgöring, vart och ett å 300 kr.

E. o. lärare och lärarinnor i läs- och skrivämnen. 25 e. o. folkskollärare, var och en 3,600 kr., 51 e. o. folkskollärarinnor, var och en 3,300 kr., 1 biträdande lärarinna (3,600 kr.) samt 12 e. o. småskollärarinnor (2,400 kr.).

Ordinarie lärare och lärarinnor i övningsämnen. 52 lärarinnor i kvinnlig slöjd, 19 lärare i teckning, 17 lärarinnor i gymnastik, 15 lärare i sång: var och en 3,600 kr., 46 lärarinnor i hushållsgöromål: var och en 3,510 kr., jämte fri middag under arbetsdagarna (90 kr.); dessutom till samtliga övningslärare tre ålderstillägg, vart och ett å 360 kr., efter resp. fem, tio och femton års tjänstgöring. 2 yrkeslärare i resp. trä- och metallslöjd, var och en 4,200 kr. samt tre ålderstillägg, vart och ett å 600 kr., efter resp. fem, tio och femton års tjänstgöring.

E. o. lärare och lärarinnor i övningsämnen.³⁾ 8 e. o. lärarinnor i kvinnlig slöjd, 2

e. o. lärare i teckning, 5 e. o. lärare i sång, 15 e. o. lärarinnor i hushållsgöromål samt 6 e. o. lärarinnor i gymnastik, var och en 3,300 kr. per år för full tjänstgöring samt vid mindre omfattande tjänstgöring motsvarande mindre belopp.

37 e. o. lärare i manlig slöjd: 3,300 kr. per år för lärare i trä- och metallslöjd och 2,400 kr. per år för lärare i pappslöjd med full tjänstgöring samt vid mindre omfattande tjänstgöring motsvarande mindre belopp.

Lärare i instrumentalmusik, tillsammans: 20,000 kr.

Lekledare, tillsammans: 6,000 kr.

Särskild undervisning: 49,000 kr.

Bibliotekarier och assistenter vid skolbiblioteken: tillsammans 17,500 kr. Resp. arvoden utgå med belopp, som stå i relation till antalet utlåningstimmor vid resp. bibliotek och beräknas efter 2 kr. per timme för bibliotekarie och efter 1,50 kr. per timme för assistent (förutom rörligt tillägg).

Föreståndare för skolträdgårdarna: arvode 900 kr.

Personal för barnbespisningen: tillsammans 90,000 kr. En assistent (3,900 kr.), tjugu kokerskor (1,890—1,620 kr.), ett biträde (1,320 kr.), trettiofyra köksbiträden (1,500—1,320 kr.).

Sekreterarna i skolråden avlönas av de olika församlingarna med växlande belopp (800—200 kr. per år förutom rörligt tillägg).

Vaktbetjäning m. m. 25 vaktmästare¹⁾: lönegrupp 7. 18 värmeledningsskötare: lönegrupp 7. 20 baderskor: lönegrupp 2. 4 extra baderskor²⁾: 1,980—1,440 kr. Dessutom anslag av växlande belopp till biträden åt vaktmästare och värmeledningsskötare (eldare) samt till portvaktstjänstgöring.

Försättnings- och ersättningsskolorna.

Från och med höstterminen 1920 hava jämlikt stadsfullmäktiges beslut den 1 mars 1920 upprättats obligatoriska fortsättnings-skolor. I enlighet med bestämmelserna i kungl. stadgan ang. fortsättningsskolan den 16 sept. 1918, är en var, som med fullständigt avgångsbetyg lämnat den egentliga folkskolan eller på annat sätt förvärvat motsvarande kunskaper och ej åtnjuter annan undervisning, som kan anses motsvara fortsättningsskolans utbildning, pliktig att inträda i fortsättningsskola. Skolplikten skall deltaga i fortsättningsskolans undervisning under för skoldistriktet fastställd tid. Skolplikten upphör i varje fall, då den skolpliktige fyllt aderton år.

¹⁾ Av dessa äro 3 vaktmästare vid Brännkyrka och Bromma folkskolor tillika värmeledningsskötare. — En vaktmästarebefattning vid Katarina södra folkskola, vars innehavare är förordnad å annan tjänst, är f. n. vakanssatt och skall vid n. v. innehavarens avgång indragas.

²⁾ Därav en gemensam för samtliga skolor.

FD.

Kursen i fortsättningsskolan skall i Stockholm omfatta högst 440 undervisningstimmar, fördelade på två år med omkring 30 veckor årligen och med 6 å 7 timmar i veckan. Undervisningen i de särskilda skolavdelningarna är dels av yrkesbestämd karaktär och avsedd att ge förberedande yrkesutbildning åt sådana elever, som hava anställning i eller ämna ägna sig åt visst yrke, dels av allmän karaktär och inriktad på meddelandet av fortsatt allmänbildning. I överensstämmelse härmed äro tills vidare upprättade följande utbildningslinjer:

För gossar: fortsättningsskola för 1) järnmanufaktur 2) träindustri 3) elektroteknik 4) handel 5) musik 6) allmän utbildning; för flickor: fortsättningsskola för 1) husligt arbete 2) sömnadsarbete 3) handel 4) musik 5) allmän utbildning. Dessutom meddelas frivillig undervisning i engelska åt fortsättningsskolans elever.

Antalet lärjungar utgör vårterminen 1929 tillsammans 1,314, därav i de yrkesbestämda fortsättningsskolorna 780 och i de allmänna 534. Lärjungarna äro fördelade på 80 avdelningar, förlagda till de särskilda folkskolorna (se nedan).

För de lärjungar, som vid skolålderns slut erhållit tillstånd att avgå från folkskolan, men som på grund av bristande fattningsförmåga eller av annan orsak ej kunnat inhämta hela folkskolekursen, hava från och med höstterminen 1920 upprättats obligatoriska ersättningsskolor enligt i fortsättningsskolestadgan givna föreskrifter. För ersättningsskolorna gälla i tillämpliga delar samma bestämmelser i fråga om skolplikt som för fortsättningsskolorna (se ovan). Antalet lärjungar utgör vårterminen 1929 tillsammans 306, fördelade på 21 avdelningar.

Författningar. K. stadgan för fortsättningsskolan den 16 sept. 1918, med ändringar den 8 april 1921, 13 okt. 1922, 17 maj 1923, 20 maj 1925, 18 juni 1926 och 24 sept. 1928. Reglemente för Stockholms fortsättningsskolor, fastställt av skolöverstyrelsen den 3 mars 1921. K. kung. ang. statsbidrag till avlönande av lärare vid fortsättningsskolan den 16 sept. 1918, med ändringar den 19 juni 1919, 7 juli 1921, 15 juni 1922, 8 juni 1923, 22 maj 1925 och 18 juni 1926.

Avlöningar. Lärare och lärarinnor vid fortsättnings- och ersättningsskolorna, tillsammans: 84,000 kr. Avlöningarna utgå i form av årsarvoden per veckotimme under 32 veckor med 130 kr. för arbetskunskap och allmänna ämnen samt 110 kr. för övningsämnen (förutom rörligt tillägg).

Storkyrkoförsamlingens folkskola.

Storkyrkoförsamlingens folkskola räknar vårterminen 1929 inalles 16 undervisningsavdelningar med 453 skolbarn. Skolan är fördelad på två skolbyggnader, den ena vid Svartmangatan 22, St., med 13 klassrum, den andra vid Själä-

gårdsgatan 6, St., med 6 klassrum. Skolbiblioteket omfattade den 31 dec. 1928 2,525 band. Skolans lärarbibliotek omfattade vid samma tid 1,101 band.

I Storkyrkoförsamlingens folkskola äro dessutom inrymda 2 avdelningar av fortsättningsskolan med tillsammans 24 elever. 9 elever i ersättningsskolan undervisas gemensamt med elever i fortsättningsskolan.

Församlingens skolråd.

Stortorget 1, St.

Widner, N., pastor primarius, kyrkoherde, självskr. ordf.; **Brandel**, R. A., komminister, vice ordf.; ***Creutz**, J. W., f. d. assuransdirektör; **Hellström**, L. G., grosshandlare; ***Jordman**, E., övermaskinist; **Lundberg**, C. O., hamnarbetare; ***Mörner**, f. Murray, A. M. (Alma), folkskollärarinna; **Olsson**, A. E., hamnarbetare; ***Thurnell**, f. Jansson, Agda M. V., frö.

Suppleanter: **Adolfsson**, G. A., privatd-ektiv; ***Dahlström**, K. W., skräddarmästare; ***Eklund**, J. O., specerihandlare; ***Lindkvist**, K. M., elektriker; **Mårtensson**, J. L., materialförvaltare; **Svensson**, D., kontorsvaktmästare; **Widén**, E., linjearbetare; ***Wirstrom**, K. O. F., konditor.

Sekreterare.

Tunberg, L. W. T., amanuens; t. Djursholm 8 80.

Överlärare.

Nilsson, J.; t. N. 142 70; träffas å exp. Svartmangatan 22, St., i regel alla undervisningsdagar 7,45—8,30 samt måndagar och torsdagar 13,30—14.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen	3
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen	10
E. o. lärare i läs- och skrivämnen	1
E. o. lärarinna i läs- och skrivämnen	2
Lärare i övningsämnen	2
Lärarinnor i övningsämnen	8

Så lärare och lärarinnor 26

Vaktmästare (7).

Jansson, V. E.

En baderska (2).

Klara församlings folkskola.

Klara församlings folkskola räknar vårterminen 1929 inalles 25 undervisningsavdelningar med 570 skolbarn. Skolan är inrymd i skolhuset vid Klara södra kyrkogata 13 & 15, C., och innehåller 30 klassrum förutom ett antal rum för speciella skoländamål. Skolbiblioteket omfattade den 31 dec. 1928 3,108 band. Skolans lärarbibliotek omfattade vid samma tid 1,434 band.

Till Klara folkskola äro vidare förlagda 3 avdelningar av fortsättningsskolan med tillsammans 52 elever.

I skolhuset äro dessutom inrymda 6 avdelningar av den högre folkskolan (se ovan).

Församlingens skolråd.

Klara östra kyrkogata 8, C.

Bokander, H. G. E., kyrkoherde, självskr. ordf.; **Billström**, J. M., prakt. läkare; **Dahlén**, G. S., tandläkare; ***Dahlström**, J. F. A., maskinist; **Lindskog**, F., överlärare; ***Magnusson**, A. E., byggmästare, stadsfullm., vice ordf. och kassör; ***Törnberg**, A. O. O:son, förste reparatör.

Sekreterare.

Romare, P. B., aktuarie; t. Ålsten 5 19.

Överlärare.

Lindskog, F.; t. N. 193 07; träffas å exp. Klara södra kyrkogata 13 & 15, C., i regel alla undervisningsdagar 7,45—8,30 samt måndagar och torsdagar 13,30—14.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen	6
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen	16
E. o. lärarinnor i läs- och skrivämnen	3
E. o. småskollärarinna	1
Lärare i övningsämnen	2
Lärarinnor i övningsämnen	7

S:a lärare och lärarinnor 35

Vaktmästare (7).

Andersson, K. W.

En värmeledningsskötare (7), en baderska (2).

Kungsholms och S:t Görans församlingars folkskola.

Kungsholms och S:t Görans församlingars gemensamma folkskola räknar vårterminen 1929 inalles 112 undervisningsavdelningar med tillsammans 3,231 skolbarn. Skolan är fördelad på två skolbyggnader, den ena vid Mariebergsgatan 34, C., med 84 klassrum, den andra vid Hantverkaregatan 17, C., med 12 klassrum. Dessutom finnas vid Kungsholmsgatan 92, C., två skolkök och en bespisningsanstalt. Skolbiblioteket omfattade den 31 dec. 1928 6,432 band. Skolans lärarbibliotek omfattade vid samma tid 1,678 band.

Vid Kungsholms och S:t Görans folkskola finnas vidare 10 avdelningar av fortsättningskolan med tillsammans 140 elever samt 3 avdelningar av ersättningskolan med 50 elever.

Kungsholms församlings folkskola.

Församlingens skolråd.

Parmmätaregatan 3, C.

Larsson, C. V., kyrkoherde, självskr. ordf.; ***Göransson**, E., byråchef, vice ordf.; **Karlsson**, A. F., järnarbetare; **Ljungström**, V., distriktsläkare; ***Nyberg**, J. S., skräddarmästare; **Sällqvist**, A. A., inspektör; **Tillgren**, J.,

överläkare; ***Trönberg**, P., överlärare; ***Wingborg**, F. A., redaktör.

Suppleanter: ***Bergh**, J. T. A., läroverksadjunkt; **Cederblom**, f. Fahlstedt, H. J. Carolina, fru; **Ekstam**, O. J. A., rektor; **Göransson**, K. H., kamrerare; ***Mårtensson**, K. F. D., brandförman; ***Nordkvist**, f. Mattsson, Amelia I., fru; **Sandahl**, F. G. W., övervaktmästare; ***Wibellius**, O. G. S., sekreterare.

Sekreterare.

Eckerström, I. J. B. A. A. E., kamrerare; t. K. 35 26.

Överlärare.

Granath, E. V. K.; t. K. 3 04; träffas å exp. Mariebergsgatan 34, n. b., C., alla läsdagar 7,45—8,30, måndagar och torsdagar 13—14, t. K. 53 04, samt därjämte å exp. Hantverkaregatan 17, C., onsdagar 11,20—11,50, t. K. 37 06.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen	10
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen	41
E. o. lärare i läs- och skrivämnen	2
E. o. lärarinnor i läs- och skrivämnen	2
Lärare i övningsämnen	5
Lärarinnor i övningsämnen	12

S:a lärare och lärarinnor 72

S:t Görans församlings folkskola.

Församlingens skolråd.

Arbetaregatan 21, C.

Norrlander, Å. H., vice pastor, självskr. ordf.; **Bergström**, J. I., spårvägsman, vice ordf.; ***Eén**, O. B. L., föreståndare; ***Engerantz**, S. G., järnvägstjänsteman; **Fristedt**, J. Maria, folkskollärarinna; ***Holm**, J. A., metallarbetare; **Larsson**, f. Karlsson, Jenny A. F., fru; ***Seedoff**, A. M. A., fabriksförvaltare; **Wahlén**, P. A., skofabriksarbetare.

Suppleanter: ***Allard**, O. E., ingenjör; **Flodén**, C. F., grosshandlare; ***Johansson**, B. W., guldsmedsarbetare; **Karlsson**, K. A., förbundsordförande; **Klaeson**, Hanna M. V., folkskollärarinna; ***Löfgren**, G., järnarbetare; **Winqvist**, K. M., järnvägstjänsteman; *en vakant.

Sekreterare.

Lillieros, J., civilassessor; t. K. 23 44.

Överlärare.

Granath, E. V. K. (se Kungsholms förs. folkskola).

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen	14
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen	42
E. o. lärare i läs- och skrivämnen	1
E. o. lärarinnor i läs- och skrivämnen	2
E. o. småskollärarinna	1

FD.

Lärare i övningsämnen	1
Lärarinnor i övningsämnen	9

S:a lärare och lärarinnor 70

Vaktmästare (7).

Karlsson, J. M. (Fleminggatan 81).

Två värmeledningsskötare (7), två baderskor (2).

Adolf Fredriks församlings folkskola.

Adolf Fredriks församlings folkskola är uppdelad på två skolhusbyggnader, en vid Tegnérs-gatan 44—46, *Va.*, och en vid Saltmätaregatan 2, *Va.*

Folkskolhuset vid Tegnérs-gatan 44—46 har 65 klassrum, skolhuset vid Saltmätaregatan 2 12 klassrum. Skolan räknar vårterminen 1929 inalles 64 undervisningsavdelningar med tillsammans 1,879 skolbarn. Skolbiblioteket omfattade den 31 dec. 1928 4,565 band. Skolans lärarbibliotek omfattade vid samma tid 1,955 band.

Vid Adolf Fredriks folkskola finnas vidare 3 avdelningar av fortsättningsskolan med tillsammans 48 elever samt 1 avdelning av ersättningskolan med 15 elever.

I skolhusen äro dessutom inrymda 14 avdelningar av den högre folkskolan (se ovan).¹⁾

Församlingens skolråd.

Kammakaregatan 30, *Va.*

Hagardt, A., kyrkoherde, självskr. ordf.; *Gagner, H. Marie-Louise C., f. d. seminarielektor; *Johannesson, E. A. V., justerare, vice ordf.; Källén, O. N., handlande; *Norman, C. A., direktör; Reuter, L. M., prakt. läkare; *Rudner, A. E., kassör; Sjöström, f. Viktorsson, A. Maria C., fru; Åkerblad, I., fabrikör.

Sekreterare.

Ljungman, C. J. D., auditör; t. N. 245 46.

Överlärare.

Hellström, K. E.; träffas å exp. Tegnérs-gatan 44—46, *Va.*, t. N. 169 14, alla läsdagar 7,45—8,30 ävensom måndagar och torsdagar 13,30—14 samt å exp. Saltmätaregatan 2, *Va.*, t. N. 169 16, lördagar 11,30—12.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen	11
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen	47
Ord. småskollärarinna	1
E. o. lärare i läs- och skrivämnen	1
E. o. lärarinnor i läs- och skrivämnen	3
E. o. småskollärarinna	1

¹⁾ Fr. o. m. höstterminen 1929 torde därjämte i skolbyggnaden vid Tegnérs-gatan komma att upplåtas lokaler för det nya statliga flickläroverket i Stockholm (jfr under Kommittéer, sid. 282).

Lärare i övningsämnen	9
Lärarinnor i övningsämnen	14

S:a lärare och lärarinnor 87

Vaktmästare (7).

Petterson, G. M.

En värmeledningsskötare (7), en baderska (2).

Gustav Vasa församlings folkskola.

Gustav Vasa församlings folkskola, Karlbergsvägen 34, *Va.*, räknar vårterminen 1929 36 skolavdelningar med tillsammans 1,049 barn, därav 8 avdelningar undervisas på eftermiddagen efter kl. 12,30. Skolhuset har 28 klassrum. Den 31 dec. 1928 funnos i skolbiblioteket 3,100 band. Skolans lärarbibliotek omfattade vid samma tid 1,360 band.

Till Gustav Vasa folkskola äro vidare förlagda en avdelning av fortsättningsskolan med 17 elever och 1 avdelning av ersättningskolan med 16 elever.

Församlingens skolråd.

Västmannagatan 63, *Va.*

Hallberg, H. E., kyrkoherde, självskr. ordf.; *Blom, C. E., läroverksadjunkt; *Carli, E. J., f. d. överlärare, vice ordf.; *Engqvist, C. E., posttjänsteman; *Hallström, K. L. F., tjänsteman; Larsson, I. S., förtroendeman; Liljencrantz, f. Tamm, Märta, friherrinna; Ljung, J. A., prakt. läkare; Ohlsson, f. Augustdotter, Elin C., fru.

Sekreterare.

Falkenberg, A. C. M., frih., kanslisekreterare; t. 788 99.

Överlärare.

Härner, Frida M.; t. N. 193 03; träffas å skolans exp. Karlbergsvägen 34, *Va.*, i regel varje läsdag 7,45—8,30 samt måndagar och torsdagar 13,30—14.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen	6
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen m. m. 26	
E. o. lärare i läs- och skrivämnen	2
E. o. lärarinnor i läs- och skrivämnen	3
E. o. småskollärarinna	1
Lärare i övningsämnen	3
Lärarinnor i övningsämnen	10

S:a lärare och lärarinnor 51

Vaktmästare (7).

Palmbäck, E. V.

En värmeledningsskötare (7).

Matteus församlings folkskola.

Matteus församlings folkskola räknar vårterminen 1929 inalles 68 undervisningsavdelningar

med tillsammans 1,964 skolbarn. Skolan är belägen vid Norrtullsgatan 18, *Va.*, och har 47 klassrum. I förhyrd lokal, Idungatan 1 A, *Va.*, disponeras ytterligare 14 skolsalar. Skolbiblioteket omfattade den 31 dec. 1928 4,816 band. Skolans lärarbibliotek omfattade vid samma tid 1,544 band.

Vid Matteus folkskola finnas vidare 4 avdelningar av fortsättningsskolan med tillsammans 65 elever.

Församlingens skolråd.

Västmannagatan 92, *Va.*

Berglund, A. A. T., kyrkoherde, självskr. ordf.; **Danielsson**, T. H., tjänsteman, stadsfullm., vice ordf.; ***Ferm**, A. V., snickare, stadsfullm.; ***Forsell**, J. A. Sson, expeditionsförare, kassör; **Hedelius**, A. H., lärare vid högre folkskolorna, stadsfullm.; **Hesslin**, O. E., fabriksföreståndare; ***Holmberg**, C. A., grosshandlare.

Suppleanter: **Eriksson**, E. G., pianoarbetare; **Granlund**, f. Wallis, J. K. M. (Hanna), fru; ***Ingemårdsson**, F. W., förgyllare; ***Kleist**, J. B. A., ingenjör; ***Larsson**, E. A., droskägare; **Petsén**, C. O. B. B., grosshandlare.

Sekreterare.

Sahlin, E. C., konsistoriesekreterare; t. S. 120 80.

Överlärare.

Lindberg, A. A.; t. N. 180 51; träffas å exp. Norrtullsgatan 18, n. b., *Va.*; i regel varje läsdag 7,45—8,30 samt måndagar och torsdagar 13,45—14,15.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen	15
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen	45
E. o. lärare i läs- och skrivämnen	4
E. o. lärarinnor i läs- och skrivämnen	7
E. o. småskollärarinna	1
Lärare i övningsämnen	4
Lärarinnor i övningsämnen	11

S:a lärare och lärarinnor 87

Vaktmästare (7).

Strömbäck, T. G.

En värmeledningsskötare (7), en baderska (2).

Jakobs och Johannes församlingars folkskola.

Jakobs och Johannes församlingars gemensamma folkskola räknar vårterminen 1929 inalles 52 undervisningsavdelningar med tillsammans 1,436 skolbarn. Skolan är fördelad på fyra skolbyggnader, en vid Brunnsgatan 11, *C.*, med 15 klassrum, en vid Roslagsgatan 53, *Va.*, med 24 klassrum, en vid Ynglingagatan 1, *Va.*, med 12 klassrum och en å Skeppsholmen, *Ö.*, med 1 klassrum. Den 31 dec. 1928 omfattade skolbiblioteket i Johannes folkskola 3,822 band och skolbiblioteket i Jakobs folkskola 1,780 band.

Johannes folkskolas lärarbibliotek omfattade vid samma tid 1,388 band och Jakobs 1,007 band.

Till Jakobs folkskola är vidare förlagd 2 avdelningar av fortsättningsskolan med sammanlagt 29 elever. Till Johannes folkskola äro förlagda 2 avdelningar av fortsättningsskolan med tillsammans 35 elever och 1 avdelning av ersättningsskolan med 17 elever.

Jakobs församlings folkskola.

Församlingens skolråd.

Jakobsgatan 2, *C.*

Andræ, S. E. J., kyrkoherde, självskr. ordf.; ***Hedin**, Clara C. H., fröken; **Jonsson**, G. A., ständig adjunkt; **Nilsson**, A. H., reparatör; ***Reuterskiöld**, C. B., major, vice ordf.; **Sebardt**, Elisabeth, fröken; ***Sjögren**, P. A., ingenjör.

Suppleanter: **Helin**, O. H. F., plåtslagarmästare; ***Högquist**, K. G. A., direktör.

Sekreterare.

Afzelius, A. C. A., rådmän; t. Brevik 77.

Överlärare.

Lindvall, F. E.; t. N. 193 06; träffas å exp. Roslagsgatan 53, n. b., *Va.*, i regel alla läsdagar 7,45—8,30 samt måndagar och torsdagar 13,30—14 och i skolhuset vid Brunnsgatan 11, *C.*, t. N. 169 15, fredagar 13,30—14.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen	4
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen	9
E. o. lärarinnor i läs- och skrivämnen	3
Lärare i övningsämnen	1
Lärarinnor i övningsämnen	2

S:a lärare och lärarinnor 19

Vaktmästare (7).

Söhr, O. (Brunnsgatan 11).

Johannes församlings folkskola.

Församlingens skolråd.

Kammakaregatan 12, *Va.*

Öhman, K., kyrkoherde, självskr. ordf.; ***Alfvén**, K. A., prakt. läkare; ***Hjorth**, J. E., direktör, stadsfullm., vice ordf.; **Johansson**, K., möbelsnickare; **Lindvall**, F. E., överlärare; ***Lundborg**, N., förrädsarbetare; **Wassberg**, A., f. d. överlärare.

Suppleanter: ***Lindgren**, K. J., ombudsman; ***Nyblom**, A., folkskollärare; **Svensson**, K. L., montör; **Söhr**, O., vaktmästare; **Tholander**, Anna M., fröken; ***Wall**, C. V., brandförman.

Sekreterare.

Wassberg, N. A. I., tf. notarie; t. Stocksund 5 27 eller »domänstyrelsen».

Överlärare.

Lindvall, F. E. (se Jakobs förs. folkskola).

FD.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen	7
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen	24
E. o. lärarinnor i läs- och skrivämnen	3
Lärarinnor i övningsämnena	8

Så lärare och lärarinnor 42

Vaktmästare (7).

Säfsström, J. (Roslagsgatan 53).

En värmeledningsskötare (7), en baderska (2).

Engelbrekts församlings folkskolor.

Engelbrekts församling har två folkskolor, se nedan.

Församlingens skolråd.

Östermalmsgatan 67, Ö.

Lindgren, J., kyrkoherde, självskr. ordf.; *Brantzell, A., f. d. överlärare, vice ordf.; *Carlsson, J. A., måleriarbetare; Lundh, E. V. R., maskinist; *Nöjd, P. D., överlärare; Wallin, H., undervisningsråd, kassör; Westermarck, F. J. E., professor emeritus.

Suppleanter: Grönfors, G. B. V., direktör; Pehrson, A. T., rektor; *Boström, G. T., förman; Janson, E. J. (Emy), folkskollärarinna; *Rudberg, T. A., lektor; *Larsson, J. A., konstsmid.

Sekreterare.

Åkerman, G. A., kansliråd; t. 105 94.

Folkskolan vid Valhallavägen.

Folkskolan räknar vårterminen 1929 inalles 46 undervisningsavdelningar med 1,153 skolbarn. Skolan är belägen vid Valhallavägen 76, Ö., och har 53 klassrum. Skolbiblioteket omfattade den 31 dec. 1928 4,206 band. Skolans lärarbibliotek omfattade vid samma tid 1,329 band.

Vid Engelbrekts folkskola finnas vidare 4 avdelningar av fortsättningsskolan med tillsammans 74 elever samt 2 avdelningar av ersättningskolan med 21 elever.

I skolhuset äro dessutom inrymda 10 avdelningar av den högre folkskolan (se ovan).

Överlärare.

Nöjd, P. D.; t. N. 110 29; träffas å exp. Valhallavägen 76, Ö., i regel alla läsdagar 7,45—8,30, måndagar och torsdagar 13,30—14 samt tisdagar i skolan vid Värtan 10—10,30.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen	7
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen	35
E. o. lärare i läs- och skrivämnen	1
E. o. lärarinnor i läs- och skrivämnen	4
Lärare i övningsämnena	8
Lärarinnor i övningsämnena	10

Så lärare och lärarinnor 65

Vaktmästare (7).

Hagberg, A. S.

En värmeledningsskötare (7), en baderska (2).

Folkskolan vid Värtan.

Folkskolan vid Värtan räknar vårterminen 1929 inalles 17 undervisningsavdelningar med 432 skolbarn. Skolan är belägen i Hjorthagen och fördelad på två skolbyggnader, gamla skolhuset med 10 klassrum och nya skolhuset med 8 klassrum. Skolbiblioteket omfattade den 31 dec. 1928 1,458 band. Lärarbiblioteket omfattade vid samma tid 741 band.

Överlärare.

Nöjd, P. D.; t. Värtan 2 25; träffas å exp. i nya skolhuset tisdagar 10—10,30. Övriga mottagningstider, se ovan.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen	4
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen	11
E. o. lärarinnor i läs- och skrivämnen	2
Lärare i övningsämnena	3
Lärarinnor i övningsämnena	3

Så lärare och lärarinnor 23

Vaktmästare (7).

Stjernström, G. R. (gamla skolhuset).

En portvakt (nya skolhuset), en extra baderska (1,440 kr.).

Hedvig Eleonora och Oscars församlingars folkskola.

Hedvig Eleonora och Oscars församlingar hava tills vidare en gemensam folkskola. Denna skola är uppdelad på tre skolbyggnader, den ena vid Linnégatan 54, Ö., som ligger inom Oscars församling, den andra vid Linnégatan 37, Ö., som ligger inom Hedvig Eleonora församling, och den tredje å Djurgården, tillhörande Oscars församling.

Folkskolorna räknar vårterminen 1929 inalles 50 undervisningsavdelningar med tillsammans 1,377 skolbarn. Skolhuset vid Linnégatan 54 har 28 klassrum; skolhuset vid Linnégatan 37 har 12 klassrum och Djurgårdens skolhus 7 klassrum. Hedvig Eleonora och Oscars församlingars skolbibliotek omfattade den 31 dec. 1928 5,823 band och lärarbiblioteket 1,933 band.

Till Hedvig Eleonora folkskola äro vidare förlagda 2 avdelningar av fortsättningsskolan med tillsammans 38 elever.

Hedvig Eleonora församlings folkskola.

Församlingens skolråd.

Storgatan 7, Ö.

Källander, A. J., kyrkoherde, självskr. ordf.; Danielsson, A. J., telefonmontör; Falk, Ingrid A. M., fröken; *Fähræus, G. R., rektor, vice ordf.; Hedman, C. E., möbelsnickare; Hellström, f. Kullberg, E. S. E. (Lilly), fru; *Larsson, C. F., direktör, kassör; *Löfgren, B. G., direktör; *Nordgren, R. E., överläkare.

Sekreterare.

Holmström, G. S., sekreterare i lantbruksstyrelsen; t. S. 66 22.

Överlärare.

Stålfelt, P. E.; t. N. 192 98; träffas å exp. Linnégatan 54, Ö., alla läsdagar 7,45—8,30 samt därjämte måndagar och torsdagar 13,30—14 ävensom i Djurgårdens folkskola tisdagar 12,45—13,15.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen 3
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen . . . 16
E. o. lärarinna i läs- och skrivämnen . . . 1
Lärare i övningsämnen 1
Lärarinnor i övningsämnen 4

S:a lärare och lärarinnor 25

*Oscars församlings folkskola.**Församlingens skolråd.*

Fredrikshovsgatan 3, Ö.

Bengtson, H. G. V., kyrkoherde, självskr. ordf.;
Bjurström, O. V., linjeförman; *Gezelius, A.,
apotekare; Nylund, S. J., undervisningsråd;
Sandberg, f. Fogelqvist, Eva, fru; *Stålfelt, P. E.,
överlärare; *Wennerholm, O. T. H., vice härads-
hövding, vice ordf. och kassör.

Sekreterare.

Törnell, E. R., registrator; t. 770 68.

Överlärare.

Stålfelt, P. E. (se Hedvig Eleonora förs:s folkskola).

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen 6
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen . . . 22
E. o. lärarinna i läs- och skrivämnen . . . 3
Lärare i övningsämnen 4
Lärarinnor i övningsämnen 5

S:a lärare och lärarinnor 40

Vaktmästare (7).

Westrén, S. J. E. (Linnégatan 54).

En värmeledningsskötare (7), en baderska (2).

Katarina församlings folkskolor.

Katarina församling bildar två överlärardistrikt, se nedan.

Församlingens skolråd.

Höbergsgatan 15, Sö.

Edquist, C., vice pastor, självskr. ordf.; *Andersson, H. B. V., tultjänsteman; Bergman, J., professor, vice ordf.; *Brunzell, O., möbelhandlare, stadsfullm.; *Danielson, H., f. d. folkskollärare; *Gyberg, P. J., kom-

minister; Rosén, E. I., snickare; *Sjökvist, S. A. A., möbelsnickare; Thunell, J. W., byggmästare; Torstensson, A. H. E., linjearbetare; Valdén, f. Karlson, Gerda S., fru.

Sekreterare.

Lundwall, S. A., advokat; t. S. 335 40.

Katarina norra överlärardistrikt.

Katarina församlings norra folkskola räknar vårterminen 1929 inalles 40 undervisningsavdelningar med 1,191 skolbarn. Skolan är belägen Tjärhovsgatan 15 & 17, Sö., och har 37 klassrum. Skolbiblioteket omfattade den 31 dec. 1928 3,379 band. Skolans lärarbibliotek omfattade vid samma tid 1,412 band.

Vid Katarina norra folkskola finnas vidare 3 avdelningar av fortsättningsskolan med tillsammans 45 elever samt 1 avdelning av ersättningskolan med 19 elever.

Överlärare.

Lange, O.; t. S. 135 05; träffas å exp. Tjärhovsgatan 15, Sö., alla läsdagar 7,45—8,30 samt måndagar och torsdagar 13,45—14,15.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen 8
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen . . . 32
E. o. lärare i läs- och skrivämnen 1
E. o. lärarinna i läs- och skrivämnen . . . 1
Lärare i övningsämnen 3
Lärarinnor i övningsämnen 10

S:a lärare och lärarinnor 55

Vaktmästare (7).

Karlsson, J. L.

En värmeledningsskötare (7), en baderska (2), en portvakt (900 kr.).

Katarina södra överlärardistrikt.

Katarina södra folkskola räknar vårterminen 1929 inalles 75 undervisningsavdelningar med tillsammans 2,276 skolbarn. Skolan är belägen vid Sofiagatan 2, Sö., och är fördelad på två skolbyggnader, gamla skolhuset med 15 klassrum och stora skolhuset med 47 klassrum. Skolbiblioteket omfattade den 31 dec. 1928 5,759 band. Skolans lärarbibliotek omfattade vid samma tid 1,390 band.

Vid Katarina södra folkskola finnas vidare 7 avdelningar av fortsättningsskolan med tillsammans 140 elever samt 1 avdelning av ersättningskolan med 16 elever.

Överlärare.

Trönberg, P.; träffas å exp. Sofiagatan 2, Sö., stora skolhuset, i regel alla läsdagar 7,45—8,30 samt måndagar och torsdagar 13,45—14,15; t. S. 302 09.

FD.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen	16
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen	55
Ord. småskollärarinna	1
E. o. lärarinnor i läs- och skrivämnen	3
E. o. småskollärarinna	1
Lärare i övningsämnen	5
Lärarinnor i övningsämnen	13

S:a lärare och lärarinnor 94

Vaktmästare (7).

Franzén, B.

En värmeledningsskötare (7), en baderska (2).

Sofia församlings folkskola.

Sofia församlings folkskola, som är belägen Skänegatan 117, Sö., och innehåller 71 klassrum, räknar vårterminen 1929 inalles 63 undervisningsavdelningar med tillsammans 1,748 barn. Skolbiblioteket omfattade den 31 dec. 1928 4,184 band. Skolans lärarbibliotek omfattade vid samma tid 1,174 band.

Till Sofia folkskola äro vidare förlagda 3 avdelningar av fortsättningsskolan med tillsammans 63 elever samt 3 avdelningar av ersättnings-skolan med tillsammans 40 elever.

I skolhuset äro dessutom inrymda 4 avdelningar av den kommunala mellanskolan och 4 avdelningar av den högre folkskolan (se ovan).

Församlingens skolråd.

Borgmästaregatan 11, Sö.

Klefbeck, E. A., kyrkoherde, självskr. ordf.; *Andersson, J. G., järnarbetare; Carlquist, A. T., kontrollingenjör, vice ordf.; *Englund, F. E., banktjänsteman; *Eriksson, O. H., statistikförelä; Fihn, A. H. L., chaufför; Johansson, B. G., f. d. roteman, kassör; *Johansson, K. V., filare; Stjernström, G. V., frisörmästare.

Sekreterare.

Wibelius, O. G. S., sekreterare i skolöverstyrelsen; t. K. 303 S2.

Överlärare.

Agvald, R. V.; t. S. 313 38; träffas å exp. Skänegatan 117, Sö., alla läsdagar 7,45—8,30 samt måndagar och torsdagar 13,45—14,15.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen	13
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen	47
E. o. lärare i läs- och skrivämnen	1
E. o. lärarinnor i läs- och skrivämnen	3
E. o. småskollärarinna	1
Lärare i övningsämnen	13
Lärarinnor i övningsämnen	15

S:a lärare och lärarinnor 93

Vaktmästare (7).

Vakant, t. f. Andersson, T. (se sid. 200).

En värmeledningsskötare (7), två baderskor (2).

Maria församlings folkskola.

Maria församlings folkskola räknar vårterminen 1929 inalles 82 undervisningsavdelningar med tillsammans 2,421 skolbarn. Skolan är fördelad på tre skolbyggnader, en vid Ringvägen 23 Sö., med 57 klassrum¹⁾ och de båda övriga vid Timmermansgatan 28, Sö., med 31 klassrum. Dessutom finnes på senare platsen en särskild mindre byggnad med slöjdsal och skolkök med matrum. Skolbiblioteket omfattade den 31 dec. 1928 6,883 band. Skolans lärarbibliotek omfattade vid samma tid 2,022 band.

Vid Maria folkskola finnas vidare 6 avdelningar av fortsättningsskolan med tillsammans 118 elever och 2 avdelningar av ersättnings-skolan med 25 elever.

Dessutom äro här inrymda 6 avdelningar av den högre folkskolan (se ovan).

Församlingens skolråd.

St Paulsgatan 10, Sö.

Molin, O. E., vice pastor (se nedan), självskr. ordf.; Edberg, Ingrid M., lärarinna; *Holmdahl, O. S., generaldirektör, vice ordf.; *Johansson, C. J., journalist; *Molin, O. E., komminister, vice pastor (se ovan); *Rissén, H. R., tullkassör; Robinson, S. N. A., typograf; Rydén, O. B., överlärare, kassör; Wallenberg, G. O., ingenjör.

Sekreterare.

Masreliez, K. V., rådman; t. S. 6 69.

Överlärare.

Rydén, O. B.; t. S. 302 10; träffas å exp. vid Ringvägen, Sö., i regel alla läsdagar 7,45—8,30 samt måndagar och torsdagar 13,45—14,15 och å exp. vid Timmermansgatan 28, Sö., t. S. 135 06, onsdagar 10,30—11.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen	15
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen	62
E. o. lärare i läs- och skrivämnen	5
Lärare i övningsämnen	6
Lärarinnor i övningsämnen	15

S:a lärare och lärarinnor 103

Vaktmästare (7).

Hellman, O. H. (skolan vid Ringvägen); Björklund, E. J. E. (skolan vid Timmermansgatan).

En värmeledningsskötare (7), två baderskor (2).

Högalids församlings folkskola.

Högalids församlings folkskola räknar vårterminen 1929 59 undervisningsavdelningar med till-

¹⁾ Enligt kungl. maj:ts resolution den 20 juni 1924 ang. delning av Maria församling skall folkskolan vid Ringvägen, ehuru belägen inom Högalids församlings område, anses tillhöra Maria nybildade församling.

sammans 1,669 barn. Skolhuset är beläget Reimersholmogatan 12—16, Sö., och innehåller 50 klassrum. Dessutom finnas lokaler för en friluftsskola med plats för 25 bröstklena barn. Skolbiblioteket omfattade den 31 dec. 1928 3,354 band och skolans lärarbibliotek vid samma tid 1,656 band.

Till Högalids folkskola äro vidare förlagda 4 avdelningar av fortsättningsskolan med tillsammans 67 elever och 2 avdelningar av ersättningskolan med 22 elever.

I skolhuset finnas dessutom 4 avdelningar av den kommunala mellanskolan (se ovan).

Församlingens skolråd.

Högalids prästgård, Sö.

Malmberg, W. A., vice pastor, självskr. ordf.; ***Anderson**, C. W., maskinarbetare; **Björklund**, K. R., instrumentmakare; **Brusén**, N. G., sysselman; ***Carlsson**, C. G., chaufför; ***Claesson**, f. Fagerström, Anna M., fru; **Claesson**, P. J., tillsyningsman, kassör; ***Granstedt**, G. A., bankkamrerare; **Lidman**, C., andre folkskolinspektör, stadsfullm., vice ordf.

Sekreterare.

Steenberg, K., överlärare; t. S. 36 02 (jfr nedan).

Överlärare.

Steenberg, K.; t. S. 45 70; träffas å skolans exp. Reimersholmogatan 12—16, Sö., alla läsdagar i regel 7,45—8,30 samt måndagar och torsdagar 13,15—14.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen . . .	10
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen . . .	44
E. o. lärare i läs- och skrivämnen . . .	2
E. o. lärarinnor i läs- och skrivämnen . . .	3
E. o. småskollärarinna . . .	1
Lärare i övningsämnen . . .	4
Lärarinnor i övningsämnen . . .	12

S:a lärare och lärarinnor 76

Vaktmästare (7).

Carlsson, E. J.

En värmeledningsskötare (7), en bader-ska (2).

Brännkyrka församlings folkskolor.

Brännkyrka bildar från den 1 juli 1918 fyra överlärardistrikt, *Enskede*-, *Älvsjö*-, *Liljeholmens* och *Blommensbergsdistrikten*.

Församlingens skolråd.

Lindskog, H. J., kyrkoherde, självskr. ordf.; **Andersson**, P., överlärare, stadsfullm., vice ordf.; **Eriksson**, J. G., ingenjör; **Flygare**, B. O., kontorsskrivare; ***Gäbel**, M., disponent, kassör; **Johansson**, S. U. A., chaufför; ***Lantz**, W. G. G:son, tullkontorist; ***Lindquist**, E. G., spårvägsman; ***Sandberg**, C. A. J:son, förman; **Wahlberg**,

J. G., typograf; ***Wiberg**, f. Lundberg, Ingrid V., fru.

Suppleanter: ***Asplund**, E. P., byggnadstimmerman; **Bent**, J. H., sjökaptän; **Björk**, E. A., gjutare; ***Erikson**, E. G. F., stereotypör; ***Hed-Larson**, A., kamrerare; **Lindqvist**, G. R., journalist, stadsfullm.; **Lundin**, f. Fornstedt, Sigrid A., barnavårdsman; **Pettersson**, A. E., stationskarl; ***Sandberg**, S. O., arrendator; ***Stenholm**, E. A., byggnadssnickare.

Sekreterare.

Öström, J. N. H., bitr. fattigvårdsinspektör; t. Liljeholmen 3 89.

Enskede överlärardistrikt.

Inom distriktet finnas skolor vid Enskede Gubbängen och Stureby¹⁾, vilka vårterminen 1929 räknade 68 undervisningsavdelningar med tillsammans 1,917 skolbarn. Skolbiblioteken omfattade den 31 dec. 1928 3,325 band. Lärarbiblioteket omfattade vid samma tid 888 band.

Till Enskede folkskola äro vidare förlagda 6 avdelningar av fortsättningsskolan med tillsammans 78 elever och 1 avdelning av ersättningskolan med 13 elever.

Dessutom äro i Enskede folkskola inrymda 4 avdelningar av den kommunala mellanskolan (se ovan).

Överlärare.

Edman, E. A.; träffas å exp. i Enskede folkskola alla läsdagar 7,45—8,30 samt dessutom måndagar och torsdagar 13,30—14; t. Enskede 10 62.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen . . .	12
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen . . .	45
Ord. småskollärarinnor . . .	3
E. o. lärare i läs- och skrivämnen . . .	2
E. o. lärarinnor i läs- och skrivämnen . . .	6
E. o. småskollärarinnor . . .	2
Lärare i övningsämnen . . .	4
Lärarinnor i övningsämnen . . .	11

S:a lärare och lärarinnor 85

Vaktmästare (7).

Carlberg, W. T. (Enskede skola).

En värmeledningsskötare (7), en bader-ska (2).

Älvsjö överlärardistrikt.

Inom distriktet finnas skolor vid Solberga (kyrkskolan), Örby, Långbrodal och Södertörn, vilka vårterminen 1929 räknade 48 undervisningsavdelningar med tillsammans 1,342 skolbarn. Skolbiblioteken omfattade den 31 dec. 1928 3,124 band. Skolans lärarbibliotek omfattade vid samma tid 1,069 band.

Vid Örby skola finnas vidare 3 avdelningar av fortsättningsskolan med tillsammans 51 elever och 1 avdelning av ersättningskolan med 8 elever.

¹⁾ Ett nytt skolhus är under uppförande inom östra delen av Enskede.

FD.

Överlärare.

Granér, C. T.; träffas å exp. i kyrkskolan alla läsdagar 7,45—8,30, t. Örby 127; i skolan i Långbrodal måndagar 13—13,30, t. Älvsjö 556; i skolan i Örby torsdagar 13,30—14, t. Örby 25.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen	8
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen	34
Ord. småskollärarinnor	3
E. o. lärare i läs- och skrivämnen	2
E. o. lärarinnor i läs- och skrivämnen	2
Lärare i övningsämnen	3
Lärarinnor i övningsämnen	8

S:a lärare och lärarinnor 60

Vaktmästare och värmelednings-skötare (7).

Andersson, T., tjl. (se sid. 198), *tjff. Bergström, H. S.* (Örby skola); **Bergström, C. M.** (Långbrodals skola).

Två baderskor (2).

Liljeholmens överlärardistrikt.

Distriktet omfattar Liljeholmens, Årsta och Midsommarkransens skolor, vilka vårterminen 1929 räkna 36 undervisningsavdelningar med tillsammans 1,031 skolbarn. Skolbiblioteket omfattade den 31 dec. 1928 2,978 band. Skolans lärarbibliotek omfattade vid samma tid 726 band.

Till Midsommarkransens folkskola äro vidare förlagda 3 avdelningar av fortsättningsskolan med tillsammans 49 elever. 3 elever i ersättnings-skolan undervisas gemensamt med elever i fortsättningsskolan.

Överlärare.

Andersson, P., stadsfullm.; träffas å exp. i Midsommarkransens skolhus alla läsdagar 7,45—8,30, ävensom måndagar och torsdagar 13—13,30, t. Liljeholmen 401.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen	8
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen	25
Ord. småskollärarinnor	3
Lärare i övningsämnen	1
Lärarinnor i övningsämnen	12

S:a lärare och lärarinnor 49

Vaktmästare (7).

Olsson, P. O. (Midsommarkransens skola).

En värmeledningsskötare (7), en baderska (2).

Blommensbergs överlärardistrikt.

Distriktet omfattar Blommensbergs, Mälärhöjens och Sätra skolor, vilka vårterminen 1929 räkna 62 undervisningsavdelningar med tillsammans 1,683 skolbarn. Skolbiblioteken omfattade

den 31 dec. 1928 3,747 band. Lärarbiblioteken omfattade vid samma tid 1,331 band.

Vid Blommensbergs folkskolor finnas dessutom 5 avdelningar av fortsättningsskolan med tillsammans 81 elever.

Överlärare.

Wahlström, A. T.; träffas å exp. i nya skolhuset vid Blommensberg i regel alla läsdagar 7,45—8,30 samt därjämte måndagar 13—13,30, t. Gröndal 65; å exp. i gamla skolhuset vid Mälärhöjden torsdagar 12,45—13,15, t. Mälärhöjden 29.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen	12
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen	38
Ord. småskollärarinnor	8
E. o. lärare i läs- och skrivämnen	2
E. o. lärarinnor i läs- och skrivämnen	2
Lärare i övningsämnen	3
Lärarinnor i övningsämnen	9

S:a lärare och lärarinnor 74

Vaktmästare (7).

Karlsson, E. A. Q. (Blommensbergs skola).

En värmeledningsskötare (7), en extra vaktmästare och värmeledningsskötare (Mälärhöjdens skola) (2,640 kr.), två extra baderskor (1,650—1,440 kr.).

Bromma församlings folkskolor. 1)

Församlingens skolor äro belägna vid Bromma kyrka, i Bällstalund, Alvik, Smedslätten, Äppelviken samt å Stora och Lilla Essingen, de tre sistnämnda i förhyrda lokaler.²⁾ I dessa skolor undervisas vårterminen 1929 inalles 2,078 barn, fördelade på 81 undervisningsavdelningar. Skolbiblioteken omfattade den 31 dec. 1928 3,722 band (varav i kyrkskolan 542, i Bällstalund 865 och i Alvik 1,504). Skolans lärarbibliotek omfattade vid samma tid 1,071 band (varav 411 i Bällstalund och 660 i Alvik).

Vid Bromma folkskolor finnas dessutom 6 avdelningar av fortsättningsskolan (3 i Bällstalund och 3 i Alvik) med tillsammans 100 elever samt 2 avdelningar av ersättningsskolan (i Alvik) med 32 elever.

I Alviks folkskola äro därjämte inrymda 4 avdelningar av den kommunala mellanskolan (se ovan).

¹⁾ Enligt beslut av folkskoledirektionen skall Bromma församling senast fr. o. m. den 1 juli 1929 uppdelas i två överlärardistrikt: Bromma norra överlärardistrikt, omfattande skolorna vid Bromma kyrka, Bällstalund och Alvik, och Bromma södra överlärardistrikt, omfattande övriga skolor.

²⁾ En ny skolbyggnad är under uppförande i Ålsten.

Församlingens skolråd.

Svensson, M. T. K., kyrkoherde, självskr. ordf.;
***Hedvall**, A. G., folkskollärare, vice ordf.;
Larson, N. G., byggnadsingenjör; **Nilson**, A. D.,
 avdelningschef; ***Nyström**, C. O. A., överstelöjtnant;
***Plan**, J. H., skomakeriarbetare; **Wickman**, f. Johansson, Laura K., fru.

Suppleanter: ***Koch**, C. O., lektor; ***Lindqvist**,
 F. S., snickare; ***Nilsson**, K. O., järnarbetare;
Wandel, B. E. L., förrädsförvaltare; **Winberg**, E.
 G., stenhuggare; **Borgström**, J. V. A., målare.

Sekreterare.

Larsson, L. Hj., f. d. kommunalkamrerare; t.
 Ulvsunda 10.

Överlärare.¹⁾

Sandström, A. T. V.; träffas å exp. i Alviks
 skola alla läsdagar 7,45—8,30 samt måndagar
 och torsdagar 11,30—12,30, t. Ulvsunda 26;
 å exp. i Bällstalunds skola fredagar 11,30—
 12,30, t. Bromma 22; å exp. i Smedslättens
 skola måndagar 12—13.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen	11
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen	55
Ord. småskollärarinnor	7
E. o. lärare i läs- och skrivämnen	2
E. o. lärarinnor i läs- och skrivämnen	5
E. o. småskollärarinna	1
Lärare i övningsämnen	14
Lärarinnor i övningsämnen	22

S:a lärare och lärarinnor 117

*Vaktmästare och värmelednings-
skötare (7).*

Rydhammar, C. O. (Bällstalunds skola).

¹⁾ Senast fr. o. m. den 1 juli 1929, då Bromma
 församling skall uppdelas i två överlärardistrikt
 (jfr not ¹⁾ å föregående sida), tillkommer ytterligare
 en överlärarbefattning, avsedd för det norra
 distriktet. Nuvarande överläraren kommer efter
 delningen att förestå det södra distriktet.

Vaktmästare (7).

Johansson, J. A. (Alviks skola).

En värmeledningsskötare (7), en baderska
 (2), en extra baderska (1,620 kr.).

Skolan för bildbara sinnesslöa barn.

Götgatan 38, Sö.; t. S. 356 12.

I enlighet med av folkskoledirektionen framlagt
 förslag beslöt stadsfullmäktige den 19 dec. 1923,
 att i Stockholm skulle upprättas en skola för bild-
 bara sinnesslöa barn. Skolan, som trädde i verksam-
 het fr. o. m. år 1925, är anordnad som externat,
 d. v. s. eleverna bo i hemmen. Där elevernas egna
 hem finnas i uppfostringshänseende olämpliga,
 utackorderas de genom skolans försorg i andra
 hem. Vid sinnesslöskolan meddelas f. n. under-
 visning åt 95 barn. Vid skolan, som fr. o. m.
 år 1929 omfattar sju avdelningar, äro anställda
 en föreståndarinna och sex lärarinnor. Förutom
 i läsämnen meddelas undervisning i papp- och
 träslöjd samt skomakeri (för gossarna) och i
 kvinnlig slöjd och husligt arbete (för flickorna).
 I samband med skolan är anordnat ett s. k.
 daghem, närmast avsett för elever från sådana
 hem, där föräldrarna under dagen äro sysselsatta
 i förvärvsarbete utom hemmet.

Till verksamheten utgår statsbidrag enligt k.
 kung. den 24 okt. 1919 (jfr nedan).

Stadsfullmäktige hava uppdragit åt folksko-
 ledirektionen att vara styrelse för skolan.

Författningar. K. kung. den 24 okt.
 1919 ang. understöd av statsmedel åt anstalter
 för bildbara sinnesslöa m. fl., med ändringar den
 9 okt. 1922, 24 april 1923, 11 april 1924 och
 18 juni 1927.

Stat år 1929. Utgifter: 56,300 kr.; in-
 komster: 15,300 kr. (statsbidrag).

Styrelse.

Folkskoledirektionen.

*Tf. föreståndarinna, tillika lära-
 rinna*
 (5,160 kr.).

Elgenström-Borgström, B. Signe M., fru; träffas å
 skolans exp. alla läsdagar 8,15—8,40 samt dess-
 utom måndagar och torsdagar 12,15—13,15.

Läkare.

Tamm, A. Alfild (se sid. 182).

Sex lärarinnor (3,300 kr.).

Stockholms stads lärlings- och yrkesskolestyrelse och i samband därmed stående institutioner.

Lärlings- och yrkesskolestyrelsen.

Högbergsgatan 71, Sö.; telefoner och expeditionstid: se nedan. Styrelsens sammanträden hållas i stadshuset, C., i regel andra tisdagen i varje månad under lästterminerna.

Stadens yrkesskolor (se vidare nedan) sorterade till en början under folkskoledirektionen, men den 19 nov. 1917 beslöt stadsfullmäktige upprättande av en fristående nämnd för ledningen av desamma, nämligen Stockholms stads yrkesskolenämnd, för vilken instruktion fastställdes av kungl. maj:t den 31 dec. 1917. I samband med den kommunala omorganiseringens genomförande år 1920 upphävdes emellertid denna instruktion. I dess ställe utfärdade kungl. maj:t endast den 19 mars 1920 en särskild föreskrift rörande sammansättningen av yrkesskolenämnden, som samtidigt erhöll den förändrade benämningen Stockholms stads lärlings- och yrkesskolestyrelse. Då särskild instruktion alltså saknas, är k. stadgan för den kommunala yrkesundervisningen den 4 nov. 1921 direkt normerande för styrelsens verksamhet.

Stockholms stads lärlings- och yrkesskolestyrelse har till uppgift att handhåva förvaltningen av stadens lärlings- och yrkesskolor och att handlägga därmed sammanhängande ärenden, ävensom att bereda frågor om anslag av stadens medel till institutioner eller enskilda för bedrivande av den kommunala yrkesskoleundervisningen samt handhåva förvaltningen av härför beviljade anslag.

Lärlings- och yrkesskolestyrelsen består av, förutom ordförande, som utses av stadskollegiet bland borgarråden, åtta andra ledamöter, av vilka sju väljas av stadsfullmäktige för två år och den åttonde utgöres av en av lärlings- och yrkesskolornas rektorer (se nedan). Styrelsen utser årligen inom sig en vice ordförande. Förste folkskoleinspektören eller den tjänsteman, som folkskoledirektionen vid förfall för honom utser, äger närvara vid styrelsens sammanträden och deltaga i överläggningarna men ej i besluten. Tillsynen över de olika lärlings- och yrkesskolorna skall under lärlings- och yrkesskolestyrelsens överinseende utövas av särskilda nämnder, bestående av, förutom skolornas rektor, tre för två år valda personer, av vilka en, tillika ordförande, utses av lärlings- och yrkesskolestyrelsen och de två andra av vederbörande

arbetsgivar-, resp. arbetarorganisation. Dessa nämnder äga att enligt de föreskrifter, lärlings- och yrkesskolestyrelsen meddelar, besluta i fråga om smärre ärenden. Respektive nämnders åtgärder skola vid styrelsens följande sammanträde anmälas. Nämnden för handelsgruppens skolor och kurser (se nedan) intar så till vida en särställning, att den består av dessa skolors rektor, den rektor, som är ledamot av lärlings- och yrkesskolestyrelsen, Stockholms borgarskolas rektor samt sex av lärlings- och yrkesskolestyrelsen valda ledamöter, av vilka en skall vara representant för arbetsgivarna och en för de yrkesanställda.

Ledningen av samtliga skolor utövas under lärlings- och yrkesskolestyrelsens och resp. skolenämnders inseende av två av skolöverstyrelsens utsedda rektorer, en för skolorna för hantverk, industri och husligt arbete och en för handelsgruppens skolor. Den förstnämnde är dessutom av lärlings- och yrkesskolestyrelsen utsedd till yrkesskoldirektör. För att under yrkesskoldirektörens utöva ledningen av vissa skolgrupper eller enstaka skolor äro av lärlings- och yrkesskolestyrelsen antagna överlärare, gruppföreståndare eller förste lärare. Övrig personal antages och entledigas även av styrelsen, i den mån sådant icke uppdrages åt skolenämnden. Instruktioner för å lärlings- och yrkesskolestyrelsens stat upptagen personal utfärdas av styrelsen.

För granskning av styrelsens räkenskaper och förvaltning utse stadsfullmäktige årligen tre revisorer med två suppleanter.

Uppsikt över lärlings- och yrkesskolornas verksamhet utövas av en av skolöverstyrelsen förordnad inspektör.

Författningar. K. maj:ts förnyade stadga för den kommunala yrkesundervisningen den 4 nov. 1921, med tillägg den 8 juni 1928. K. kungörelse ang. statsunderstöd till kommunala och enskilda anstalter för yrkesundervisning den 4 nov. 1921, med ändr. den 13 okt. 1922, 30 maj 1924 och 8 juni 1928. Kungl. brev den 19 mars 1920 med särskild föreskrift rörande sammansättningen av Stockholms stads lärlings- och yrkesskolestyrelse. Reglemente för Stockholms stads skolor för yrkesundervisning, fastställt av skolöverstyrelsen den 31 aug. 1928. (Ang. fortsättningskoleväsendet m. m. se under folkskoledirektionen.)

Stat år 1929. Utgifter: 1,170,890 kr.; inkomster: 439,700 kr. (därav 382,280 kr. statsbidrag).

Styrelsens ledamöter

Ordförande

(utsedd av stadskollegiet).

Larsson, Oscar E., borgarråd, stadsfullm.; t. »stadshuset»; träffas i stadshuset tisdagar 14—15 samt övriga vardagar 11—12.

Vice ordförande.

***Jacobsson, G. L.**, direktör.

Övriga ledamöter.

Andersson, G. K. K., yrkesskoldirektör (självskr.).

Carlsson, f. Lindskog, Anna R., fru, stadsfullm.

Danielsson, T. H., tjänsteman, stadsfullm.

***Pehrsson, J. P.**, f. d. förtroendeman, stadsfullm.

***Svensson, P.**, fabrikör.

Tengelin, C. A. H., tjänsteman, stadsfullm.

***Théel, f. Roth, Elisif**, fru, stadsfullm.

Sekreterare

(3,000 kr.).

Robach, E. C.; Fredsgatan 9, C.; t. N. 89 92; träffas 14—15, under juni—augusti 13—14.

Delegerade för prövning av ansöknin-
gar till lediga befattningar.

Larsson, O. E.; **Danielsson, T. H.**; **Jacobsson, G. L.**

Delegerade för frågor om inköp.

Larsson, O. E.; **Jacobsson, G. L.**; **Pehrsson, J. P.**

Styrelsens revisorer

(utsedda av stadsfullmäktige för granskning av
1928 års räkenskaper och förvaltning).

Brunzell, O., möbelhandlare, stadsfullm.

Linde, N., förtroendeman.

Plan, J. H., skomakeriarbetare.

Suppleanter:

Bylin, E. A., snickare.

Granqvist, A. M., tf. domänkamrerare, stadsfullm.

Styrelsens expedition.

Högbergsgatan 71, Sö.; t. S. 157 33, S. 133 99, S. 139 33; expeditionstid: 9—17 (lördagar och helgdagsaftnar 9—15).

Yrkesskoldirektör

(12,000 kr.).

Andersson, G. K. K.; Högbergsgatan 71, Sö.; t. S. 982 (direkt), S. 157 33, S. 133 99; mottagningstid: tisdagar, torsdagar och fredagar 13—14.

Bokhållare (18).

Lindeberg, A. A. R.; kassakontoret hålles öppet 10—12 och 13—15.

Assistent (13).

Hellman, G. A.

Kontorsskrivare och registrator (7).

Lagerqvist, Greta.

LyS.
Två kontorsbiträden (5), ett extra kontorsbiträde (2,580 kr.), två extra skrivbiträden (1,860 kr.), en kontorsvaktmästare (6).

Stockholms stads skolor för yrkesundervisning.

Expedition: Högbergsgatan 71, Sö.; t. S. 157 33, S. 133 99, S. 139 33. Beträffande de olika skolornas förläggning se nedan.

I en till stadsfullmäktige ingiven skrivelse hemställde Stockholms arbetareförening år 1900, att stadsfullmäktige måtte befordra inrättandet av yrkesskolor. Denna framställning avsågs, men en samtidigt av folkskolinspektören C. G. Bergman väckt motion om frågans utredande genom en kommitté vann 1901 fullmäktiges bifall. Kommittén avgav sitt betänkande år 1906. I yttrande över detta anslöt sig folkskoleledningen till ett av förste folkskolinspektören F. von Schéele avgivet förslag till lösning av yrkesskolefrågan, som i mycket avvek från kommitterades och vari organisationen av yrkesskolorna i München begagnats som förebild. Detta förslag följdes i allt väsentligt i stadsfullmäktiges beslut år 1911, enligt vilket yrkesskolor med kostnadsfri undervisning upprättades fr. o. m. hösten 1912 i egendomen Repslagaregatan 24. Skolorna ställdes [t. o. m. 1917] under folkskoleledningen, som för handläggning av hithörande ärenden inom sig utsåg en yrkesskolenämnd (jfr ovan sid. 202), varjämte för varje skola tillsattes en särskild styrelse. Till en början inrättades en mekanisk verkstadsskola, en möbelsnickarskola och en klädsömnadsskola; sedermera tillkom successivt en elektrisk montörskola, en smedskola, en rörläggarskola, en bleck- och plåtslagarskola samt en skola för linnesömnad. Undervisningen i dessa skolor, som voro treåriga, meddelades en dag i veckan, under det att eleverna övriga dagar arbetade som lärlingar hos enskilda mästare, och omfattade utom yrkesutbildning även meddelande av kunskaper i modersmålet, räkning, varu- och verktygskänne- dom, hälso- och samhällslära m. m. År 1913 anordnades en tvåårig sexdagarskola för hem- sömmerskor. År 1915 inrättades en tvåårig endagskola i husligt arbete för ur folkskolan av- gångna elever, vilken dock 1920 överflyttades till fortsättningsskolorna (sid. 191). År 1917 anordna- des en murarskola med aftonskoleundervisning. År 1919 upprättades en urmakarskola, bestående av en ettårig femdagarskola samt en därpå föl- jande treårig endagskola. För att bereda även äldre arbetare tillfälle till yrkesutbildning inrät- tades år 1916 aftonkurser för elektriska montörer, för svagströmstekniker och för sömmerskor.

I anslutning till 1918 års lagstiftning an- gående den kommunala yrkesundervisningen ge- nomfördes fr. o. m. år 1920 en omläggning av yrkesskoleväsendet i Stockholm. Sälunda före- togs en uppdelning av de olika skolformerna

LyS.

samt infördes ny ämnesfördelning, varjämte hela verksamheten väsentligt utvidgades.

Från och med år 1920 finnas tre olika skoltyper, som representera efter varandra följande stadier av undervisningen, nämligen verkstadsskolor, lärlingsskolor och yrkesskolor. Verkstadsskolorna, som äro avsedda för nybörjare i resp. yrken, meddela eleverna den grundläggande utbildningen i dessa. Inträdesåldern vid verkstadsskolorna är lägst 14 år (i murare- och slaktarskolorna 18 år). Undervisningen pågår 5 eller 6 dagar i veckan under en tid, som allt efter de olika yrkena varierar mellan 11 månader och 4 år. Läroämnena äro till huvudsaklig del yrkesarbete samt i någon mån ritning, räkning o. d. Fr. o. m. år 1925 hava kurserna i flertalet verkstadsskolor blivit förlängda, i regel till två år. I samband härmed har den ändringen vidtagits, att i verkstadsskolorna meddelas undervisning, förutom i yrkesarbete, även i teoretiska ämnen i en omfattning, motsvarande antingen lärlingsskolans hela kunskapsområde eller och lärlingsskolans första årskurs. Lärlingsskolorna hava till ändamål att bereda yrkesanställda tillfälle att, samtidigt med förvärvande av praktisk yrkesfärdighet genom arbete i yrket, inhämta sådana praktiska och teoretiska kunskaper, som kunna anses nödvändiga för att nå största möjliga yrkesskicklighet. Efter en år 1921 genomförd omläggning utgöras lärlingsskolorna av två skolformer, dels lärlingsskolans yrkesavdelningar (för elever i åldern 15—18 år), dels dess kurser för äldre arbetare. I yrkesavdelningarna erhålla eleverna undervisning 6 à 9 timmar, förlagda till en hel dag eller till 2 à 3 kvällar, varje vecka under två års tid. Läroämnena äro, förutom praktiskt verkstadsarbete, yrkeslära (yrkesarbete med material- och verktygslära, maskinlära, fackritning, teknologi, räkning, skrivning, yrkeshygien m. m.), yrkesekonomi (affärsräkning, affärsskrivning, kalkylation och bokföring) samt yrkes- och arbetarlagstiftning. Lärlingsskolans kurser för äldre arbetare äro avsedda för yrkesarbetare i åldern över 18 år, som ej haft tillfälle att bevisa lärlingsskolans yrkesavdelningar, och som i dessa kurser beredas tillfälle att i vissa ämnen inhämta motsvarande kunskaper. Undervisningen är i regel förlagd till aftnarna. Yrkesskolorna eller, som de numera benämnas, yrkesskolans ämneskurser äro en direkt påbyggnad på lärlingsskolan och äro avsedda för dem, som genomgått lärlingsskola och önska ytterligare förkovra sig i sitt yrke. Sådana skolor kunna anordnas under olika former med längre eller kortare lärotid, allt efter förefintliga behov och arbetsförhållanden inom resp. yrken. Läroämnena äro yrkesteknik, ritning och räkning.

Förutom denna fr. o. m. år 1920 genomförda omorganisation av yrkesskoleväsendet i Stockholm företogs samtidigt en avsevärd utvidgning av verksamheten. Fr. o. m. höstterminen 1920 upprättades nämligen dels nya lärlingsskolor inom kop-

parslagare-, skomakare-, vagnmakare-, tapetserare-, guldsmeds- och instrumentmakareyrkena, dels ock nya parallellavdelningar inom förut befintliga lärlingsskolor. Dessutom upprättades verkstadsskolor inom samtliga nu nämnda yrken samt därjämte inom smeds-, bleck- och plåtslageri- samt möbelsnickeri- och sadelmakeriyrkena. För utvidgningen erforderliga lokaler erhöles genom upplåtande till lärlings- och yrkesskolestyrelsen av den s. k. stallbyggnaden vid f. d. Nürnbergs bryggeri, Högbergsgatan 71. Förutom ovan nämnda nya verkstads- och lärlingsskolor hava under åren 1921—1925 tillkommit verkstadsskolor för ateljésömmerskor, murare och skräddare en lärlingsskola för husligt arbete samt nya verkstads- och lärlingsskolor för hattmodister, målare, slaktare och charkuterister samt bokbindare. De båda nya verkstadsskolorna för målare och murare skilja sig från tidigare anordnade sådana därigenom, att eleverna, sedan de en kortare tid erhållit utbildning å skolverkstaden, utsändas till målarmästare och byggmästare i staden, hos vilka de under skollenedings kontroll mot vanlig lärlingslön få deltaga i förekommande yrkesarbeten.

A andra sidan hava verkstads- och lärlingsskolorna för sadelmakare och lärlingsskolan för rörläggare i brist på elever blivit nedlagda. För rörläggare anordnas numera särskilda undervisningskurser. Verkstads- och lärlingsskolorna för ateljé- och hemsömmerskor hava fr. o. m. år 1928 sammanslagits till en verkstadsskola för klädningssömmerskor.

Fr. o. m. hösten 1920 anordnas aftonkurser i sömnad för husmodrar. Vid yrkesskolan för elektriska montörer anordnas fr. o. m. år 1923 en elektrisk installatörskurs, avsedd att meddela sådana kunskaper, som erfordras för erhållande av behörighet att utföra elektriska installationer. Åren 1923 och 1925 hava inrättats tvänne nya skolkök, belägna Brännkyrkagatan 2 B och Sveavägen 83, varefter kortare kurser i olika grenar av husligt arbete anordnas. Vidare har år 1924 tillkommit en särskild ettårig kurs för färghandelsbiträden.

Fr. o. m. den 1 juli 1924 har lärlings- och yrkesskolestyrelsen i enlighet med beslut av stadsfullmäktige jämväl övertagit ledningen och förvaltningen av Stockholms borgarskolas handelslinje. Denna för utbildning i handelsyrket m. m. avsedda gren av lärlings- och yrkesskolornas verksamhet omfattar numera dels dagsskolor, bestående av Stockholms stads handelsskolas A-kurs, omfattande två läsår, samt handelsskolas B-kurs, med två årskurser, av vilka den ena företrädesvis är avsedd att meddela undervisning i handelsteknik och den andra i främmande språk (för handelskorrespondens), dels kvällskurser (tvååriga, ettåriga eller terminkurser) med undervisning i olika handelsämnen, dels kurser i maskinskrivning och stenografi, dels och en tvåårig lärlingsskola med kvällsundervisning för kontorsanställda och butiksbiträden.

Vidare hava fr. o. m. år 1927 upprättats dag-

och aftonskolor för blivande expeditörer inom vissa branscher, till en början endast inom manufakturhandelsbranschen men numera även inom spekerihandelsbranschen. Vid dessa skolor, som äro organiserade efter ungefär samma grunder som verkstadsskolorna, är undervisningen ettårig. Fr. o. m. höstterminen 1928 anordnas även kvällskurser, avsedda för i dessa branscher redan anställda.

Fr. o. m. april 1927 har inrättats en ny parallellavdelning av verkstadsskolan för mekaniker, vilken avdelning är speciellt avsedd för elever vid Stockholms stads skyddshem för gossar å Skrubba (se sid. 218) och förlagd till en för ändamålet uppförd verkstadsbyggnad vid skyddshemmet.

Fr. o. m. den 1 mars 1928 äro medel anslagna till särskilda hushållskurser för arbetslösa kvinnlig ungdom. Till vidare anordnas årligen tre dylika kurser, vardera med två parallellavdelningar, tillsammans med 96 deltagare. I varje kurs, som omfattar en tid av fyra månader, meddelas under två månader undervisning i matlagning och bakning m. m., en månad i övriga hushållsgöromål och en månad i sömnad, stoppning, lagning o. d. Varje deltagare erhåller kostnadsfritt lagade måltider ävensom material till vissa klädesplagg. Lokaler för denna undervisning hava erhållits i Storkyrkoförsamlingens folkskola, Svartmangatan 22, St.

Undervisningen vid verkstads-, lärlings- och yrkesskolorna är i regel helt kostnadsfri. Endast vid handelsgruppens skolor och kurser (frånsett lärlingsskolan för kontorsanställda och butiksbiträden) liksom även i allmänhet i yrkesskolans ämneskurser erlägga eleverna avgifter. I verkstadsskolorna erhålla eleverna flitpengar för utförda arbeten.

Antalet elever vid samtliga skolor utgjorde vid vårterminens början år 1929 inalles 3,118.

Vid stadens skolor för yrkesundervisning finnas fem för såväl lärare som elever avsedda skolbibliotek, av vilka två äro belägna Repslagaregatan 24, ett Fathursgatan 12, ett fördelat på de till skolorna för husligt arbete hörande skolköken samt ett fördelat på skolorna för handel, Birgerjarlstorg 7 och 9. Biblioteken, som vid 1929 års ingång omfattade 3,880 band, innehålla huvudsakligen teknisk facklitteratur, litteratur om samhällslivet m. m.

Författningar. K. maj:ts förnyade stadga för den kommunala yrkesundervisningen den 4 nov. 1921, med tillägg den 8 juni 1928. Reglemente för Stockholms stads skolor för yrkesundervisning, fastställt av skolöverstyrelsen den 31 aug. 1928. Avlösningsreglemente för ordinarie lärarpersonal vid Stockholms stads verkstads-, lärlings- och yrkesskolor, antaget av stadsfullmäktige den 19 dec. 1923, med ändringar den 19 dec. 1928. Reglemente för statens pensionsanstalt den 31 dec. 1919 med senare ändringar. Reglemente ang. tilläggs pension för ordinarie lärare och lärarinnor vid Stockholms stads skolor

för yrkesundervisning, antaget av stadsfullmäktige den 19 dec. 1928.

Avlöningar. (Beträffande överlärare, grupp-föreståndare m. fl. se nedan.) Ordinarie lärare. 10 ordinarie lärare, därav en manlig lärare i teoretiska ämnen och en manlig förste yrkeslärare 5,400 kr., 5 manliga yrkeslärare 5,100 kr. och 3 kvinnliga yrkeslärare 3,900 kr. Härtill komma tre ålderstillägg efter resp. fem, tio och femton års tjänstgöring, var och ett å 600 kr. för manlig och 360 kr. för kvinnlig lärare.

E. o. lärarpersonal. 3 förste lärare (5,400—5,100 kr.), 25 t. v. anställda lärare (5,400—3,750 kr.) och 8 t. v. anställda lärarinnor (3,600 kr.) samt 3 t. v. anställda lärare i maskinskrivning vid handelsgruppen (2,700 kr.). Dessutom 142 timlärare, därav 104 manliga och 38 kvinnliga, samt därjämte tillfälligt anställda timlärare. Timlärarnas arvoden utgå med 4,50—2,40 kr. för varje undervisningstimme enligt av tjänstenämnden fastställda grunder.

Inspektor

(förordnad av skolöverstyrelsen).

Wretblad, P., ingenjör, teknisk konsulent i kommerskollegium.

Rektorer.

Andersson, G. K. K., yrkesskoldirektör (se ovan) rektor för skolorna för hantverk, industri och husligt arbete.

Ekstrand, G. A. K., rektor för skolorna för handel (se nedan).

Mekaniska, elektriska och snickaregrupperna.

Mekaniska gruppen: Svedenborgsgatan 16, Sö.; exp.: t. S. 330 26; elektriska och snickaregrupperna: Repslagaregatan 24, Sö.; dessutom lokaler för teoretisk undervisning: Fiskaregatan 1, Sö.; exp.: t. S. 145 04, S. 337 01.

Överlärare för den teoretiska undervisningen

(7,500 kr.).

Vakant.

Överlärare för den praktiska undervisningen

(7,500 kr.).

Vakant.

Två vaktmästare (7), en verktygsutlämnare (7) (för mekaniska gruppen); ett extra kontorsbiträde (2,520 kr.), en vaktmästare (7) (för elektriska och snickaregrupperna).

Lys. Verkstads-, lärlings- och yrkesskolorna för mekaniker samt instrumentmakare.

Nämnd.

Hallström, G. O., f. d. disponent, ordf.; Berthelius, F., civilingenjör; Johansson, K. V., filare; Andersson, G. K. K., yrkesskoldirektör.

Verkstads- och lärlingsskolorna för smeder.

Nämnd.

Albihn, K. J. A., civilingenjör, ordf.; Andersson, R. G., ingenjör; Andersson, K. G. E., smed; Andersson, G. K. K., yrkesskoldirektör.

Lärlings- och yrkesskolorna för rörläggare.

Nämnd.

Hultman, G. H., överingenjör, ordf.; Hedin, A. H., direktör; Falk, H., rörarbetare; Andersson, G. K. K., yrkesskoldirektör.

Verkstadsskolan för kopparslagare.

Nämnd.

Tengelin, C. A. H., tjänsteman, stadsfullm., ordf.; Bergquist, P. J., fabrikör; Falk, A. G., kopparslagare; Andersson, G. K. K., yrkesskoldirektör.

Verkstads-, lärlings- och yrkesskolorna för bleck- och plåtslagare.

Nämnd.

Pehrsson, J. P., f. d. förtroendeman, stadsfullm., ordf.; Hasselgren, J. S., fabrikör; Wiberg, G. E., förtroendeman; Andersson, G. K. K., yrkesskoldirektör.

Verkstads-, lärlings- och yrkesskolorna för elektriska montörer samt elektromekaniker.

Nämnd.

Holmer, R. A., civilingenjör, ordf.; Göransson, L., ingenjör; Larsson, K. W., elektrisk montör; Andersson, G. K. K., yrkesskoldirektör.

Verkstads- och lärlingsskolorna för urnmakare.

Nämnd.

Sidenbladh, E. T., byråchef, ordf.; Lundbom, J. E., urfabrikör; Österdahl, C. A., urnmakeri-arbetare; Andersson, G. K. K., yrkesskoldirektör.

Verkstads- och lärlingsskolorna för guldsmeder.

Fatburgsgatan 12, Sö.

Nämnd.

Pehrsson, J. P., f. d. förtroendeman, stadsfullm., ordf.; Färngren, J. A., modellör och ciselör; Låås, A. S. J., nysilverarbetare; Andersson, G. K. K., yrkesskoldirektör.

Verkstads- och lärlingsskolorna för murare.

Jaktvarvsgränd 5 (Hantverkaregatan 37), C.; t. K. 254.

Nämnd.

Hansson, S., redaktör, ordf.; Larsson, N. G., byggnadsingenjör; Engberg, J. A. A., murare; Andersson, G. K. K., yrkesskoldirektör.

Förste lärare

(5,400 kr.).

Johnzon, A. H. W.

Verkstads-, lärlings- och yrkesskolorna för målare.

Fatburgsgatan 12, Sö.; exp.: t. S. 358 28.

Nämnd.

Eklund, J. M., fabrikör, ordf.; Svensson, P., fabrikör; Pettersson, Hj. M., ombudsman; Andersson, G. K. K., yrkesskoldirektör.

Förste lärare

(5,400 kr.).

Holmberg, G. M.

Verkstads-, lärlings- och yrkesskolorna för möbelsnickare.

Nämnd.

Danielsson, T. H., tjänsteman, stadsfullm., ordf.; Wickman, J. N., snickarmästare; Carlsson, C. H., möbelsnickare; Andersson, G. K. K., yrkesskoldirektör.

Verkstads-, lärlings- och yrkesskolorna för tapetserare.

Fatburgsgatan 12, Sö.

Nämnd.

van Rijswijk, H. E., hovdekoratör, ordf.; Elliot, O. F., tapetserarmästare; Carlsson, L. H., tapetserare; Andersson, G. K. K., yrkesskoldirektör.

Verkstadsskolan för vagnmakare.

Nämnd.

Ehrnberg, P. A., vagnfabrikör, ordf.; Svenzon, C. W., vagnfabrikör; Jönsson, E. M., vagnmakare; Andersson, G. K. K., yrkesskoldirektör.

Verkstadsskolan för skomakare.*Fatbursgatan 12, Sö.**Nämnd.*

Johanson, K. E., landsorganisationens sekreterare, ordf.; **Lundgren**, B. C., skomakarmästare; **Holmgren**, G. E., skomakare; **Andersson**, G. K. K., yrkesskoldirektör.

Verkstads- och lärlingsskolorna för bokbindare.*Fatbursgatan 12, Sö.**Nämnd.*

Åström, A. V., disponent, ordf.; **Ljunggren**, H., fabrikör; **Eriksson**, D. P. N., ombudsman; **Andersson**, G. K. K., yrkesskoldirektör.

Verkstadsskolan för slaktare och charkuterister.*Slakthuset, Enskede; t. Enskede 12 06.**Nämnd.*

Ahlström, V., handlande, ordf.; **Bussler**, K. E. E., grosshandlare; **Karlsson**, A. R., verkställare; **Andersson**, G. K. K., yrkesskoldirektör.

Verkstadsskolan för skräddare.*Brunkebergstorg 11, C.; t. 128 87.**Nämnd.*

Cervin, N. H., fabrikör, stadsfullm., ordf.; **Lundell**, G. B., skräddarmästare; **Heimer**, O., skräddare; **Andersson**, G. K. K., yrkesskoldirektör.

Förste lärare

(5,100 kr.).

Rafstedt, S. A. F.**Sömnadsgruppen.***Repslagaregatan 24, Sö.; exp.: t. S. 311 47.**Gruppföreståndarinna*

(5,400 kr.).

Qvarnström, f. **Flodin**, **Sigrid E. M.****Verkstads-, lärlings- och yrkesskolorna för klädningsömmerskor.***Nämnd.*

Théel, f. **Roth**, **Elisif**, fru, stadsfullm., ordf.; **Carlenius**, G. W., verkstadschef; **Johnson**, f. **Carlsson**, **Ellen M. V.**, fru; **Andersson**, G. K. K., yrkesskoldirektör.

Verkstads- och yrkesskolorna för hattmodister.*Nämnd.***Fjällbäck Holmgren**, **Karin H.**, fru, ordf.; **Elm-**

dahl, **Olga M.**, modist; **Dalskog**, f. **Larsson**, **Astrid H.**, modist; **Andersson**, G. K. K., yrkesskoldirektör.

Gruppen för husliga yrken.*Exp.: Brännkyrkagatan 2 B, Sö.; t. S. 30 74.**Gruppföreståndarinna*

(5,400 kr.).

Johansson, **Karin.**

Ett extra kontorsbiträde (1,860 kr.).

Lärlings- och yrkesskolorna för husligt arbete.

(Undervisningen bedrivs dels i skolköken i centralsaluhallen, t. N. 248 27, Brännkyrkagatan 2 B, t. S. 30 74, och Sveavägen 83, t. V. 158 64, dels i sömnadslokalerna, Stora Nygatan 40—42, t. 85 60.)

Nämnd.

Laurell, **Signe**, fröken, ordf.; **Arfwedson**, **Lilly M.**, skolkökslärarinna; **Carlsson**, f. **Lindskog**, **Anna R.**, fru, stadsfullm.; **Andersson**, G. K. K., yrkesskoldirektör.

Handelsgruppen.*Nämnd.*

Danielsson, T. H., tjänsteman, stadsfullm., ordf.; **Andrén**, J. C., specerihandlare; **Lindblom**, **Edith M.**, fröken; **Lund**, C. J., fabrikör, stadsfullm.; **Magnuson**, P. K., förgyllare, stadsfullm.; **Wetterlind**, J. A., grosshandlare; **Ekstrand**, G. A. K., rektor (se nedan); **Andersson**, G. K. K., yrkesskoldirektör; **Nilsson**, S., borgarskolans rektor.

Rektor

(7,500 kr.).

Ekstrand, G. A. K.; träffas säkrast tisdagar och torsdagar 11—12 samt 18,30—19,30; **Birgerjarlstorg 7, St.; t. N. 2133, N. 27 10.**

Biträde åt rektor

(1,980 kr.).

Hagman, G. H.

Ett extra skrivbiträde (1,680 kr.).

Stockholms stads handelsskola.*Birgerjarlstorg 7 och 9, St.; exp.: Birgerjarlstorg 7, 2 tr., St.; t. N. 21 33, N. 27 10.***Stockholms stads handelsskolas förberedande expeditkurser inom manufaktur- och specerihandelsbranscherna.***Birgerjarlstorg 7 och 9, St.; t. N. 21 33, N. 27 10.***Stockholms stads handelsskolas förberedande korrespondenskurs.***Birgerjarlstorg 7 och 9, St.; t. N. 21 33, N. 27 10.*

Lys. Stockholms stads handelsskolas kurser i stenografi och maskinskrivning.

Birgerjarlstorg 7 och 9, St.; t. N. 21 33, N. 27 10; Regeringsgatan 47, 1 tr., C.; exp.: Regeringsgatan 47, 1 tr., C.; t. N. 211 95.

Lärlingsskolans yrkesavdelningar för handel.

Se Stockholms stads handelsskola.

Yrkesskolans ämneskurser för handel samt yrkesskolans förberedande kurser för handel.

Birgerjarlstorg 7 och 9, St.; Regeringsgatan 47, 1 tr., C.; exp.: Birgerjarlstorg 7, St.; t. N. 21 33, N. 27 10; Regeringsgatan 47, 1 tr., C.; t. N. 211 95.

Två vaktmästare (1,980—1,260 kr.).

Beträffande lärarpersonalen vid skolorna för yrkesundervisning se sid. 205.

Stockholms stads barnavårdsnämnd och i samband därmed stående institutioner.

Barnavårdsnämnden.

Klarabergsgatan 31, C.; t. > barnavårdsnämnden samt N. 10 28. Nämnden sammanträder i regel tisdagar kl. 15 (med undantag av andra tisdagen i varje månad).

Genom lagen den 13 juni 1902 angående uppfostran åt vanartade och i sedligt avseende försummade barn förordnades, att i varje skoldistrikt skulle finnas en barnavårdsnämnd, med åliggande att taga vård om dylika barn under femton år, som vistades inom distriktet. I Stockholm var folkskoledirektionen [folkskoleöverstyrelsen] barnavårdsnämnd, men direktionen hade överlåtit beslutanderätten i hithörande ärenden åt en särskild, inom direktionen utsedd delegation (barnavårdsnämnden i inskränkt bemärkelse). Sedermera utvidgades den av folkskole-direktionens barnavårdsnämnd utövade verksamheten avsevärt, främst genom tillkomsten av 1917 års lag om barn utom äktenskap, enligt vilken nämnden fick till uppgift att för utom äktenskap födda barn utse barnavårdsmän samt utöva tillsyn över dessas verksamhet. Fr. o. m. år 1920 förlades även det nyinrättade skyddshemmet för flickor å Eknäs samt det från fattigvårdsnämnden till folkskole-direktionen överflyttade skyddshemmet för gossar å Skrubba under barnavårdsnämndens förvaltning.

Vissa barnavårdande uppgifter ankommo därjämte å andra stadens myndigheter. Sålunda hade fattigvårdsnämnden att i enlighet med fattigvårdslagen genom utackordering eller intagning å anstalt omhändertaga nödställda, sjuka och värlösa barn, och hälsovårdsnämnden hade enligt lagen den 6 juni 1902 om fosterbarns vård att utöva kontroll över vården av fosterbarn under sju år.

Denna splittring av samhällets barnavårdsuppgifter på flera olika organ medförde givetvis åtskilliga olägenheter. Genom lagen den 6 juni 1924 om samhällets barnavård, vilken trädde i kraft den 1 jan. 1926, genomfördes i anledning härav en centralisering och omläggning av den samhälleliga barnavårdsverksamheten. Enligt nämnda lag skola alla de ovan nämnda barnavårdsuppgifterna obligatoriskt tillhöra en särskild, för ändamålet inrättad barnavårdsnämnd (med undantag dock för understöd åt barn, som vårdas i sina hem, vilken verksamhet fortfarande skall ankomma å fattigvårdsnämnden). Den nya barnavårdslagen föreskriver därjämte dels en utsträckning av rätten till ingripande från barnavårdsnämndens sida till en ny kategori av barn, nämligen i föräldrahemmet

misshandlade, för allvarlig vanvård eller annan fara till liv eller hälsa utsatta barn under sexton år, dels ock en allmän höjning av åldersgränsen för barn, med vilka barnavårdsnämnd äger taga befattning, nämligen för vanartade barn från femton till aderton år, för fosterbarn från sju till sexton år och för i sedligt avseende försummade barn från femton till sexton år; för de från fattigvården överflyttade barnen gäller samma åldersgräns, 16 år, som för obligatorisk fattigvård på grund av minderårighet enligt fattigvårdslagen.

Utom sina övriga uppgifter har barnavårdsnämnden att i äktenskapsmål och adoptionsärenden på domstols begäran avgiva yttrande rörande vederbörandes lämplighet såsom barnafostrare. Nämnden äger därjämte bl. a. befogenhet att för adoptivbarn föra talan om hävande av adoptivförhållande samt att i vissa fall hos domstol göra anmälan om föräldrars skiljande från vårdnaden, om entledigande av förmyndare samt om förordnande av god man för bevakande av barns rätt vid talan om dess börd.

Enligt av kungl. maj:t den 8 maj 1925 fastställd instruktion för *Stockholms stads barnavårdsnämnd* skall nämnden handhåva de uppgifter, som jämlikt lagen den 6 juni 1924 om samhällets barnavård och eljest gällande föreskrifter tillkomma barnavårdsnämnd, även om övriga barnavården rörande angelägenheter vilkas vård av stadskollegiet åt nämnden överlämnas.

Nämnden består av högst nio, minst sju ledamöter (f. n. åtta), vilka jämte sju suppleanter väljas av stadsfullmäktige för två år i sänder. Nämndens ledamöter skola vara a) en lagkunnig, i domarvärv erfaren man, b) en ledamot av fattigvårdsnämnden, c) en kyrkoherde i någon av stadens territoriella församlingar eller annan i församlingstjänst inom staden anställd ordinarie präst, d) en vid stadens folkskolor eller fortsättningsskolor anställd lärare eller lärarinna eller en av stadens folkskolinspektörer, e) en läkare samt f) ytterligare minst två, högst fyra för nit och intresse för barn- och ungdomsvård kända män och kvinnor (stadsfullmäktige hava den 21 febr. 1927 bestämt sistnämnda antal till tre). Minst en av ledamöterna skall vara kvinna. För varje ledamot utses en suppleant i motsvarande ställning, dock skola för de i f) omförmälda ledamöterna, även om de äro flera än två, väljas allenast två suppleanter. Stadsfullmäktige utse en av nämndens ledamöter till ordförande att tjänstgöra för den tid, han är vald till ledamot. Vice ordförande utser nämnden inom sig vid början av varje kalenderår. Vederbörande borgarråd äger,

BvN. även om han icke är ledamot av nämnden, närvara vid nämndens sammanträden samt deltaga i överläggningarna med rätt att därvid framställa förslag samt få sin mening antecknad till protokollet. Enahanda befogenhet tillkommer förste folkskolinspektören och förste stadsläkaren.

För revision av nämndens räkenskaper och förvaltning utse stadsfullmäktige årligen tre revisorer jämte två suppleanter.

Med hänsyn till det nära sambandet mellan barnavårdsnämndens och fattigvårdsnämndens verksamhet föreskrives i den nya barnavårdslagen, att, i den mån så provas påkallat, representanter för dessa nämnder eller nämnderna i deras helhet böra sammankomma för rådsläpning om angelägenheter, som beröra bådas verksamhet. Äro beträffande visst ärende barnavårdsnämnden och fattigvårdsnämnden av olika mening, vilken dera myndigheten som har att ingripa, bör ärendet överlämnas till en tremannanämnd, bestående av den för båda nämnderna gemensamma ledamoten samt ytterligare en för ett år utsedd ledamot från vardera av nämnderna. Denna nämnd avgör, vilken av myndigheterna som skall taga befattning med ärendet.

Under barnavårdsnämnden sorterar nämndens expedition, som — under ledning av en barnavårdsdirektör — fungerar som nämndens verkställande organ, samt därjämte sex barnhem, två skyddshem och två lärlingshem. Med nämndens expedition har fr. o. m. år 1926 införlivats dels fattigvårdsnämndens utackorderingsbyrå, dels den förut under hälsovårdsnämnden lydande fosterbarnsinspektionen. Av barnhemmen sorterade två (jämte två numera nedlagda) redan tidigare under barnavårdsnämndens förvaltning, tre hava dit överflyttats från fattigvårdsnämnden och ett nyinrättades år 1928. Från fattigvårdsnämndens stat har dessutom till barnavårdsnämndens stat överflyttats det under en särskild styrelse stående spädbarnshemmet P. L. Eurenii minne (se nedan).

Författningar. Lag om samhällets barnavård den 6 juni 1924, med ändringar den 11 juni 1926 och 18 juni 1927. Lag om barn utom äktenskap den 14 juni 1917, med ändringar den 11 juni 1920, 27 juni 1924 och 8 juni 1928. Instruktion för Stockholms stads barnavårdsnämnd, fastställd av kungl. maj:t den 8 maj 1925, med ändring den 14 jan. 1927.

Stat år 1929. Utgifter: 2,611,995 kr.; inkomster: 609,543 kr. (därav 71,626 kr. bidrag och ersättning av statsmedel).

Barnavårdsnämndens ledamöter.

Ordförande

(utsedd av stadsfullmäktige).

Larsson, Oscar E., borgarråd, stadsfullm.; t. »stadshuset»; träffas i stadshuset tisdagar 14—15 samt övriga vardagar 11—12.

Vice ordförande.

Edman, P. V., rådmän.

Övriga ledamöter.

- ***Andersson,** P., överlärare, stadsfullm.
- Bergstrand,** K. J. H., professor, stadsfullm.
- ***Carlsson,** f. Lindskog, Anna R., fru, stadsfullm.
- ***Danielsson,** f. Ahlstrand, H. M. (Stina), fru.
- Fjällbäck Holmgren,** Karin H., fru.
- ***Ljunge,** H. T. N., utn. kyrkoherde.

Suppleanter.¹⁾

- ***Sundkvist,** f. Wasteson, Dagny J. V., fru, stadsfullm.
- Leijonmarck,** J. G., assessor.
- Ivarsson-Pauli,** R. Gulli, prakt. läkare.
- ***Ström,** f. Hånes, Hildegard A., fru, stadsfullm.
- ***Théel,** f. Roth, Elisif, fru, stadsfullm.
- Hedelius,** A. H., lärare vid högre folkskolorna, stadsfullm.
- ***Edquist,** C., komminister.

Sekreterare.

Löfving, K. B. E., barnavårdsdirektör (se nedan).

Delegerade för underhålls- och byggnadsarbeten vid barnhemmen.

Andersson, P.; **Fjällbäck Holmgren,** Karin H.; **Larsson,** O. E., ordf.

Tremannanämnden.

(Se ovan.)

Danielsson, f. Ahlstrand, H. M. (Stina), fru (självskriven såsom ledamot [suppleant] i såväl barnavårdsnämnden som fattigvårdsnämnden); **Larsson,** Oscar E., borgarråd, stadsfullm. (utsedd av barnavårdsnämnden); **Karlsson,** W. E., borgarråd, stadsfullm. (utsedd av fattigvårdsnämnden).

Barnavårdsnämndens revisorer

(utsedda av stadsfullmäktige för granskning av 1928 års räkenskaper och förvaltning).

Hultgren, f. Stålander, Helena A. J., fru.
Nordenson, H., fil. d.r.
Wandland, f. Hopp, Anna, fru.

Suppleanter:

Järte, f. Montelin, Ester L., fru, stadsfullm.
Svensk, f. Pettersson, Signe M. L., fru.

¹⁾ Suppleanterna äro här upptagna i samma ordning, som de ledamöter (inberäknat ordföranden och vice ordföranden), vilkas resp. ersättare de enligt nämndens beslut i första hand skola vara (dock med undantag beträffande herr Andersson, som ej har personlig suppleant).

Barnavårdsnämndens expedition.

Klarabergsgatan 31, 2 tr., C.; t. »barnavårdsnämnden»; expeditionstid: 10—14.

Barnavårdsnämndens expedition, som tillika fungerar som nämndens verkställande organ, är uppdelad på fyra avdelningar: avdelningen för förebyggande åtgärder samt (för skyddsuppfostran och samhällsvård) omhändertagna barn, avdelningen för tillsyn å barn utom äktenskap, avdelningen för tillsyn av fosterbarn samt kamerala avdelningen. Expeditionens chef är barnavårdsdirektören, vilken tillika är sekreterare hos nämnden.

Stat år 1929. Expeditionen. Utgifter: 498,910 kr.; inkomster: 1,500 kr. Utackordering m. m. Utgifter: 1,056,700 kr.; inkomster: 301,840 kr.

Barnavårdsdirektör (25).

Löfving, K. B. E. (förordn. t. o. m. 31/1 1933); mottagningstid: 10—12.

Avdelningen för förebyggande åtgärder samt (för skyddsuppfostran och samhällsvård) omhändertagna barn. (Avd. I.)

Klarabergsgatan 31, 2 tr., C.; t. »barnavårdsnämnden» samt N. 10 28; expeditionstid: 10—14.

Avdelningen ombesörjer de åligganden, som enligt föreskrifterna i lagen om samhällets barnavård åvila barnavårdsnämnden beträffande dels vanartade, i sedligt avseende försummade samt misshandlade eller kroppsligt vanvårdade barn, dels ock nödställda, sjuka och värlösa barn.

För verksamhetens bedrivande har barnavårdsnämnden indelat staden i tretton kretsar, var och en under närmaste uppsikt av ett kretsombud, utsett av nämnden antingen bland dess egna ledamöter eller ock bland andra män och kvinnor, vilka nitälska för ungdomens värd och fostran. Kretsombuden äga närvara vid barnavårdsnämndens sammanträden.

I fråga om vanartade, i sedligt avseende försummade samt misshandlade eller kroppsligt vanvårdade barn äger barnavårdsnämnden att, i den mån omständigheterna därtill föranleda, meddela förmaning åt barnets föräldrar, tilldela varning eller äga åt barnet samt föreskriva anlitande av lämplig, till stöd för hemuppfostran inrättad anstalt eller barnets hållande till viss lämplig sysselsättning. I samband med beslut om åtgärd, som nyss nämnts, bör nämnden uppdraga åt särskild person (övervakare) att med uppmärksamhet följa barnets levnadsförhållanden och övervaka dess uppförande. Om dessa förebyggande åtgärder visa sig gagulösa, bör nämnden skilja barnet från hemmet och omhändertaga detsamma för s. k. skyddsuppfostran. Beslut om sådant om-

händertagande skall, därest föräldrarna ej lämna sitt samtycke härtill, underställas överståthållarämbetets prövning. Skyddsuppfostran skall för de vanartade barnens vidkommande meddelas å särskilda s. k. skyddshem (se nedan sid. 217) eller ock i enskilt hem eller barnhem (se nedan sid. 215), om så anses lämpligare. I fråga om de icke vanartade barnen skall skyddsuppfostran meddelas i främsta rummet genom utackordering i enskilda hem, som stå under barnavårdsnämndens ständiga tillsyn, dock må särskilda omständigheter eller brist på lämpliga fosterhem kunna föranleda barnets intagande å barnhem. För ingripande mot vanartade barn är åldersgränsen aderton år och för andra barn sexton år. När för skyddsuppfostran omhändertaget barn anses ej vidare vara i behov av sådan uppfostran, skall barnet utskrivas. Sådan utskrivning skall äga rum senast, då barnet fyller aderton år, dock må utskrivning av i skyddshem intagen elev kunna anstå till dess vederbörande fyllt tjuguet år. Vid slutlig utskrivning bör tillses, att barnet erhåller lämpligt arbete och nödig utrustning.

Barnavårdsnämndens omsorg om de nödställda, sjuka eller värlösa barnen, vilken hittills åvilat fattigvården, kallas samhällsvård. Föremål för nämndens ingripande i detta hänseende äro dock endast barn under sexton år, vilka antingen sakna föräldravård, emedan föräldrarna övergivit barnet eller avlidit, eller ock på grund av förhållandena i föräldrahemmet eller sjukdom eller svaghet hos barnet anses böra omhändertagas för erhållande av vård i enskilt fosterhem eller å anstalt. I detta fall får dock omhändertagandet endast ske med föräldrarnas medgivande. Nödställda barn, som anses erhålla den lämpligaste hjälpen genom understöd i hemmet, ävensom alla nödställda över sexton år tillhöra liksom tidigare fattigvårdens område.

Utackorderingen av nödställda och sjuka personer, såväl barn som vuxna, har alltsedan år 1891 omhänderhaft av fattigvårdsnämndens utackorderingsbyrå. Genom 1924 års barnavårdslagstiftning ålades barnavårdsnämnden att handhåva utackorderingen av barn under sexton år. Med hänsyn till olämpligheten av att företaga en uppdelning av utackorderingsbyråns verksamhet på barnavårdsnämnden och fattigvårdsnämnden beslöts i anledning härav, att utackorderingsbyrån i dess helhet skulle fr. o. m. år 1926 överflyttas till barnavårdsnämnden och införlivas med dess expedition. Förutom omhänderhavandet av utackordering av barn skall barnavårdsnämndens expedition sålunda tills vidare biträda fattigvårdsnämnden vid anskaffande åt äldre personer av utackordering i enskilda hem, vid ekonomiska uppgörelser i samband härmed och vid inspektion. Kostnaderna för ifrågavarande utackorderingsverksamhet beträffande äldre personer uppföres dock å fattigvårdsnämndens stat. Utackorderingsbyråns tidigare befattning med å hospital, vanföranstalter,

BvN. Älderdomshem och andra dylika anstalter av offentlig karaktär vårdade vuxna personer har icke överflyttats till barnavårdsnämnden, utan denna verksamhet omhänderhaves fortfarande av fattigvårdsnämnden ensam. Den förut av utackorderingsbyrån handhavda utackorderingen av lindrigt sinnessjuka i familjevård ombesörjes numera av hälsovårdsnämndens utackorderingsdelegerade (se sid. 132).

De barn, som av barnavårdsnämnden omhändertagas för samhällsvård, utackorderas i enskilda fosterhem, där ej särskilda omständigheter föranleda, att barnet bör intagas i barnhem eller anstalt för sjuka och abnorma. Förutom till nämndens egna barnhem (se nedan sid. 215) förekommer givetvis även överlämnande av barn mot avgift till andra barnavårdsanstalter, av vilka en del understöddas av och stå i nära samarbete med nämnden eller med visst inflytande för nämnden å deras ledning. Bland dessa anstalter må nämnas spädbarnshemmet P. L. Eurenii minne (se nedan sid. 217), Hamburgska stiftelsens barnhem i Färentuna socken å Svartsjölandet, avsett för tuberkulösa, men ej sjukhusvård behövande barn, samt Karlslunds sinnesslöjanstalt vid Väsbj. Sistnämnda anstalt innehaves numera av föreningen för psykiskt vanlottade, i vars styrelse nämnden äger utse en ledamot.

För varje utackorderingsområde i landsorten utser barnavårdsnämnden lokalombud, som skall uppsöka och föreslå hem, lämpliga för mottagande av barn för och uppfostran, samt handhåva tillsynen över barnen inom distriktet. Lokalombudens verksamhet ävensom fosterhemmen inspekteras av barnavårdsinspektörerna. Kungl. maj:t har den 18 dec. 1925 medgivit barnavårdsnämnden befrielse t. v. intill utgången av år 1930 från kontroll från vederbörande vistelsekommuns barnavårdsnämnds sida över de till fosterhem eller barnhem utom Stockholm överlämnade barnen.

I fråga om förundersökningar och hemortsrättsutredningar m. m. beträffande barn, som omhändertagas för skyddsuppfostran eller samhällsvård, äger barnavårdsnämnden erhålla erforderligt biträde från vederbörande fattigvårdsmyndigheter.

För kostnaderna för omhändertaget barn äger barnavårdsnämnden uttaga ersättning av barnets föräldrar eller annan underhållsskyldig. Därast underhållsskyldig undandrager sig honom åliggande ersättningsskyldighet, kan han av barnavårdsnämnden föreläggas att fullgöra honom å fattigvårdsanstalt eller eljest anvisat arbete. Arbetsföreläggande kan jämväl av barnavårdsnämnden tillgripas mot föräldrar, vilkas försummelse att fullgöra på civilrättslig väg fastställt bidragskyldighet föranleder försämring i barnets uppehälle och uppfostran. För omhändertagande av dylika försumliga underhållsskyldiga äger barnavårdsnämnden disponera platser å de för fattigvårdsnämnden avsedda arbetshemmen Osbyholm för män och Emaus för kvinnor (jfr sid. 162).

Å barnavårdsnämndens expedition har upprättats ett centralregister över de barn, som äro föremål för nämndens verksamhet, med undantag dock tills vidare av de utomäktenskapliga barnen.

Författningar. Lag om samhällets barnavård den 6 juni 1924, med ändringar den 11 juni 1926 och 18 juni 1927. Kungl. kung. med vissa föreskrifter i anledning av lagen om samhällets barnavård den 8 maj 1925. Kungl. kung. om statsbidrag till vissa kostnader enligt lagen om samhällets barnavård den 8 maj 1925. Kungl. kung. om efterlysning av vissa underhållsskyldiga den 25 nov. 1927. Lagarna den 14 juni 1917 om adoption (§§ 9 och 20), den 11 juni 1920 om barn i äktenskap (§§ 8 och 19), den 6 juni 1924 om förfarandet i brottmål rörande vissa minderåriga (§ 3), den 27 juni 1924 om förmynderskap (kap. 12 § 16) samt strafflagen (kap. 14 § 45). Instruktion för kretsombud och övervakare, till satta av barnavårdsnämnden, fastställd av barnavårdsnämnden den 1 mars 1927. Instruktion för lokalombud, antagna av barnavårdsnämnden, fastställd av barnavårdsnämnden den 11 juni 1926.

Kansliet.

Sekreterare.

Löfving, K. B. E., barnavårdsdirektör (se ovan).

Ombudsman.

Hellichius, N. M. (se vidare under fattigvårdsnämnden, sid. 148).

Kontorsskrivare (11).

Brunius, Elin A.

En kontorsskrivare (7), en extra kontorsskrivare (2,760 kr.), två extra biträden (1,860 kr.).

Barnavårdsnämndens kretsombud
(200 kr.; dessutom 15 kr. för varje undersökning).

Storkyrkoförsamlingen.

Brandel, R. A., komminister; Prästgatan 18, St.; t. N. 235 50.

Klara församling.

Werner, A. I., ständigt adjunkt; Fridhemsgatan 6, C.; t. K. 312 22.

Kungsholms och St Görans församlingar.

Skoglund, S. A. G., ständigt adjunkt; Arbetaregatan 21, C.; t. K. 301 15.

Adolf Fredriks och Gustav Vasa församlingar.

Lund, B. A., ständigt adjunkt; Karlbergsvägen 7, Va.; t. V. 49 07.

Matteus församling.

Molinder, T. L., registrator; Rörstrandsgatan 58, Va.; t. V. 11 42.

Jakobs och Johannes församlingar.

Andersson, N. K., folkskollärare; Engelbrekts-gatan 6 B, Ö.; t. N. 53 56.

Engelbrekts, Hedvig Eleonora och Oscars församlingar.

Törnell, f. Weber, Gertrud, fru, Värtavägen 18, Ö.; t. 770 68.

Katarina och Sofia församlingar.

Wærn, C. (Lilli), fröken; Katarina västra kyrko-gata 4, Sö.; t. S. 316 25.

Maria församling.

Cleberg, J. P., tf. inspektör vid allm. barn-huset; Badstugatan 39, Sö.; t. S. 38 04.

Högalids församling.

Vakant.

Brännkyrka församling.

Enskede och Liljeholmens överlärardi-strikt: Lingskog, H. J., kyrkoherde; Solberga, Älvsjö; t. Älvsjö 1 02.

Älvsjö överlärardistrikt: Sandberg, C. A. J:son, förman; Falkvägen 126, Älvsjö; t. Älvsjö 6 02.

Blommensbergs överlärardistrikt: Lundh, J. A., folkskollärare; Blommensberg, Lilje-holmen; t. Gröndal 64.

Bromma församling.

Wallerius, L., folkskollärare; Bergviksvägen 38, Smedslätten, Äppelviken; t. Äppelviken 1 35.

Utackorderingsavdelningen.**Förste inspektör (20).**

Kihlqvist, J. L.; t. N. 46 05; mottagningstid: 10—12.

Föreståndare (14).

Lindhagen, Anna J. J.; t. N. 46 14.

Inspektörer.

Suwe, N. G. (14); en vakant (12).

Registrator (9).

Hellung, f. Sandstedt, E. Margit O.

En kontorsskrivare (7), två extra biträ-den (2,100 kr.).

Dessutom vid Stockholms stadsmissions barn-hem för gossar vid Bostorp (Södermanland) (jfr sid. 339) en ord. folkskollärare (4,500 kr.) och en e. o. folkskollärare (1,920 kr.). (Befattningarna äro uppförda å barnavårdsnämndens lönestat.¹⁾)

¹⁾ Befattningarna tillhöra Stockholms skol-distrikt och tillsättas av folkskoledirektionen, som äger utöva överinseende över undervisningen vid barnhemmet.

Avdelningen för tillsyn å barn utom äktenskap. (Avd. II.)

Klarabergsgatan 31, 3 tr., C.; t. »barna-vårdsnämnden» samt N. 10 28; expedi-tionstid: 10—14.

Lagen den 14 juni 1917 om barn utom äktenskap stadgar, att för varje barn utom äktenskap skall av barnavårdsnämnden förord-nas lämplig man eller kvinna till barn-vårdsman. Förordnandet meddelas, så snart nämnden mottagit anmälan om den blivande moderns havandeskap eller erhållit kännedom om barnets födelse. Barnavårdsmanens all-männa uppgift angives i lagen vara »att bistå modern med råd och upplysningar samt tillse, att barnets rätt och bästa behöriigen tillvaratas». Särskilt åligger honom att sörja för, att barnets börd fastställes, och att barnet tillförsäkras under-håll, varjämte han skall biträda med indrivande och tillhandahållande av underhållsbidrag. Avtal om periodiskt utgörande av framtida underhålls-bidrag är ej giltigt utan hans godkännande.

Över barnavårdsmanens verksamhet skall tillsyn övas av barnavårdsnämnden, varjämte nämnden bör bistå barnavårdsmanen i hans verksamhet samt lämna honom erforderliga råd och upplysningar. Nämnden åligger att ärligen granska av barnavårdsmanen förda anteckningar och räkenskaper. Nämnden har även att pröva avtal, som innefattar åtagande att till barnets underhåll utgiva visst belopp en gång för alla, samt mottaga och besluta om användningen av sådant belopp.

Till biträde åt nämnden vid fullgörande av dess ovannämnda åligganden har anställts en sär-skild inspektör för barnavårdsmanen. I några fall hava därtill lämpliga personer av intresse för modern och barnet åtagit sig att utan ersättning vara barnavårdsman. I övrigt utföres barnavårdsmanarbetet av hos nämnden anställ-da ordinarie och extra barnavårdsman, varjämte sedan år 1924 fyra personer, som icke äro hos nämnden anställda, erhålla barnavårdsmanuppdrag mot ersättning med visst belopp per fall.

Svenska fattigvårds- och barnavårdsförbundets i Stockholm arbetande barnavårdsbyråer (se ne-dan samt sid. 344) hava åtagit sig nämndens uppdrag att mottaga och till nämndens expedi-tion vidarebefordra anmälningar om havandeskap, varom förmåles i 14 § av ovannämnda lag.

Antalet barnavårdsmanaskap, som den 1 jan. 1929 stodo under nämndens tillsyn, var 8,935.

Författningar. Lag om barn utom äkten-skap den 14 juni 1917, med ändringar den 11 juni 1920, 27 juni 1924 och 8 juni 1928. Lag om äktenskaplig börd den 14 juni 1917 (§ 5). Kungl. kung. ang. föreskrifter om barnavårdsmanens verk-samhet och tillsynen därför den 23 nov. 1917, med ändringar den 8 maj 1925 och 2 nov. 1928.

Anmälningar om havandeskap, enligt lagen om barn utom äktenskap, kunna göras, förutom

BvN. Å barnavårdsnämndens expedition, å svenska fattigvårds- och barnavårdsförbundets barnavårdsbyråer: Triewaldsgränd 3, St.; t. 21 98, N. 29 54; expeditionstid: alla dagar, utom lördagar, 10—12 (15 juni—15 sept. endast måndagar och torsdagar); församlingshuset, Liljeholmen (för Brännkyrka); t. Liljeholmen 14; expeditionstid: måndagar och torsdagar 9—11.

Inspektör för barnavårdsmännen (19).

Carlson, V. O. J.; mottagningstid: 10—12.

Tjugu *barnavårdsmän* (11), sjuttio *extra barnavårdsmän*, därav en med halv tjänstgöring (3,840—1,680 kr.¹⁾), en *kontorsskrivare* (9), en *extra kontorsskrivare* (2,760 kr.), ett *extra biträde* (1,980 kr.).

Avdelningen för tillsyn å fosterbarn. (Avd. III.)

Klarabergsgatan 31, 3 tr., C.; t. »barnavårdsnämnden»; expeditionstid: 13—15 (lördagar och helgdagsaftnar 13—14).

Enligt lagen om fosterbarns vård den 6 juni 1902 ålåg det hälsovårdsnämnden att utöva tillsyn över värden av fosterbarn under sju år. I enlighet med 1924 års barnavårdslag överflyttades detta ålligande fr. o. m. år 1926 till barnavårdsnämnden. Sistnämnda lag föreskrev därjämte en successiv höjning av åldersgränsen för lagens tillämpning från sju till sexton år.

Med fosterbarn förstås barn under sexton år, som mot ersättning fostras hos annan än föräldrarna eller särskilt förordnad förmyndare, vilken har vårdnaden om barnet. Sådant barn skall stå under barnavårdsnämndens tillsyn. Detsamma gäller, även om ersättning ej utgår, barn i nämnda ålder, som är intaget å barnhem. Det åligger barnavårdsnämnden att tillse, att fosterbarnsvården icke utövas av personer eller på ställen, som äro för ändamålet olämpliga, samt att övervaka, att fosterbarnen komma i åtnjutande av tillfredsställande vård och uppfostran samt, i händelse av sjukdom, den vård, som av omständigheterna påkallas. Den, som mottagit barn till fostran, är skyldig att därom göra anmälan hos barnavårdsnämnden. Finnes nämnden, att fosterbarn icke hos barnafostraren erhåller tillfredsställande vård och uppfostran, äger nämnden, därest rättelse icke på annat sätt kan åstadkommas, förelägga barnafostraren att lämna barnet ifrån sig till den, som är skyldig att taga vård om detsamma. Befinnes ej detta lämpligt, har barnavårdsnämnden att omhändertaga barnet och därmed förföra såsom med barn, som omhändertagits för samhällsvård (se ovan sid. 211). Nämnden äger tillika, om skäl därtill föreligger, meddela barnafostrare förbud att vidare mottaga fosterbarn.

¹⁾ Beträffande barnavårdsmännens namn, adresser och telefoner hänvisas till telefonkatalogens yrkesregister.

Nu nämnda åtgärder kunna jämväl av nämnden vidtagas mot anstalt, där missförhållanden råda.

För utövande av tillsynen över fosterbarnen äro anställda en fosterbarnsinspektör och sex inspektriser, därav en å extra stat. Fosterbarnsinspektören har att i de fall, då nämndens eget ingripande icke fordras, fullgöra barnavårdsnämndens skyldigheter i avseende å denna vård, ävensom att övervaka och handleda de biträden, som äro anställda för tillsynen av barnen.

För verksamhetens bedrivande är staden indelad i sex distrikt, nämligen: 1. Maria och Högalids förs., 2. Katarina, Sofia och Nikolai förs., 3. Kungsholms och S:t Görans förs. samt de delar av Gustav Vasa och Matteus förs., som ligga norr om Odengatan och väster om Norrtullsgatan från Odengatan norrut räknat, 4. återstoden av Norrmalm samt Östermalm, 5. Brännkyrka förs. Provisoriskt har nordligaste delen av 5:e distriktet sammanslagits med Bromma till ett 6:e distrikt (se statistiska avd.). Inspektrisen för 1:a distriktet sköter desutom expeditionen.

Författning. Lag om samhällets barnavård den 6 juni 1924, kap. 7.

Fosterbarnsinspektör

(1,300 kr.).

Gyllenswärd, C. E.; mottagningstid: tisdagar och fredagar 15—15,30.

Fosterbarnsinspektriser

(inspektrisen i 1:a distr.: lönegrupp 10; övriga: lönegrupp 9).

Harling, Eva L. M. (1:a distr.); **Johansson, A. K.** (Stina) (2:a distr.); **Swartz-Eng, Ida E. C.** (3:e distr.); en vakant, *tjff. Borg, Tyra E. M.* (4:e distr.); en vakant, *tjff. Olsson, E.* (Lisa) (5:e distr.).

Extra fosterbarnsinspektris

(2,520 kr.).

Holmgren, Beda A. (6:e distr.).

Kamerala avdelningen.

Klarabergsgatan 31, 2 tr., C.; t. »barnavårdsnämnden»; förfrågningar angående in- och utbetalningar för barn utom äktenskap besvaras även å t. N. 90; expeditionstid: 10—14.

Kamerala avdelningen handlägger ekonomiska angelägenheter angående nämnden och densamma underlydande anstalter med undantag av skyddshemmen samt förmedlar in- och utbetalningar av underhållsbidrag för barn utom äktenskap.

Bokhållare

(6,000 kr.).

Nyrén, G. H.; mottagningstid: 10—12.

Kassör (11).

Berglind, A. L. Ragnhild.

En amanuens (3,600 kr.), en kontors-skrivare (7), två extra kontorsskrivare (2,760—2,280 kr.), ett kontorsbiträde (5), två extra biträden (1,860—1,740 kr.).

Utrustningsavdelningen.

(Förslagd till barnhemmet Fleminggatan 22, C.; t. K. 330 10.)

Denna avdelning har till uppgift att utrusta barn, som skola utackorderas, samt att sörja för ledsagande av sådana barn vid resor till fosterhem i landsorten.

Föreståndarinna (3).

Andersson, Ida J. A.

Tre sömmerskor (II a).

En vaktmästare (7), en vaktmästare (6), en extra vaktmästare (2,280 kr.), ett vaktmästarbiträde (825 kr.).

Barnavårdsnämndens barnhem.

Av den av folkskoledirektionen utsedda barnavårdsnämnden hade inrättats fyra barnhem, nämligen vid Bellevue, Lilla och Stora Blecktorntet samt Eolshäll, i vilka intogs barn, som enligt beslut av nämnden blivit skilda från sina hem. De tre förstnämnda barnhemmen voro tillika upptagningshem för sådana barn, som skulle överlämnas till enskilt hem eller till andra anstalter.

Sedan genom 1924 års barnavårdslagstiftning barnavårdsverksamheten centraliserats under en särskild barnavårdsnämnd, överflyttades till denna nämnd dels ovannämnda fyra barnhem, dels och fyra andra barnhem och anstalter, vilka tidigare sorterat under fattigvårdsnämnden, nämligen barnhemmet Fleminggatan 22, barnhemmet Lillsjönäs och Sättra barnkoloni (alla tre förut lydande under styrelsen för fattigvårdsnämndens utackorderingsbyrå) samt vidare Stockholms stads uppfostringsanstalt för flickor (fr. o. m. år 1926 benämnd Stockholms stads hemskola för flickor). Barnhemmen Lilla Blecktorntet och Bellevue hava nedlagts i slutet av år 1927, resp. i början av år 1928 och deras personal och klientel överförts till resp. barnhemmen Lillsjönäs och Eolshäll. Under år 1928 har även barnhemmet Stora Blecktorntet nedlagts och ersatts av ett nytt barnhem vid Johannelund i Bromma, benämnt barnhemmet Tempelbacken (se vidare nedan).

Reglemente. Reglemente för Stockholms stads barnavårdsnämndens barnhem, fastställt av folkskoledirektionen den 13 juni 1923.

Stat år 1929. Utgifter: 505,325 kr.; inkomster: 91,051 kr.

Barnhemmet Tempelbacken.

Johannelund, Ulvsunda; t. Ulvsunda 9.

Stadsfullmäktige beviljade den 21 mars 1927 medel till uppförande å den staden tillhöriga

egendomen Johannelund i Bromma församling av ett nytt barnhem med 35 platser för yngre, vanartade flickor och i samband därmed, i en särskild byggnad, ett upptagningshem med 8 platser för äldre, vanartade flickor. Detta barnhem har ersatt det förutvarande barnhemmet Stora Blecktorntet, som nedlades när det nya barnhemmet blev färdigt att tagas i bruk, vilket skedde i augusti 1928.

Stat år 1929. Utgifter: 79,935 kr.; inkomster: 10,198 kr.

Föreståndarinna

(lön som folkskollärarinna; dessutom 1,200 kr.).

Almgren, Gerda F. J.

Läkare

(anslag 900 kr.).

Gyllenswärd, C. E.; Kjellberg, Gerda E.

En slöjdlärlarinna (4), en biträdande lärlarinna (1,740 kr.), en assistent (1,740 kr.), en vaktmästare (7), en kokerska (II a), ett biträde (I d).

Barnhemmet Eolshäll.

Eolshäll, Liljeholmen; t. Mälarhöjden 3.

Sedan kungl. maj:t år 1918 återkallat sitt erkännande av alkoholistanstalten Eolshäll såsom allmän alkoholistanstalt (jfr sid. 168), togs densamma, enligt beslut av stadsfullmäktige, i anspråk av barnavårdsnämnden den 1 okt. s. å. Fr. o. m. år 1921 har anstalten Eolshäll definitivt överflyttats från nykterhetsnämndens till barnavårdsnämndens förvaltning. Efter en år 1927 verkställd om- och tillbyggnad har antalet platser å hemmet ökat från 26 till 53, varigenom möjlighet beretts att till Eolshäll överflytta de förut i barnhemmet Lilla Blecktorntet intagna gossarna. Sistnämnda barnhem har i samband härmed nedlagts. Barnhemmet Eolshäll fungerar dels som upptagningshem för gossar och över skolåldern, vilka på grund av vanart eller annan anledning omhändertagits för skyddsuppfostran, dels för stadigvarande vård av yngre sådana gossar, företrädesvis psykopater.

Stat år 1929. Utgifter: 68,250 kr.; inkomster: 11,518 kr.

Föreståndare

(lön som folkskollärare; dessutom 1,200 kr.).

Claësson, J. V.

Läkare

(1,800 kr.).

Hellström, Alice U. C.

En husmoder (2,160 kr.), en vaktmästare (7), en assistent (1,500 kr.), en kokerska (II a), fyra biträden (I c).

BvN. Barnhemmet Fleminggatan 22.
*Fleminggatan 22, C.; t. K. 41 65,
K. 330 10.*

Barnhemmet inrättades år 1902 med uppgift att tjäna som upptagningshem för fattigvårdsnämndens utackorderingsbyrå. I samband med barnavårdsförvaltningens omorganisation överflyttades barnhemmet fr. o. m. år 1926 från fattigvårdsnämndens till barnavårdsnämndens förvaltning. Hemmet, som är ett upptagningshem för barn, omhändertagna för samhällsvård, har plats för 62 barn, varjämte år 1926 tillkommit en särskild sjukavdelning med 16 platser. — Beträffande den till barnhemmet förlagda, under barnavårdsnämndens expedition sorterande utrustningsavdelningen se sid. 215.

Reglemente. Reglemente för [utackorderingsbyråns] barnhem, fastställt av styrelsen för fattigvårdsnämndens utackorderingsbyrå den 21 febr. 1902.

Stat år 1929. Utgifter: 73,880 kr.; inkomster: 14,880 kr.

Föreståndarinna (7).

Vedelin, Ellen B.

Läkare
(1,500 kr.).

Vakant.

En *värmeledningsskötare* (6), en *sjuksköterska* (2,400 kr.), en *extra vaktmästare* (1,980 kr.), en *kokerska* (II c), tio *biträden* (en I c, nio I b).

Barnhemmet Lillsjönäs.

Lillsjönäs, Ulvsunda; t. Ulvsunda 14.

Efter inkorporeringen av Brännkyrka övertog fattigvårdsnämndens utackorderingsbyrå förvaltningen av Brännkyrka barnhem vid Älvsjö. Då den av barnhemmet disponerade byggnaden i Brännkyrka var föga lämplig för sitt ändamål, förflyttades hemmet under år 1920 till Lillsjönäs gård i Bromma. Fr. o. m. år 1926 har hemmet överflyttats till barnavårdsnämndens förvaltning. Barnhemmet, som är avsett för tillfällig vård av för samhällsvård omhändertagna barn ävensom av för skyddsuppföstran omhändertagna, vanvårdade eller i sedligt avseende försummade barn, har 34 platser. Till hemmet har i början av år 1928 överförts å barnhemmet Bellevue intagna barn jämte viss vid detta hem anställd personal.

Stat år 1929. Utgifter: 47,640 kr.; inkomster: 7,620 kr.

Föreståndarinna (7).

Elfström, Ragnhild C.

Läkare
(400 kr.).

Vakant.

En *föreståndarinna* (6), tj., en *sköterska* (2), två *sköterskor* (I b), en *kokerska* (II a), ett *biträde* (I b).

Sättra barnkoloni.

*Sättra, Adelsö; postadress: Stockholm 1;
t. Adelsö 3.*

År 1911 inrättades av fattigvårdsnämnden vid Sättra gård å Adelsö en koloni för konvalescenter samt sådana sjukliga och klena barn, vilka ej mottagas å sjukhus men vilkas hälsotillstånd genom en tids vistelse vid kolonier anses kunna väsentligen förbättras. Kolonien omfattar 6 hem och kan mottaga 100 barn. Skolan vid kolonien lyder under folkskoledirektionen. Fr. o. m. år 1926 har Sättra barnkoloni överflyttats till barnavårdsnämndens förvaltning.

Författningar. Reglemente för Sättra barnkoloni å Adelsö, fastställt av styrelsen för fattigvårdsnämndens utackorderingsbyrå den 26 maj 1915.

Stat år 1929. Utgifter: 154,600 kr.; inkomster: 24,115 kr.

Föreståndarinna (7).

Wallin, A. W. (Minny).

Läkare
(1,200 kr.).

Berglund, F. E.

En *småskollärarinna* (2,400 kr., fri bostad och värme), sex *vårdarinnor* (3), en *sömmerska* (II a), en *kokerska* (I d), fem *barnsköterskor* (I c), sju *biträden* (I c), en *tvätterska* (I c), en *gårdskar* (I d).

Stockholms stads hemskola för flickor.

Gaveliusgatan 7 B, Sö.; t. S. 2 35.

Stockholms stads hemskola för flickor (före år 1926 benämnd uppfostringsanstalten för flickor) inrättades år 1870 i sin nuvarande lokal vid däv. Barnängstvärgatan. Den har till ändamål att uppföstra behövande, värlösa flickor, om vilka det åligger Stockholms kommun att taga vård, och utbilda dem företrädesvis till dugliga tjänarinnor. Tidigare sorterade anstalten under en av fattigvårdsnämnden utsedd styrelse, men fr. o. m. år 1926 har densamma överflyttats till barnavårdsnämnden. Anstalten har plats för 50 flickor. Flickorna erhålla undervisning i stadens folkskolor.

Reglemente. Reglemente för [uppföstringsanstalten för flickor], fastställt av fattigvårdsnämnden den 30 mars 1920.

Stat år 1929. Utgifter: 62,020 kr.; inkomster: 22,720 kr.

Föreståndarinna (7).

Holmgren, Anna A.

Läkare
(500 kr.).

Bergendal, E. K. W.

En *skolkökslärarinna* (6), en *slöjdlärarinna* (4), två *vårdarinnor* (3), en *trädgårdsmästare* och *värmeledningsskötare* (6).

Spädbarnshemmet P. L. Eurenii minne*Skånegatan 118, Sö.; t. S. 31 19.*

Genom testamente av vice häradshövdingen P. L. Eurenii erhöill Stockholms stad vid hans död en donation på 250,000 kr. för inrättande av ett *hittebarnshus* i Stockholm. Sedan i av stadsfullmäktige infortrade yttranden den meningen uttalats, att det icke gärna kunde ifrågakomma att upprätta ett hittebarnshus i dess ursprungliga bemärkelse, utan att testators tanke i verkligheten torde höva varit att möjliggöra en anstalt för vård av späda barn, angående vilkens ordnande staden skulle äga frihet att själv träffa närmare bestämmelser, beslöt stadsfullmäktige år 1910 att med tacksamhet mottaga donationen. På förslag av fattigvårdsnämnden beslöt stadsfullmäktige år 1921 att med anlitande av donationens avkastning övertaga ett svenska fattigvårds- och barnavårdsförbundets barnavårdsbyrå i Stockholm tillhörigt spädbarnshem, vilket efter övertagandet skulle benämnas *»spädbarnshemmet P. L. Eurenii minne»*. Hemmet uppfördes till en början å fattigvårdsnämndens stat men överflyttades fr. o. m. år 1926 till barnavårdsnämndens.

Spädbarnshemmet förvaltas av en styrelse, bestående av sju för två år valda ledamöter, av vilka en utses av barnavårdsnämnden och sex av styrelsen för svenska fattigvårds- och barnavårdsförbundets barnavårdsbyrå i Stockholm. För ledamöterna skola finnas fem suppleanter, en utsedd av barnavårdsnämnden och fyra av styrelsen för barnavårdsbyrån. Styrelsen utser inom sig ordförande, vice ordförande, sekreterare och kassaförvaltare samt dessutom ett arbetsutskott, bestående av minst tre personer, med uppdrag att närmare övervaka verksamheten inom hemmet. Styrelsen antager läkare ävensom övrig erforderlig personal, utfärdar instruktioner m. m. samt övervakar, att personalen fullgör sina åligganden. Den årliga utgifts- och inkomststaten fastställs av barnavårdsnämnden.

Spädbarnshemmets ändamål är att till vård mottaga klena, späda barn, vilkas mödrar antingen icke kunna amma dem eller av särskild anledning, t. ex. förekomst av tuberkulos, så icke böra göra, samt rekonnvalscenter, som ej kunna erhålla behövligh omvårdnad i enskilt hem. Plats finnes för högst 30 barn. Intagning av barn sker efter beslut av styrelsen, som jämväl bestämmer avgifterna för vård å hemmet. Ansökan om intagning göres hos barnavårdsbyrån, Triewaldsgränd 3, St., kl. 10—12 varje helgfri dag utom lördagar.

Reglemente. Reglemente för spädbarnshemmet P. L. Eurenii minne, antaget av stadsfullmäktige den 5 dec. 1921, med ändringar den 15 febr. 1926.

Stat år 1929. Den av stadsfullmäktige fastställda staten upptager: utgifter 20,000 kr.; inkomster (ränta å donationsmedel) 20,000 kr. — Den av barnavårdsnämnden fastställda staten

upptager: utgifter 45,800 kr.; inkomster 45,800 kr. (därav ränta å donationsmedel 12,600 kr.).

Styrelse.

Edman, P. V., rådman (utsedd av barnavårdsnämnden); **Barkman**, L. B., barnavårdskonsulent, sekreterare, **Bentzel**, Maggie, bitr. föreståndarinna, **Fürstenberg**, f. Jacobsson, Mary B., fru, kassaförvaltare, **Heineman**, I. D., distriktsläkare (se nedan), **Jundell**, I., professor, ordf., **Stenbeck**, f. Ekelund, E. Dagmar, fru (utsedda av styrelsen för svenska fattigvårds- och barnavårdsförbundets barnavårdsbyrå).

Suppleanter: **Belfrage**, C. E., prakt. läkare (utsedd av barnavårdsnämnden); **Bohman**, H. H., civilassessor, **Oldberg**, Greta, fröken, **Strömer**, S. Cecile M., barnavårdsman, **Sylvén**, Ester M., barnavårdsman (utsedda av styrelsen för svenska fattigvårds- och barnavårdsförbundets barnavårdsbyrå).

Läkare

(2,000 kr.).

Heineman, I. D. (se ovan).**Föreståndarinna**

(2,700 kr., bostad, kost och tvätt).

Lundell, Märtha.

En *sköterska* (1,800 kr., bostad, kost och tvätt), ett *sköterskebiträde* (960 kr., bostad, kost och tvätt), en *kokerska* (900 kr., bostad, kost och tvätt), tre *ammor*. Vid hemmet emottagas samtidigt 12 betalande elever.

Stockholms stads skyddshem.

Lagen om samhällets barnavård den 6 juni 1924 föreskriver, att för varje deltingsområde samt för varje stad, som ej deltagit i landsting, skall finnas skyddshem för beredande av skydds- uppfostran (se sid. 211) åt vanartade barn. Å skyddshem intagas barn i åldern upp till aderton år. Med utskrivning kan i undantagsfall anstå, högst till dess vederbörande fyller tjuguet år. Skyddshem skall vara försett med av kungl. maj:t fastställt reglemente och skall stå under ledning av en styrelse. För att öva tillsyn över den vid skyddshemmen i riket bedrivna uppfostrings- och undervisningsverksamheten har kungl. maj:t utsett en särskild skyddshemsinspektör.

Författningar. Lag om samhällets barnavård den 6 juni 1924, med ändringar den 11 juni 1926 och 18 juni 1927. Kungl. kung. med vissa föreskrifter i anledning av lagen om samhällets barnavård den 8 maj 1925. Kungl. kung. om statsbidrag till vissa kostnader enligt lagen om samhällets barnavård m. m. den 8 maj 1925.

Skyddshemmet för gossar.

*Skrubba; postadress: Stockholm 4;
t. Skarpnäck 3.*

Skyddshemmet vid Skrubba daterar sig i sitt nuvarande skick från år 1896, då de å

BvN. den vid Tjörhovsgatan befintliga uppfostringsanstalten omhändertagna vanartiga gossarna blevo flyttade till den för ändamålet inköpta egendomen Skrubba i Brännkyrka församling. Egendomen, belägen vid sjön Drevviken, har en areal av omkring 90 tunnland åker (inkl. trädgård) och 470 å 480 tunnland skog.

Skyddshemmet, som tidigare under benämningen »uppfostringsanstalten vid Skrubba» sorterade under fattigvårdsnämnden, överflyttades — sedan kungl. maj:t den 29 aug. 1919 på framställning av stadsfullmäktige godkänd detsamma som skyddshem — fr. o. m. år 1920 till folkskoledirektionen samt fr. o. m. år 1926 till barnavårdsnämnden. Dess ändamål är att i enlighet med bestämmelserna i lagen om samhällets barnavård till skyddsuppföstran mottaga vanartade gossar från Stockholms stad, vilka enligt beslut av barnavårdsnämnden skola till skyddshem överlämnas.

Skyddshemmets styrelse, som utgöres av ordförande och två andra ledamöter jämte två suppleanter, utses av barnavårdsnämnden för två år i sänder. Styrelsen utser inom sig för ett år i sänder en verkställande ledamot. Skyddshemmet förestås av en utav styrelsen antagen föreståndare, som har ledningen såväl av gårdens och anstaltens förvaltning som av elevernas undervisning och uppfostran. Inom skyddshemmet meddelas skolundervisning ävensom utbildning i snickeri, skrädderi och mekaniskt verkstadsarbete samt i jordbruksarbete, kreatursvård och trädgårdsskötsel; eleverna fördelas efter håg och fallenhet å de olika yrkesgrenarna. Utbildningen syftar till att bibringa eleverna sådan med hänsyn till det praktiska livets krav erforderlig arbetsskicklighet, som kan vara ägnad att främja deras förmåga att försörja sig själva, sedan de utskrivits från skyddshemmet.

Jämlikt beslut av stadsfullmäktige har år 1927 vid skyddshemmet upprättats en under lärlings- och yrkesskolestyrelsens förvaltning stående verkstadsskoleavdelning för undervisning i smides- och mekaniskt verkstadsarbete (jfr sid. 205).

Skyddshemmet får mottaga högst 60 elever.

Reglemente m. m. Förnyat reglemente för Stockholms stads skyddshem för gossar å Skrubba, fastställt av kungl. maj:t den 7 okt. 1926. Instruktioner för vissa befattningshavare vid Stockholms stads skyddshem för gossar å Skrubba, fastställda av skyddshemmets styrelse den 24 jan. 1921 och 2 mars 1922.

Stat år 1929. Utgifter: 140,810 kr.; inkomster: 123,052 kr. (därav statsbidrag 10,500kr.).

Styrelse.

Fjällbäck Holmgren, Karin H., fru; **Larsson,** Oscar E., borgarråd, stadsfullm., ordf. och verkställande ledamot; **Nordström,** A., byggnadsingenjör.

Suppleanter: **Stålfelt,** P. E., överlärare; **Walin,** Ingeborg M., konsulent.

Föreståndare (19).

Pehrling, A. M.; träffas säkrast 9—11.

Predikant

(550 kr.).

Swensson, S. E., komminister i Brännkyrka förs.

Läkare

(450 kr.).

Hulting, C. G.

En *ämnestlärare* (lön som folkskollärare, dessutom 540 kr.), två *yrkeslärare* (8), en *husmoder* (6), en *extra nattvakt* (1,680 kr.), en *kokerska* (II b), ett *biträde för tvätt och sömnad* (I d), ett *köksbiträde* (I b).

Dessutom för egendomens skötsel en *rättare*, en *trädgårdsmästare* och en *ladugårdsförman*.

Skyddshemmet för flickor.

Eknäs, Enköping; t. Upplands Vallby 3.

Vid sammanträde den 2 juni 1919 beslöt stadsfullmäktige inköpa egendomen Eknäs gård i Vallby socken av Uppsala län till skyddshem för flickor. Egendomen, belägen vid Mälaren, har en areal av omkring 28 har åker och 30 har skog. Skyddshemmet, som till en början sorterade under folkskoledirektionen (och dess särskilda barnavårdsnämnd), överflyttades fr. o. m. år 1926 till den nyinrättade barnavårdsnämnden. Det har till ändamål att i enlighet med bestämmelserna i lagen angående samhällets barnavård meddela skyddsuppföstran åt vanartade flickor från Stockholms stad, vilka enligt beslut av barnavårdsnämnden skola till skyddshem överlämnas.

Högsta ledningen av skyddshemmets angelägenheter utövas av en av barnavårdsnämnden för två år i sänder utsedd styrelse, bestående av minst tre ledamöter med minst två suppleanter. Styrelsen utser inom sig för ett år i sänder en verkställande ledamot. Den närmaste ledningen och skötseln av skyddshemmet och egendomen handhaves av en föreståndarinna. Skyddshemmet får mottaga högst 35 elever, vilka inom hemmet beredas skolundervisning och utbildning i olika grenar av husligt arbete.

Reglemente. Förnyat reglemente för Stockholms stads skyddshem för flickor å Eknäs, fastställt av kungl. maj:t den 7 okt. 1926.

Stat år 1929. Utgifter 110,210 kr.; inkomster: 60,200 kr. (därav statsbidrag 6,250 kr.).

Styrelse.

Fjällbäck Holmgren, Karin H., fru; **Gerdin,** E. I., rektor, vice ordf.; **Larsson,** Oscar E., borgarråd, stadsfullm., ordf. och verkställande ledamot; **Sundkvist,** f. Wasteson, Dagny J. V., fru, stadsfullm.

Suppleanter: **Wahlberg,** E. G. M., jordbrukskonsulent; **Törnell,** f. Weber, Gertrud, fru.

Sekreterare.

Carlson, V. O. J. (se ovan sid. 214).

Redogörare.

Gustafson, J. A. T. (se sid. 75).

Föreståndarinna (11).

Erici, Ester K.

Läkare

(420 kr.).

Salwén, P. G.

En *lärarinna i kvinnlig slöjd* (8), en *lärarinna i hushållsgöromål* (8), två *biträdande lärarinnor* (2,100—1,800 kr.).

Dessutom för egendomens skötsel en *rättare* och en *jordbruksarbetare*.

Stockholms stads lärlingshem.

Med hänsyn till önskvärdheten av att skapa en övergångsform för återförande till det fria samhällslivet av å stadens skyddshem intagna elever ävensom i syfte att möjliggöra förkortning av vistelsen å dessa anstalter samt att komplettera där meddelad uppfostran med en friare fostran i nära anknytning till arbete å eller utbildning för den allmänna arbetsmarknaden beslöt stadsfullmäktige den 23 jan. 1928, på bemeställan av barnavårdsnämnden, att i huvudstaden upprätta tvenne lärlingshem, ett för gossar och ett för flickor.

Dessa lärlingshem äro avsedda för från stadens skyddshem villkorligt utskrivna elever, som antingen sakna egna hem eller ock på grund av förhållandena i föräldrahemmet icke kunna omedelbart dit återlämnas. Lärlingshemmen äro även avsedda för elever, som inom skyddshemmen icke kunna erhålla med hänsyn till häg och fallenhet passende yrkesutbildning. I mån av plats komma hemmen även att stå öppna för sådana hem- och medellösa ungdomliga vandrare, som visserligen icke äro i oundgängligt behov av skyddsuppfostran men ändock behöva viss omvårdnad, tills de erhållit arbete eller kunnat

återsändas till hemorten. Eleverna erhålla i lärlingshemmet bostad och kost samt tillsyn. Under dagen arbetar flertalet såsom lärlingar hos hantverksmästare, i fabriker eller i andra anställningar, till en början i regel relativt lågt avlönade men utvalda i syfte att bereda goda utsikter till framtida självförsörjning. De elever, som hava arbetsförtjänst, äro skyldiga att erlagga visst bidrag för kost m. m. under den tid, de vistas i hemmet. Denna tid får icke utsträckas utöver den tidpunkt, då skyddsuppfostran under alla förhållanden senast skall upphöra, eller vid 21 års ålder.

Reglemente. Bestämmelser för Stockholms stads lärlingshem, fastställda av barnavårdsnämnden den 2 jan. 1929.

Lärlingshemmet för gossar.

*Södermannagatan 53—55 (Lilla Blecktor-
net), Sö.; t. S. 33 54.*

Lärlingshemmet för gossar, som inrymts i den fastighet, vilken förut disponerats av det år 1927 nedlagda barnhemmet Lilla Blecktor-net (se sid. 215), har plats för 25 elever. Lärlingshemmet öppnades den 1 juli 1928.

Stat år 1929. Utgifter: 32,450 kr.; inkomster: 7,620 kr.

Föreståndare

(4,500 kr.).

Spångberg, E.

En *husmoder* (1,740 kr.), en *kokerska* (II a), ett *biträde* (I c).

Lärlingshemmet för flickor.

Fjällgatan 29, Sö.; t. S. 20 45.

Lärlingshemmet för flickor har inrymts i den fastighet, som förut disponerats av stadens barnhärberge (se sid. 161). Hemmet, som öppnades den 1 aug. 1928, har 20 platser.

Stat år 1929. Utgifter: 28,350 kr.; inkomster: 4,280 kr.

Föreståndarinna, tillika husmoder

(3,600 kr.).

Andersson, Anna L.

En *kokerska* (II a).

Stockholms stads statistiska kontor.

Statistiska kontoret.

*Stadshuset, 4 tr. (postadress: Stockholm 1);
t. »stadshuset»; expeditionstid: 9—16,30.*

Huvudstadens kommunala statistik går tillbaka till år 1868, då stadsfullmäktiges beredningsutskott började utge »Berättelse angående Stockholms kommunalförvaltning», vilken berättelse försågs med omfattande statistiska bilagor. Den första årgången, som utkom år 1870, innehöll dessutom i många fall återblickar för den sista femårsperioden, vadan rätt fullständiga uppgifter finnas sedan år 1864 och i vissa fall från ännu äldre år. Jämsides med kommunalberättelsens statistiska avdelning började sedan vissa nämnder och styrelser utge specialpublikationer med delvis statistiskt innehåll. Dessa återfinnas dels i bihang till beredningsutskottets utlåtanden och memorial, dels såsom särpublikationer, bland vilka sistnämnda märkas de mera omfattande av hälsovårdsnämnden och fattigvårdsnämnden utgivna berättelserna.

Försök till centralisation av den kommunala statistiken för enhetlighets och jämförbarhets vinande vid behandlingen av det allt mer växande statistiska materialet framkommo, men ledde ej till något resultat förrän år 1905, då stadsfullmäktige den 20 mars beslöt inrättandet av en särskild kommunalstatistik anstalt, benämnd Stockholms stads statistiska kontor, som trädde i verksamhet i augusti månad samma år.

Kontorets allmänna uppgift är att samla och vetenskapligt bearbeta samt offentliggöra uppgifter till belysande av Stockholms stads kommunala liv, dess förvaltning, sociala och ekonomiska förhållanden. Kontoret åligger numera i sådant avseende att rörande staden publicera (delvis i samverkan med andra institutioner): en statistisk årsbok, en berättelse angående Stockholms kommunalförvaltning, en statistisk månadskrift, en veckoöversikt av den sanitära statistiken samt den årliga sanitära statistiken, fattigvårdsstatistik, brand- och ambulansstatistik, arbetsförmedlingsstatistik, handels- och sjöfartsstatistik, fabriks- och hantverksstatistik, renhållningsstatistik, valstatistik, allmänna bostadsräkningar (vart femte år) samt vissa specialundersökningar. Kontoret publicerar även arbeten av icke statistiskt innehåll såsom en årlig kommunalkalender (angående stadens förvaltning, befattningshavare m. m.), en löpande kommunal författningssamling samt en kommunal författningshandbok (numera uppdelad på en tvångsfri följd

av successivt utkommande delar), varjämte kontoret har att utarbeta och granska diverse register m. m. Kontorets publikationer äro inrangerade i serierna »Stockholms stads statistik» samt »Kommunala handböcker». Utom dessa serier har kontoret utgivit vissa publikationer av speciell karaktär rörande Stockholm, delvis på främmande språk. (Ang. kontorets publikationer jfr för övrigt publikationsförteckning å sista sidan.) — Dessutom åligger det kontoret att utföra andra, inom kontorets verksamhetsområde fallande arbeten, som av stadsfullmäktige eller stadskollegiet beslutas eller på framställning av nämnd eller eljest åt kontoret av dess styrelse uppdragas, samt i lämplig form och omfattning offentliggöra resultaten härav; att med uppmärksamhet följa övriga kontorets verksamhet berörande redogörelser eller åtgärder, som av kommunala myndigheter avgivas eller vidtagas, och på grund härav göra de framställningar, vartill kontoret kan finna anledning; att noggrant följa kommunalstatistikens utveckling även å andra orter samt söka för Stockholms stads statistik tillgodogöra härigenom vunnen erfarenhet; att främst genom tillhandahållande av kontorets publikationer i utbyte mot annan hithörande litteratur tillförsäkra kontoret tillgång till för dess verksamhet erforderligt bibliotek (jfr nedan); att i övrigt, i den mån förhållandena det medgiva, bistå kommunala myndigheter och befattningshavare eller andra med upplysningar i frågor, fallande inom kontorets verksamhetsområde.

För införskaffande av för verksamheten nödiga upplysningar äger kontoret att omedelbart hänvända sig till vederbörande myndigheter och institutioner samt har rätt att av stadens vederbörande myndigheter eller befattningshavare utan dröjsmål erhålla uppgifter rörande den förvaltning, som må vara å dessa anförtrödd.

Statistiska kontorets bibliotek (jfr ovan), som, förutom gängse uppslagsböcker o. d., innehåller en rätt omfattande in- och utländsk kommunal litteratur (vilken mestadels icke återfinnes i något annat offentligt svenskt bibliotek), tjänar i viss mån den kommunala administrationen som ett speciellt förvaltningsbibliotek och är även tillgängligt för allmänheten.

Efter den kommunala omorganisationen år 1920, varvid ledningen av kontorets verksamhet närmare anknöts till den centrala stadsförvaltningen, består kontorets styrelse av, förutom ordförande, som utses av stadskollegiet bland borgarråden, kanslichefen samt fem andra ledamöter, vilka jämte fem suppleanter väljas av

stadsfullmäktige för två år. Styrelsen utser årligen inom sig en vice ordförande. Vid styrelsens sammanträden äger kontorets direktör (se nedan) att närvara och deltaga i överläggningarna med rätt att därvid framställa förslag samt få sin mening antecknad till protokollet. Styrelsens förvaltning granskas av drätselnämndens revisorer.

Kontorets chef är en av styrelsen antagen direktör.

Instruktion. Instruktion för styrelsen över Stockholms stads statistiska kontor, fastställd av kungl. maj:t den 19 mars 1920.

Stat år 1929. Utgifter: 384,900 kr. (däruv 13,000 kr. för året); inkomster: 1,500 kr.

Styrelsens ledamöter.

Ordförande

(utsedd av stadskollegiet).

Larsson, Oscar E., borgarråd, stadsfullm.; mottagning: tisdagar 14—15, övriga vardagar 11—12.

Vice ordförande.

***Oldenburg, E.**, direktör.

Övriga ledamöter.

Hildebrand, E., kanslichef (självskr.).

***Linde, N.**, förtroendemän.

Pettersen, H. V., kamrerare.

Tvengström, A. J., tf. förste aktuarie, stadsfullm.

***Vanner, O. A.**, fil. lic.

Suppleanter.

***Wallin, J. A.**, transportmästare, stadsfullm.

***Söderholm, A. H.**, järnvägstjänsteman.

Blomquist, O. G. A., revisor.

***Johansson, A. R.**, assistent, stadsfullm.

Lindqvist, G. R., journalist, stadsfullm.

Protokollsförare.

Asproth, J. K. (se nedan).

Styrelsens revisorer.

Räkenskaper och förvaltning granskas av drätselnämndens revisorer (se sid. 73).

Direktör (26).

Guinchard, A. J. J.; mottagningstid: 9,30—10,30.

Direktörsassistent (22).

Leijonhufvud, S. S., frih. (allmänna ärenden och utredningar; avd. för statistiska förfrågningar och upplysningar; biblioteket; utdelning och byte av publikationer m. m.).

Aktuarier (20).

Asproth, J. K. (avd. för fattigvårds-, arbetsförmedlings-, brand- och ambulansstatistik; registrators- och redogörarexpeditionen; arkivet m. m.).

Själänder, V. (avd. för bostadsstatistik, valstatistik och specialundersökningar; biträder dessutom direktören vid ledningen av vissa specialutredningar m. m.).

Moosberg, R. W. (avd. för hälsovårdsstatistik, befolkningsstatistik m. m.).

Larsson, G. A. (avd. för kommunala handböcker — kommunalkalender, kommunal författningssamling, kommunal författningshandbok — och berättelse ang. Stockholms kommunalförvaltning; dessutom diverse registerarbeten m. m.).

E. o. aktuarier

(8,280—6,900 kr.).

Silén, K. G. (avd. för statistisk årsbok, statistisk månadsskrift, handels- och sjöfartsstatistik samt fabriks- och hantverksstatistik m. m.).

Löfquist, T. H. F. (å avd. för kommunala handböcker m. m.).

Olinder, O. (å avd. för statistiska upplysningar, biblioteket m. m.).

En amanuens (3,900 kr.).

Första assistenter (11).

Ohlson, Helfrid I. A. (hälsovårdsavd.); **Carlsson, Ester F.** (fattigvårdsavd.); **Gustafson, Anna T.** (årsboksavd.); **Larsson, E. B.** (Brita) (registrators- och redogörarex.); **Wagner, f. Sandstedt, Astrid W.** (biblioteket); **Sundström, Klara S.** (handboksavd.); **Lundholm, f. Ekdahl, A. K.** (Stina) (ej å stat; hos direktören).

Fjorton andra assistenter (7), sex kontorsbiträden (5) samt växlande antal extra biträden (3,300—1,980 kr.).

Vaktmästare (7).

Lundman, J. H.

En vaktmästare (6).

Stockholms stads biblioteksstyrelse och i samband därmed stående institutioner.

Biblioteksstyrelsen.

Sveavägen 73, Va.; tel.: se nedan, sekreteraren och stadsbiblioteket. Styrelsen sammanträder i regel en gång i månaden.

I samband med godkännande i princip av ett av 1918 års stadsbibliotekskommitté framlagt förslag om uppförande av ett stadsbibliotek samt nyorganisation av huvudstadens biblioteksväsen (se nedan under stadsbiblioteket) beslöt stadsfullmäktige den 23 april 1923 att inrätta en *Stockholms stads biblioteksstyrelse*.

Enligt den av kungl. maj:t den 8 juni 1923 fastställda instruktionen skall biblioteksstyrelsen handhåva förvaltningen av stadsbiblioteket och därmed sammanhängande ärenden rörande stadens biblioteksväsen ävensom de övriga angelägenheter, vilkas vård av stadskollegiet åt styrelsen överlämnas. Bl. a. har styrelsen numera att avgiva yttranden över ansökningar om bidrag av stadens medel till enskilda biblioteks-, föreläsnings- och folkbildningsanstalter. Dyliga anslag uppföras å biblioteksstyrelsens stat. (Beträffande dessa institutioner se avd. 4.)

Biblioteksstyrelsen består av, förutom ordförande, som utses av stadskollegiet bland borgarråden, fyra andra ledamöter, som jämte fyra suppleanter väljas av stadsfullmäktige för två år i sänder. Styrelsen utser årligen inom sig en vice ordförande. Styrelsen biträdes vid förvaltningen av stadens biblioteksväsen av stadsbibliotekarien, som äger närvara vid styrelsens sammanträden och deltaga i överläggningarna med rätt att därvid framställa förslag samt få sin mening antecknad till protokollet.

Styrelsens förvaltning granskas årligen av tre revisorer, som, jämte två suppleanter, utses av stadsfullmäktige.

Instruktion. Instruktion för Stockholms stads biblioteksstyrelse, fastställd av kungl. maj:t den 8 juni 1923.

Stat år 1929. Utgifter: 695,010 kr.; inkomster: 12,610 kr.

Biblioteksstyrelsens ledamöter.

Ordförande

(utsedd av stadskollegiet).

Larsson, Oscar E., borgarråd, stadsfullm.; t. »stadshuset»; träffas i stadshuset tisdagar 14—15, övriga vardagar 11—12.

Vice ordförande.

Hedström, J. S., rektor.

Övriga ledamöter.

*Andersson, P., överlärare, stadsfullm.

*Björkman, J. W., direktör, stadsfullm.

Borge, O. F., fil. d:r.

Suppleanter.¹⁾

*Bolin, E. I., fil. lic.

Ek, V. E., ombudsman, stadsfullm.

*Fjällbäck Holmgren, Karin H., fru.

Andersson, M. A., kassör.

Delegerade för bokinköpen.

Larsson, O. E.; Hedström, J. S.

Sekreterare

(1,980 kr.).

Tynell, K. O. L., tf. förste bibliotekskonsulent i skolöverstyrelsen; adress: Fridhemsgatan 18, C.; t. K. 311 60 (under tjänstgöringstid »skolöverstyrelsen»); mottagningstid: 17,15—17,45.

Biblioteksstyrelsens revisorer

(utsedda av stadsfullmäktige för granskning av 1928 års räkenskaper och förvaltning).

Andersson, J. Eric, spårvägsmän.

Dahlberg, I., redaktör.

Tvengström, A. J., tf. förste aktuarie, stadsfullm.

Suppleanter:

Lundström, P. J., tryckeriföreståndare.

Ossbahr, C. P., extra protokollssekreterare, stadsfullm.

Stadsbiblioteket.

Adresser, telefoner och expeditionstider: se nedan.

Frågan om inrättande av ett stadsbibliotek i Stockholm framfördes första gången i en hos

¹⁾ Suppleanterna äro här upptagna i samma ordningsföljd som de ledamöter (inberäknat vice ordföranden), vilkas ersättare de enligt styrelsens beslut i första hand skola vara.

stadsfullmäktige 1909 väckt motion om centralisering av huvudstadens biblioteksväsen genom upprättande av ett kommunalt centralbibliotek med filialer i olika delar av staden. En av stadsfullmäktige 1910 för frågans utredning tillsatt kommitté avgav 1912 (Bih. nr 158 för 1912) ett detaljerat förslag till upprättande av ett kommunalt centralbibliotek med filialbibliotek samt hemställde, att stadsfullmäktige ville anvisa den då förestående utdelningen ur Forsgrénska fonden till byggnad för ett stadsbibliotek i enlighet med förslaget. Sedan emellertid utdelningen ur Forsgrénska fonden disponerats på annat sätt och ett förslag att till hufvudstaden av minnet av stadsfullmäktigeinstitutionens i Stockholm 50-åriga tillvaro 1913 anvisa 100,000 kr. till inrättande av ett centralbibliotek för huvudstaden icke kunde förverkligas, låg frågan nere till 1915, då, i samband med påtänkt nybyggnad för Stockholms borgarskola, förslag väcktes om att i en sådan byggnad, avsedd att uppföras för genom lotteri anskaffade medel, inrymma även kommunalt centralbibliotek och gymnastikhus. Med gillande av planen beslöt stadsfullmäktige 1916 att för ändamålet upplåta tomt i kv. Träskfloden, hörnet av Karlavägen och Birgerjarlsgratan. År 1918 beslöt emellertid styrelsen för »Knut och Alice Wallenbergs stiftelse» att till uppförande av ett Stockholms stadsbibliotek bidraga med ett belopp av en miljon kr., under förutsättning bl. a. att till samma ändamål ansloges de för utdelning från Forsgrénska fonden tillgängliga medlen samt att stadsfullmäktige upplåte sådan tomt, att byggnaden kunde uppföras fristående och med utrymme för eventuellt behöfvig tillbyggnad. På grund av detta erbjudande uppdrog stadsfullmäktige 1918 åt en kommitté att uppgöra förslag till byggnad för ett stadsbibliotek samt att i öfrigt förbereda ärendet. År 1920 beslöt stadsfullmäktige dels att mottaga den erbjudna donationen å en miljon kr., dels att för stadsbiblioteket upplåta tomtutrymme av angiven beskaffenhet, dels och att till uppförande av stadsbiblioteket anslå den till utdelning disponibla avkastningen av Forsgrénska fonden (575,000 kr.) jämte därå sedan 1918 upplupna räntor. Stadsbibliotekskommittén avgav 1922 (Bih. nr 51 för 1921) ett förslag om upprättande av ett stadsbibliotek samt vissa andra anordningar i fråga om Stockholms biblioteksväsen. Sedan av ekonomiska skäl en avsevärd reduktion av kommitténs förslag företagits, framlade stadskollegiet för stadsfullmäktige det sålunda överarbetade förslaget och hemställde samtidigt, att en del av 1923 års utdelning ur Forsgrénska fonden skulle anslås till stadsbibliotekets uppförande. Då emellertid detta förslag ej vann stadsfullmäktiges bifall (jfr sid. 80), ställde »Knut och Alice Wallenbergs stiftelse» på vissa villkor till förfogande ett ytterligare belopp av intill 130,000 kr. för stadsbiblioteksbyggnadens uppförande enligt föreliggande förslag. I samband med mottagandet av den erbjudna donationen be-

slöt stadsfullmäktige den 23 april 1923 att tillsätta en särskild biblioteksstyrelse (se ovan). Den 17 dec. 1923 beslöt stadsfullmäktige dels att för det beslutade stadsbiblioteket ställa till biblioteksstyrelsens förfogande erforderligt tomtutrymme i kv. Bryggpannan i hörnet av Sveavägen och Odengatan, dels uppdraga åt biblioteksstyrelsen att, med användning av härför förut anvisade medel, å det tomtområde i nämnda kvarter, som av fastighetsnämnden komme att anvisas, uppföra huvudbyggnad för stadsbiblioteket i enlighet med av biblioteksstyrelsen framlagt förslag (se Utl. nr 364 och 365 för 1923).

Då de anvisade donationsmedlen sedermera på grund av stegrade byggnadskostnader visade sig ej förslå till täckande av kostnaderna för biblioteksbyggnadens uppförande, beslöt stadsfullmäktige den 4 maj 1925, att för ändamålet finge disponeras 1926 och 1927 års behållna avkastning av B. A. Daneli donationsfond (se sid. 80) till ett belopp av sammanlagt högst 250,000 kr.

Stadsbiblioteket öppnades för allmänheten den 2 april 1928.

Enligt stadsbibliotekskommitténs förslag (se ovan) borde stadsbiblioteket övertaga hela folkbiblioteksverksamheten i staden. Därvid förutsattes, att från staden utgående bidrag till förutvarande folkbibliotek skulle indragas, i den mån den kommunala biblioteksverksamheten igångsattes, ävensom att, därest överenskommelser därom kunde träffas, dessa bibliotek skulle överlämnas sina bokbestånd till stadsbiblioteket, vilket eventuellt även skulle övertaga vissa församlingsbibliotek. Såsom ersättning för de sålunda upphörda biblioteken skulle stadsbiblioteket i olika delar av staden inrätta filialer, varjämte dylika även skulle inrättas i sådana trakter av staden, där förut ingen biblioteksverksamhet bedrivits.

Denna plan har i huvudsak följts. Under åren 1927 och 1928 hava sålunda med stadsbiblioteket införlivats följande förut av staden understödda biblioteks boksamlingar (med det bokbestånd, som nedan för varje särskilt bibliotek anges) nämligen

folkbildningsförbundets bibliotek (ca 22,000 band), Stockholms arbetarbiblioteksförbunds bibliotek (ca 43,000 band), Stockholms läsesalong (ca 14,000 band), Stockholms barn- och ungdomsbibliotek (ca 8,500 band), arbetarnes bildningsförbund Stockholmsavdelningens bibliotek (ca 1,800 band), Gustav Vasa församlingsbibliotek (ca 17,000 band), Katarina församlings lånbibliotek (ca 9,000 band), Bromma folkbibliotek (ca 4,000 band) samt Adolf Fredriks församlingsbibliotek (ca 12,200 band), ävensom Enskede biblioteksforenings bibliotek (ca 1,300 band) (vilket sistnämnda ej varit understött av staden). Fr. o. m. den 1 jan. 1929 hava vidare övertagits Östermalms församlingars bibliotek (ca 15,500 band) och Värtabiblioteket (ca 6,000 band). Sammanlagt har alltså stadsbiblioteket från nämnda bibliotek övertagit ca 154,000 band. Av de angivna bokbe-

BS.

stånden har emellertid vid revision i samband med överlåtelsen utgallrats ett mycket stort antal volymer. Överenskommelse har vidare träffats om övertagande av Kungsholmens församlings bibliotek fr. o. m. den 1 jan. 1930.

I stället för dessa upphörda bibliotek (rörande vilkas tidigare verksamhet m. m. hänvisas till 1927 och 1928 års kommunalkalendrar) har stadsbiblioteket i olika stadsdelar inrättat filialer, vissa öppna större delen av dagen och bestående av både utlånings- och läsrumsavdelningar såväl för vuxna som för barn, andra åter öppna blott vissa timmar i veckan och i regel utan läsrum. Å filialerna kunna böcker lånas ej endast ur deras eget bokbestånd utan även från huvudbiblioteket. Under hösten 1927 och våren 1928 hava öppnats dels trenne filialer å Södermalm, en Götgatan 48 och en Hornsgatan 110, samt en filial å Normalm, Barnhusgatan 18 (arbetarbibliotekets förutv. lokal), dels även mindre filialer i Aspudden (arbetarbibliotekets förutv. filial), Älvsjö (arbetarnes bildningsförbunds förutv. filial) och Enskede samt i Alvik, Ballsta och vid Bromma kyrka (förutv. Bromma folkbiblioteks lokaler). Under år 1928 hava vidare upprättats en mindre filial i Örby samt en bokdepot vid Skrubba skyddshem. Den 1 jan. 1929 öppnades en filial å Östermalm, Sturegatan 38 (Östermalms församlings bibliotekets förutv. lokal), och en vid Värtan (Värtabibliotekets förutv. lokal), varjämte en mindre filial i Liljeholmen öppnades i febr. 1929. Under år 1930 torde ytterligare en större filial komma att upprättas, förlagd till Kungsholmen, och en mindre, förlagd till Älsten.

Bokbeståndet i samtliga till stadsbiblioteket hörande bibliotek utgjorde den 1 jan. 1929 sammanlagt ca 252,000 band. Accessionen under år 1928 uppgick till ca 30,500 band. Hela antalet inskrivna låntagare är 41,400 (därav under året nyinskrivna 36,694). Under år 1928 var antalet besök i biblioteken 757,652 och antalet boklån 938,157. Antalet besök och lån under år 1928 fördelar sig på följande sätt på de olika avdelningarna:

	Besök.	Boklån.
Huvudbiblioteket		
avd. f. vuxna	238,165	322,629
avd. f. barn	120,948	93,891
Filial 1 (Götg. 48)		
avd. f. vuxna	128,802	179,374
avd. f. barn	104,539	93,577
Filial 2 (Hornsg. 110)		
avd. f. vuxna	41,333	65,015
avd. f. barn	65,850	46,230
Filial 3 (Barnhusg. 18)	38,718	95,889
Filialerna i Bromma och Brännkyrka . .	19,297	41,552
	757,652	938,157

Stadsbiblioteket hålles kostnadsfritt öppet för alla, såväl vuxna som barn och ungdom. I huvudbiblioteket samt i de filialer, där särskild barn- och ungdomsavdelning finnes, är åldersgränsen för tillträde till vuxnas avdelning i regel 17 år. Rätt till avgiftsfria hemlån hava alla i staden fast bosatta invånare och, oavsett bostaden, dels personer, som äro anställda i Stockholms kommuns tjänst eller av kommunen uppbära pension, jämte hemmavarande familjemedlemmar, dels lärare och elever vid i Stockholm befintliga undervisningsanstalter. Personer i övrigt, som äro bosatta utanför Stockholm, kunna mot erläggande av en årsavgift av 3 kr. erhålla rätt till hemlån.

Författningar. Reglemente för Stockholms stadsbibliotek, fastställt av biblioteksstyrelsen den 18 jan. 1929. Instruktion för stadsbibliotekarien, fastställd av biblioteksstyrelsen den 24 nov. 1925.

Stadsbibliotekarie (26).

Hjelmqvist, J. F. B.; t. V. 87 98; mottagnings-tid: 14—15 (utom lördagar).

Huvudbiblioteket.

Sveavägen 73 (postadress: Odengatan 45, Va.); t. V. 69 44 (order- och katalogiseringsavd.), V. 167 42 (låntagareregister), V. 31 71 (utlåningsavd. för vuxna), V. 32 01 (barn- och ungdomsavd.), V. 31 78 (vaktrum), V. 69 58 (uppackningsrum).

Biblioteket är öppet för allmänheten å följande tider:

avd. för vuxna: vardagar 10,30—20,30 (1 sept.—15 juni), 10,30—19,30 (16 juni—31 aug.);

barn- och ungdomsavd.: vardagar 14—20 (1 sept.—30 april), 14—19,30 (1 maj—30 juni, 1—31 aug.), juli månad hålles barn- och ungdomsavd. stängd.

I stadsbibliotekets huvudbyggnad inrymmes bl. a. en stor utlåningshall, som upptar större delen av byggnadens mittparti, två andra utlånings- och läsesalar, studierum (t. v. ej öppnat), tidningsrum, en barn- och ungdomsavdelning med utlånings- och läsrum, »sagorum», sex rum avsedda för studiecirklar, bokmagasin, personalrum m. m.

Huvudbibliotekets bokbestånd uppgår f. n. till omkring 165,000 band.

Stadsbibliotekarie.

Hjelmqvist, J. F. B. (se ovan).

Förste bibliotekarier (23).

Carlsson, A. B., t. V. 167 40; Holmberg, A., t. V. 167 41.

Andre bibliotekarier

(6,000 kr.).

Linder, I. G. M. (Greta), t. V. 30 37; Lundberg, Hildur C. (barn- och ungdomsavd.), t.

V. 32 01; Åhlander, F. E., t. V. 29 04; Kolmodin, O. T. (se nedan).

Första assistenter
(4,140—3,060 kr.).

Bennet, G. Elisabeth; Gavelius, G. L. Elisabet; Åkerman, O. B.; Forsman, E. K. (Karin); Landergren, f. Grund, Anna E. B.; Larsson, Hanna M. (se nedan); Hallberg, Hallgärd (se nedan); Berggren, A. K. Elisabeth; Edlund, G. E. J. G.; Nilsson, f. Larsson, Hilma M. (se nedan); Nilsson, Karin A.; Ohlson, Ola I. M.; Ringen-son, Eva A. E.

Fjorton andra assistenter (2,460—2,280 kr.), sexton tredje assistenter (1,980 kr.), en bokbindare (2,400 kr.); dessutom timavlönad bibliotekspersonal.

Vaktmästare
(2,280 kr.).

Cronvall, M.; Karlsson, S. O.
En maskinist (2,880 kr.), en biträdande maskinist (1,800 kr.), fem vaktmästarbiträden (1,980—1,200 kr.) samt timavlönad vaktmästarpersonal.

Filialer.

Vissa av de mindre filialerna äro stängda kortare tid under sommaren.

Filial 1.

Götgatan 48, Sö.; t. S. 4 83.

Filialen är öppen för allmänheten å samma tider som huvudbiblioteket (se ovan).

Bokbestånd: c:a 27,000 band. Förutom utlånings- och läsesalar m. m. inrymmer filialen 6 rum avsedda för studiecirkelverksamhet.

Föreståndare.

Kolmodin, O. T., andre bibliotekarie (se ovan); t. S. 4 93.

En första assistent, elva (under sommarhalvåret nio) andra eller tredje assistenter (se ovan).

Vaktmästare
(2,280 kr.).

Svensson, A. R.

Filial 2.

Hornsgatan 110, Sö.; t. S. 13 08.

Filialen är öppen för allmänheten vardagar 14—20,30 (1 sept.—15 juni), 14—19,30 (16 juni—31 aug.); barn- och ungdomsavg. å samma tider som huvudbiblioteket (se ovan).

Bokbestånd: c:a 13,000 band.

Föreståndarinna.

Larsson, Hanna M., första assistent (se ovan).

Trä tredje assistenter (se ovan).

Filial 3.

Barnhusgatan 18, C.; t. 26 92.

Filialen är öppen för allmänheten vardagar 14—20,30 (1 sept.—15 juni), 14—19,30 (16 juni—31 aug.).

Bokbestånd: c:a 12,000 band.

Föreståndarinna.

Nilsson, f. Larsson, Hilma M., första assistent (se ovan).

En tredje assistent (se ovan).

Filial 4.

Sturegatan 38, Ö.; t. V. 772 16.

Filialen är öppen för allmänheten vardagar 14—20,30 (1 sept.—15 juni), 14—19,30 (16 juni—31 aug.).

Bokbestånd: c:a 15,500 band.

Föreståndarinna.

Hallbärg, Hallgärd, första assistent (se ovan).

En andra assistent (se ovan).

Filial 5.

Dianavägen 7, Värtan; t. Värtan 3 92; expeditionstid: måndagar, tisdagar, torsdagar och fredagar 18,30—20,30, onsdagar 18,30—19,30.

Bokbestånd: c:a 6,000 band.

Föreståndarinna.

Boheman, I. Ingrid H.

Filial A 1.

Erik Segersällsvägen 1, Aspudden; expeditionstid: måndagar, onsdagar och fredagar 18—20.

Bokbestånd: c:a 1,700 band.

Föreståndare.

Nilsson, N. P., förman.

Filial A 2.

Folkskolan, Liljeholmen; expeditionstid: måndagar, onsdagar och fredagar 19—21.

Bokbestånd: c:a 1,200 band.

Föreståndarinna.

Svensson, Anna.

BS.

Filial B 1.

Folkskolan, Alvik, Ulvsunda; expeditionstid: måndagar, tisdagar, torsdagar och fredagar 18—20.

Bokbestånd: c:a 2,300 band.¹⁾

Föreståndarinna.

Pettersson, Anna M. K., folkskollärarinna.

Filial B 2.

Församlingshuset, Bällsta (postadress: Sundbyberg); expeditionstid: onsdagar och fredagar 18—20.

Bokbestånd: c:a 1,500 band.¹⁾

Föreståndare.

Bergqvist, J. A., folkskollärare.

Filial B 3.

Kyrskolan, Bromma kyrka, Ulvsunda; expeditionstid: fredagar 18—19.

Bokbestånd: c:a 900 band.¹⁾

Föreståndare.

Videfors, G. J., folkskollärare.

Filial C 1.

Kv. Tyrannen nr 1 (Klings fastighet), Älvsjö; expeditionstid: tisdagar och fredagar 18—19,30.

Bokbestånd: c:a 500 band.¹⁾

Föreståndare.

Larsson, C. A., förman.

Filial C 2.

Örby 76, Älvsjö; expeditionstid: måndagar och tisdagar 19—20,30.

Bokbestånd: c:a 900 band.¹⁾

Föreståndare.

Lindstedt, C. E. Hj., ingenjör.

Filial E 1.

Handelsvägen 26, Enskede; expeditionstid: måndagar, tisdagar, torsdagar och fredagar 18—20, onsdagar 19—20.

Bokbestånd: c:a 2,000 band.¹⁾

Föreståndarinna.

Engstedt, Signe H. S.

Beträffande församlingsbiblioteken se under avd. 5 (sid. 386).

¹⁾ Härtill komma från huvudbiblioteket utsända vandringsbibliotek, som cirkulera mellan de mindre filialerna.

Stockholms stads idrottsstyrelse och i samband därmed stående institutioner m. m.

Idrottsstyrelsen.

Under senare år hava allt större anspråk ställts på Stockholms stads medverkan till främjande av åtgärder för befolkningens fysiska fostran och kultur (bad, gymnastik och idrott m. m.) och anslag till rätt betydande belopp hava av staden anvisats för dylika ändamål. Handläggningen av hithörande ärenden har hittills varit splittrad å flera kommunala myndigheter (fastighetsnämnden, gatunämnden och folkskoledirektionen), varjämte vissa anläggningar för berörda ändamål utförts som nödhjälpsarbeten; dessutom hava vissa fristående anslag utgått till anstalter för gymnastik och idrott.

Med hänsyn till önskvärdheten av att frågor om beviljande och disponerande av anslag för ifrågavarande ändamål bleve likformigt och enhetligt behandlade, föreslog en av stadskollegiet år 1928 för övervägande av detta spörsmål tillsatt kommitté (se Utl. nr 68 för 1929), att för ästadkommande av en enhetlig handläggning av sådana idrotts- och badfrågor måtte inrättas en särskild, under folkskoledirektionen sorterande idrottskommission. Sedan gatunämnden och folkskoledirektionen i yttranden häröver föreslagit, att berörda ärenden måtte uppdragas åt en självständig myndighet, beslöt stadsfullmäktige den 4 mars 1929 att för ändamålet inrätta en *Stockholms stads idrottsstyrelse*. Instruktion för den nya styrelsen fastställdes av kungl. maj:t den 26 april 1929 och trädde i kraft den 1 maj 1929.

Stockholms stads idrottsstyrelse handhar förvaltningen av stadens för idrott, lekar och bad avsedda anläggningar, i den mån de icke enligt gällande författning eller särskilt beslut av stadsfullmäktige tillhöra annan myndighets förvaltning, samt handlägger övriga härmed sammanhängande frågor, vilkas vård av stadskollegiet åt styrelsen överlämnas. Styrelsen består av, förutom ordförande, som utses av stadskollegiet bland borgarråden, fyra andra ledamöter, vilka jämte fyra suppleanter för styrelsens ledamöter väljas av stadsfullmäktige för två år i sänder. Styrelsen utser vid början av varje tjänstgöringsår inom sig en vice ordförande.

För särskilda arbetsuppgifter äger styrelsen påkalla biträde av vederbörande stadsmyndigheter. För till idrottsstyrelsens verksamhet hörande tekniska angelägenheter torde dylikt biträde särskilt komma att påkallas från fastighetskontorets husbyggnadsavdelning beträffande

byggnadsfrågor och från gatukontorets parkavdelning med avseende på underhåll och skötsel av idrotts- och lekplaner m. m. Styrelsens bokföring och vissa andra kamerala göromål komma att ombesörjas av drätselnämndens kammarkontor.

För revision av idrottsstyrelsens räkenskaper och förvaltning utse stadsfullmäktige årligen tre revisorer jämte två suppleanter.

Stadsfullmäktige hava beslutat att till idrottsstyrelsens förfogande ställa de i 1929 års stat uppförda poster, som avse badinrättningar, idrottsplatser, lekplatser, skridskobanor, skid- och källbackar m. m. ävensom stadens bidrag till utomstående institutioner för gymnastik- och idrottsändamål (jfr sid. 350).

Instruktion. Instruktion för Stockholms stads idrottsstyrelse, fastställd av kungl. maj:t den 26 april 1929.

Stat år 1929. Ovannämnda i 1929 års stat för bad- och idrottsändamål uppförda inkomst- och utgiftsposter: inkomster: 28,000 kr.; utgifter 589,330 kr., dessutom 5,000 kr. för avlönande av sekreterare och verkställande av utredningar.

Idrottsstyrelsens ledamöter.

Ordförande

(utsedd av stadskollegiet).

Larsson, Oscar E., borgarråd, stadsfullm.; t. »stadshuset»; träffas i stadshuset tisdagar 14 —15 samt övriga vardagar 11—12.

Vice ordförande.

Mossberg, K. W. R., civilingenjör, stadsfullm.

Övriga ledamöter.

*Ek, V. E., ombudsman, stadsfullm.

Eriksson, B. K. J., ombudsman.

*Lindencrona, G. C. A., byrådirektör, stadsfullm.

Suppleanter.¹⁾

Juhlin Dannfelt, f. Gentle, Brita E., fru, stadsfullm.

*Sandberg, E. T. G., sjukgymnast.

*Palmberg, J. H., metallarbetare.

Englund, E. W., aktuarie, stadsfullm.

¹⁾ Suppleanterna äro här upptagna i samma ordning som de ledamöter (inberäknat vice ordföranden), vilkas ersättare de enligt styrelsens beslut i första hand skola vara; hr Sandberg är därjämte ersättare för ordföranden.

IdrS.

Sekreterare.

Nyrén, G. H. (se sid. 214); t. »barnavårdsnämnden.»

Idrottsstyrelsens revisorer.

Revisorer för granskning av idrottsstyrelsens räkenskaper och förvaltning under år 1929 utses av stadsfullmäktige i jan. 1930.

Idrottsplatser m. m.

I Stockholm finnas f. n. sju större *idrottsplatser*, nämligen Stadion samt Östermalms, Johanneshovs, Enskede, Hammarby, Tranebergs och Aspuddens idrottsplatser. Av dessa äro de fyra sistnämnda belägna å Stockholms stad tillhörig mark, under det att Stadion samt Östermalms och Johanneshovs idrottsplatser äro anlagda å staten tillhöriga områden.

Stadion och Östermalms idrottsplats hava anlagts av Sveriges centralförening för idrottens främjande (Stadion med bidrag av lotterimedel) och togos i bruk resp. år 1912 och 1906. De förvaltas av en av kungl. maj:t efter förslag av vissa idrottsorganisationer (svenska gymnastik- och idrottsföreningarnas riksförbund och centralföreningen för idrottens främjande) tillsatt styrelse, Stadionstyrelsen, men centralföreningen för idrottens främjande har att anskaffa erforderliga medel för anläggningarnas underhåll och skötsel, i den mån kostnaderna härför ej kunna bestridas av inflytande inkomster. Sedan år 1909 har staden lämnat centralföreningen ett årligt bidrag till kostnaderna för underhåll m. m. av Östermalms idrottsplats, under villkor att stadens skolungdom tillförsäkras viss dispositionsrätt till idrottsplatsen (jfr sid. 351).

Johanneshovs idrottsplats har anlagts av Stockholms idrottsförbund på ett av förbundet arrenderat, staten tillhörigt område strax söder om Skanstull. Arbetena å anläggningen, som togo sin början år 1923, hava till större delen utförts av staden såsom nödhjälpsarbeten (t. o. m. första halvåret 1928 för en sammanlagd kostnad av 509,000 kr., varav dock såsom statsbidrag till staden återbetalats 90,000 kr.). Idrottsplatsen är ännu icke färdig.

Av de å staden tillhörig mark belägna idrottsplatserna står endast en, nämligen Enskede idrottsplats, under kommunens egen förvaltning. Denna idrottsplats har tillkommit medelst å fastighetsnämndens stat fr. o. m. år 1925 anvisade anslag, varförutom vissa arbeten för anläggningen utförts såsom nödhjälpsarbeten. Idrottsplatsen, som omfattar tränings- och tävlingsplaner samt en mindre paviljong, togs i bruk år 1927. Den närmaste ledningen av idrottsplatsens förvaltning handhaves av en kommitté, utsedd av vederbörande kommunala myndighet

(hittills fastighetsnämnden, framdeles idrottsstyrelsen).

Hammarby idrottsplats, som anlades år 1916 och är belägen å ett staden tillhörigt område invid Hammarbyleden (adress: Södermannagatan 61), är mot en årlig arrendeavgift av 10 kr. utarrenderad till Hammarby idrottsförening, som har att på egen bekostnad underhålla idrottsplatsen med byggnader och övriga anläggningar. Alltsedan år 1918 har emellertid staden lämnat årligt bidrag till idrottsplatsens underhåll, under villkor att viss skolungdom beredes kostnadsfritt tillträde till densamma (jfr sid. 351).

Tranebergs idrottsplats, som är belägen på staden tillhörig mark inom Tranebergs egendom i Bromma församling, är sedan år 1911 utarrenderad till Djurgårdens idrottsförening mot en arrendeavgift av 950 kr. per år, vilken avgift delvis är avsedd att utgöra ränta å vissa av staden i anläggningen nedlagda kostnader. Arrendetiden utgår med utgången av år 1935, då föreningen är skyldig att, om staden så påfordrar, återlämna området avröjt och fritt från åbyggnader.

Aspuddens idrottsplats är anlagd av enskilt företag och övergick i stadens ägo år 1918 i samband med förvärfv av vissa markområden i Aspudden. Idrottsplatsen har under 10 år varit utarrenderad till idrottsföreningen Linneå, men arrendeaftalet har efter uppsägning från stadens sida upphört att gälla fr. o. m. den 1 april 1929.

Förutom nu nämnda idrottsplatser finnas fyra av gatunämnden (resp. dess föregångare drätsel-nämndens andra avdelning) anlagda enklare *idrottsplaner*, belägna i Tantolunden, Bellevueparken, Stadshagen och Långholmsparken. Dessutom finnes ett stort antal, likaledes av gatunämnden anlagda allmänna *lekplatser*, belägna i stadens parker eller å andra lämpliga ställen. Särskilda lekplaner finnas därjämte anordnade för folkskolebarnens räkning invid vissa folkskolor.

Å vissa av de allmänna lekplatserna anordnas vintertid *skridskobanor*, varjämte i flera parker *kalkbackar* anläggas. Alltsedan år 1909 har av staden vidare lämnats bidrag till uppehållande av för allmänheten upplåtna skridskobanor i Stockholm med närmaste omnejd, under villkor att frikort utlämnas till barn i stadens folkskolor (jfr sid. 352). Under senare år hava därjämte genom folkskoledirektionens försorg anordnats skridskobanor vid sådana stadens folkskolor, som äro belägna på större avstånd från de allmänna skridskobanorna.

För *gymnastikändamål* har staden sedan år 1911 lämnat bidrag till enskilda samman slutningar (jfr sid. 350). Därjämte har i den år 1926 fullbordade nybyggnaden för Vasa realskola anordnats en extra gymnastiksal, vilken av staden uthyres för berörda ändamål (se vidare sid. 350).

Av föreningen för skidloppningens främjande

hava, delvis i samarbete med andra organisationer, anlagts *skidbackar* vid Fiskartorpet, Hammarby och Enskede, i Stadshagen samt vid Rosendals slott å södra Djurgården, ävensom en större skidsluga vid Fiskartorpet, vilken avgiftsfritt är tillgänglig för skolungdom. Till föreningens verksamhet har staden sedan år 1924 lämnat bidrag (jfr sid. 351).

Aven till anläggandet av *tennisbanor* har staden medverkat, ehuru hittills endast i ringa utsträckning. Vid det av staden anordnade Eriksdalsbadet finnas fyra tennisbanor, vilka i likhet med anläggningen i övrigt äro utarrenderade till sim- och idrottsklubben Hellas (jfr nedan). Därjämte har såsom nödhjälpsarbete påbörjats en kommunal tennisanläggning i Smedslätten, omfattande sex banor. Förslag har vidare framlagts om anordnande genom stadens försorg av tennisbanor i vissa parker m. fl. platser.

Badanläggningar.

Förutom sju mindre kallbadhus (s. k. badsumpar), belägna vid Norr och Söder Mälarstrand, Liljeholmsviken, Bellevue (två), Ropsten och Äppelvikén, ett mindre duschbad vid Värtahamnen samt anordningar för strandbad vid Årstavikens södra strand, å Kungsholmslandet mitt emot Lilla Essingen, å västra sidan av Stora Essingen och å Långholmens norra strand äger staden fyra större friluftsbad, nämligen *bad- och siminrättningen i Norrström* (»Strömbadet»), *friluftsbaden vid Tranebergsbro*, *Eriksdal* och *Solvik* (Smedslätten), ävensom ett mindre kallbadhus vid *Kyrksjön* i Bromma samt mindre varmbadhus i *Aspudden*, *Älvsjö* och *Mälarhöjden*, varjämte medel anvisats i 1929 års stat till utförande av en *flytande badanläggning vid Liljeholmsviken*. Fastighetsnämnden har därjämte reserverat ett antal tomter och markområden inom olika delar av staden för planerade framtida badanläggningar. Samtliga nämnda badanläggningar (med undantag av duschbadet vid Värtahamnen, som står under hamnstyrelsens förvaltning) hava hittills sorterat under fastighetsnämnden men äro fr. o. m. den 1 maj 1929 ställda under den nyinrättade idrottsstyrelsens förvaltning.

Bad- och siminrättningen i Norrström (»Strömbadet»), som är belägen väster om Strömsborg, togs i bruk år 1884. Den är f. n. utarrenderad till enskild person mot en årlig arrendesumma av 1,000 kr. Staden bekostar allt underhåll. Arrendatorn är skyldig att kostnadsfritt lämna bad och, där så kommer i fråga, simundervisning åt vissa kårer (polispersonalen, brandkårens manskap, vissa vaktmästare m. fl.) samt lärjungar vid skolor och anstalter; för övriga bad får arrendatorn uppbära betalning enligt i kontraktet angiven taxa.

Friluftsbadet vid Tranebergsbro anlades

år 1922 och utvidgades år 1925 med en avdelning för damer och en avdelning för icke simkunniga. Det är f. n. utarrenderat till samma person, som arrenderar badinrättningen i Norrström, mot en årlig arrendesumma av 500 kr. och på i övrigt huvudsakligen samma villkor, som gälla för utarrenderingen av nämnda badinrättning (se ovan).

År 1925 anordnades å en staden tillhörig, förut av vattenledningsverket disponerad tomt vid Eriksdal invid Skanstull ett friluftsbad med användande av där befintliga filterbassänger m. m. Friluftsbadet omfattar tills vidare en avdelning för män och en avdelning för kvinnor, vardera bestående av två bassänger, varjämte en djupbassäng (försedd med trampolin) är under utförande. Vattnet pumpas upp från Årstaviken och införes efter rening i badbassängerna. Badet är utarrenderat till sim- och idrottsklubben Hellas mot en årlig arrendesumma av 1,000 kr. och på i övrigt huvudsakligen samma villkor, som gälla för utarrenderingen av strömbadet (se ovan).

År 1925 anlades även ett strandbad vid Solvik i Smedslätten, vilket sedermera successivt utvidgats. Vissa för badet erforderliga terrasserings- och utfyllningsarbeten hava utförts som nödhjälpsarbeten. Badet har under år 1928 inbärgnats och belagts med avgift. Dess skötsel handhaves under idrottsstyrelsens av en badstyrelse, bestående av åtta personer, utsedda av de olika villaägarsammanslutningarna inom stadens trädgårdstäder i Bromma.

År 1926 uppfördes ett mindre kallbadhus vid Kyrksjön i Bromma församling. Badhuset är på vissa villkor utarrenderat till föreningen Bromma trädgårdar u. p. a. mot en årlig arrendavgift av 150 kr.

Ett mindre varmbadhus uppfördes år 1924 i Aspudden å en av Sveriges litografiska tryckerier kostnadsfritt under 25 år upplåten tomt och utgöres av en envåningsbyggnad av trä med badstudad m. m. för tolv personer samt en mindre karbadsavdelning. Ett mindre varmbadhus av ungefär samma typ som det nu nämnda uppfördes år 1928 i Älvsjö. Det togs i bruk i februari 1929. Förvaltningen av dessa badhus handhaves av styrelser, vardera bestående av en av fastighetsnämnden (framdeles idrottsstyrelsen) utsedd delegerad (jämte ställföreträdare), tillika ordförande (resp. vice ordförande), samt fem ledamöter, utsedda av resp. Aspuddens badhusförening och Älvsjö badförening.

Under år 1928 hava vid skolbadanläggningen i Johannisdals folkskola i Mälarhöjden verkställts vissa omändringsarbeten, varigenom möjliggjorts upplåtande av detta bad för allmänheten under de tider, då det ej är erforderligt för skolans behov. Förvaltningen av badet, i den mån det är avsett för allmänheten, handhaves av idrottsstyrelsen, som för dispositionen av lokalerna erlägger hyra till folkskoledirektionen.

I syfte att försöksvis utröna lämpligheten av

Sedan år 1908 har av stadens medel utgått bidrag till svenska livräddningssällskapet för anordnande av kostnadsfri *simundervisning* åt elever vid huvudstadens undervisningsanstalter (ifr sid. 350).

Övriga till undervisningsroteln hörande institutioner.

Rådet till skydd för Stockholms skönhet.

(Skönhetsrådet.)

*Stadshuset, 1 tr., C.; t. »stadshuset»
(jfr nedan, sekreteraren).*

I en år 1915 hos stadsfullmäktige väckt motion föreslogs tillsättande av ett särskilt kommunalt råd för vård av Stockholms stads natur, dess estetiska intressen och kulturella minnesmärken m. m. Med anledning därav beslöt stadsfullmäktige den 19 mars 1917 att tillsätta en kommitté för frågans närmare utredning. Sedan denna kommitté i november 1917 avgivit sitt betänkande, beslöt stadsfullmäktige den 18 mars 1918 att tillsätta sju kommitterade jämte två suppleanter (ett »naturskydds- och konstråd») med uppgift att som rådgivare åt under stadsfullmäktige lydande utskott, nämnder, styrelser och kommittéer utreda och avgiva förslag i bithörande frågor. Åt de kommitterade gavs tillika i uppdrag att framlägga förslag till reglemente för sin verksamhet efter den erfarenhet, som kunde vinnas under organisationens mer provisoriska fungerande. Rådet beslöt år 1919 att antaga namnet »Rådet till skydd för Stockholms skönhet». Skönhetsrådet framlade år 1920 för stadsfullmäktige ett förslag till instruktion för rådet, men detta förslag föranledde ej någon stadsfullmäktiges åtgärd, då ytterligare erfarenhet rörande rådets verksamhet ansågs böra avvaktas. Efter det att skönhetsrådet år 1928 framlagt nytt förslag i detta hänseende, beslöt stadsfullmäktige den 29 okt. 1928 att antaga ett reglemente för rådet, vilket trädde i kraft den 1 jan. 1929.

Enligt detta reglemente har rådet till skydd för Stockholms skönhet till uppgift att i frågor, som beröra Stockholms stads offentliga konstverk, kulturminnesmärken eller konstnärligt eller kulturhistoriskt värdefulla stadsbilder eller stadens och dess omgivningars övriga skönhets- och naturvärden, vara rådgivare åt stadens olika myndigheter, kommittéer, delegationer och utskott och att i sådan egenskap på anmodan avgiva yttranden i dylika frågor. Rådet må jämväl utan anmodan till stadens olika myndigheter avgiva de förslag och framställningar, som rådet kan finna påkallade. Det äger påräkna erforderliga upplysningar samt biträde i övrigt från vederbörande stadsmyndigheter.

Rådet består av elva ledamöter, av vilka tio utses av stadsfullmäktige och en av de sålunda utsedda ledamöterna. Av de ledamöter, som utses av stadsfullmäktige, böra minst sju vara särskilt sakkunniga inom rådets olika verksamhetsgrenar. Av dessa skola två vara representanter för kungl. akademien för de fria konsterna, därav en målare och en bildhuggare, samt de övriga fem representanter för en var av följande fem institutioner, nämligen kungl. vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien, kungl. byggnadsstyrelsen, samfundet S:t Eriks styrelse, svenska teknologföreningens avdelning för husbyggnadskonst och svenska naturskyddsföreningens styrelse. Senast sex veckor före val av ledamot, som i rådet skall representera någon av nämnda institutioner, skall stadskollegiet anmoda ifrågavarande institution att för varje representant avgiva förslag å minst två personer, lämpliga att vara ledamöter i rådet. Avgivas sådana förslag, hava stadsfullmäktige att välja bland de föreslagna personerna på sådant sätt, att samtliga förslagsgivande institutioner bliva representerade i rådet i enlighet med vad ovan sagts. Uraktlåter institution att avgiva dylikt förslag, välja stadsfullmäktige person med framtående sakkunskap inom ifrågavarande institutions verksamhetsområde.

Skönhetsrådets ledamöter utses för två år i sänder. Rådet utser vid början av varje tjänstgöringsår inom sig ordförande och vice ordförande. Rådets sekreterare, som även har till uppgift att bereda och föredraga å rådets prövning ankommande ärenden, äger att vid rådets sammanträden deltaga i överläggningarna med rätt att därvid framställa förslag samt få sin mening antecknad till protokollet.

Rådets räkenskaper, vilka föras av drätsel-nämndens kammarkontor, granskas av drätsel-nämndens revisorer.

För år 1929 åtnjuter skönhetsrådet ett särskilt engångsanslag för verkställande av utredning angående Stor-Stockholms naturminnen samt deras skyddande och bevarande. Resultatet av undersökningen är avsett att utformas dels i en karta över inom området befintliga naturminnen, dels i en förteckning och en beskrivning av desamma.

Reglemente. Reglemente för rådet till skydd för Stockholms skönhet, antaget av stadsfullmäktige den 29 okt. 1928.

Stat år 1929. Utgifter: 26,900 kr.

**SR.
Lk.**

Skönhetsrådets ledamöter.¹⁾

Ordförande.

Curman, J. S., riksantikvarie.

Vice ordförande.

Bendixson, I. O., f. d. professor, stadsfullm.

Övriga ledamöter.

Ahlberg, C. A. H., arkitekt.

Elméus, C. K. J., arkitekt, stadsfullm.

Gahn, W. B., arkitekt.

Hjortzberg, G. O., professor.

Johnsson, I. V., skulptör.

Lindhagen, Anna J. J., föreståndare.

Sernander, J. R., professor.

Wallin, S., intendent.

Lagercrantz, C. G., bankdirektör (utsedd av övriga ledamöter).

Sekreterare

(3,000 kr.).

Olsson, A. V. M., professor; Alberget 5, Djurgården, Ö.; t. Ö. 51 99.

Liljevalchs konsthall.

Djurgårdsvägen 60, Ö.; t. 727 75.

Sedan grosshandlaren C. F. Liljevalch i testamente tillerkänt utredningsmännen i sitt bo befogenhet att bestämma om användningen av överskottsmedlen, sedan av testator gjorda donationer utgått, förklarade sig utredningsmännen villiga att använda intill 500,000 kr. för att i Stockholm få till stånd en byggnad, huvudsakligen avsedd för konstatställningar. Donationen gjordes under förutsättning, att stadsfullmäktige till byggnadstomt upplåte ett område i kv. Fyrkanten (numera kv. Konsthallen) å Djurgården. Den 31 mars 1913 upplåte stadsfullmäktige tomten i fråga samt uppdrogo åt drätsel-nämndens första avdelning att med utrednings-

¹⁾ Fem av de av stadsfullmäktige utsedda ledamöterna skola efter lottnings avgå vid 1929 års slut; denna lottnings har ännu ej verkställts.

männen träffa avtal om byggnadens förvaltning. Enligt detta avtal, som avslöts den 26 maj 1914, skulle konsthallen förvaltas av en styrelse, bestående av fyra personer (därav en intendent för byggnaden), utsedda av drätsel-nämndens första avdelning; dock skulle utredningsmännen första gången äga utse intendenten och ytterligare en ledamot. På framställning av utredningsmännen beslöt emellertid drätsel-nämndens första avdelning den 2 jan. 1915, att styrelsen till en början (t. o. m. år 1917) skulle bestå av fem personer, varav tre skulle utses av avdelningen och två av utredningsmännen, varjämte intendenten finge utses av styrelsen utom dess krets. Därefter skulle samtliga styrelsens ledamöter utses av drätsel-nämnden. Genom en ändring i avtalet den 9 mars 1920 har drätsel-nämnden[s första avdelning] erhållit rätt att bestämma antalet ledamöter och tills vidare fastställt detsamma till sju. De utses fr. o. m. år 1927 för en tid av två år i sänder. Av ledamöterna skall minst en vara konstnär.

Intendenten, som även är styrelsens sekreterare, utses av styrelsen inom eller utom dess krets. Honom äligger att handhava utställningsbyggnadens skötsel, uppgöra planer för utställningsverksamhetens ordnande samt för sådant ändamål underhandla med såväl in- som utländska konstnärer och i övrigt med uppmärksamhet följa den konstnärliga utvecklingen. Han har därjämte bl. a. att medverka vid utställningars anordnande.

Konsthallen togs i bruk våren 1916.

Stat år 1929. Utgifter: 89,940 kr.; inkomster: 89,940 kr. (därav i anspråk tagna överskottsmedel från föregående år 20,100 kr.).

Styrelse.

H. K. H. Prins Eugen, ordf.; Branting, f. Lind, Rina E., fru; Eriksson, Chr., bildhuggare; Johanson-Thor, T. E. N., konstnär; Kinander, C. E., direktör, vice ordf.; Laurin, T. O., direktör; Paull, I. H. E., lektor.

Intendent (24).

Strindberg, S. (förordn. t. o. m. ³¹/1 1939).

En kontorsskrivare (9), en kassör (7), en tillsyningsman (8), en vaktmästare (6), en extra vaktmästare (2,400 kr.) samt extra vakter.